

E 1286 b/11/15

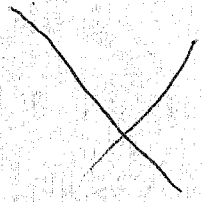
A JÁSZBERÉNYI
M. KIR. ÁLLAMI ELEMI NÉPISKOLAI
TANÍTÓKÉPZŐ-INTÉZET

ÉRTESÍTŐJE

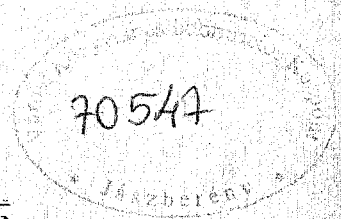
AZ 1930—31. ISK. ÉVRŐL
(14. TANÉV.)

SZERKESZTETTE:
MÓCZÁR MIKLÓS
MEGB. IGAZGATÓ.

3587.

Nem kölcsönözhető

Helyismeret - védett

Nagybocskönyv

Mócsai Miklós

A JÁSZBERÉNYI
M. KIR. ÁLLAMI ELEMISZAKKÖZNEVELŐI
TANÍTÓKÉPZŐ-INTÉZET

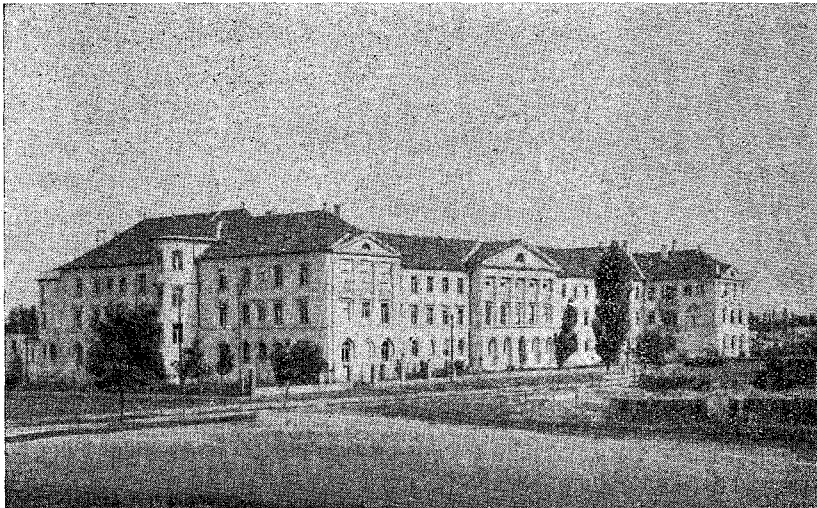
ÉRTESÍTŐJE

AZ 1930–31. ISK. ÉVRŐL
(14. TANÉV.)

SZERKESZTETTE:

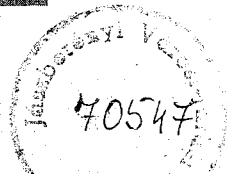
MÓCZÁR MIKLÓS

MEGB. IGAZGATÓ.

JÁSZBERÉNY, 1931

KOVÁCS és BARANYI KÖNYVNYOMDÁJA

Intézetünk építésének története.

Tanítóképző-intézetünk meglepetésszerűen létesült a világháború pusztításai közepette. Nagy nemzeti gondolat szülte. Megtámadott ősi hazánk védelmében hős katonáink meghódított területeken tettek bizonyosságot a magyar vér és lélek tisztaságáról, a magyar faj erejéről. A fokozódó veszedelem elhárítására azonban a nemzeti kulturális intézményeinket is szaporítani kellett, hogy a Kárpátok medencéjében meg ne inogjon a magyarság ezeréves kulturális felsőbbbsége. A magyar politika súlyát magyar vidéken, a tősgyökeres Jászságban kellett erősíteni. Ez a kétezeréves turáni multra visszatekintő táj ígérte, hogy a nemzetiségi vidékről idetelepített ifjakat a magyar rögök és a jász faj varázsával ízig-vérig, testestül-lelkestül magyar néptanítókká formálja.

A veszedelem közepette így támadt hirtelen a jászberényi állami tanítóképző-intézet felállításának gondolata.

A Jászberényi Ujság 1917. szept. 16-i száma ugyanis ezt írja: „Azt susogják a városban, nálunk tanítóképző lesz. Mivelünk idáig nem közöltek az intéző körök semmit. Ezért megírunk belőle anynyit, ha lenne jó volna, mert az is kultúrát jelent.”

Ez a kis hír gyorsan valóra vált. Bereg, Beszterce, Csik, Háromszék, Krassószörény, Szatmár, Pozsony, Szilágy, Udvarhely, Ugocea, Ung stb. vármegyékből, a felföldről s a vidékről csakhamar megérkeztek az ifjak. A hegyek fiai kezét szorították a rónák őslakóival. 1917 okt. 11-én délelőtt 11 órakor testvéri örömmel, nagy ünnepséggel nyitják meg torontálmegyei Pinkert Zsigmond igazgatásával intézetünket a Kossuth Lajos-utcai áll. népiskola egyemeletes épületében.

Vavrik Endre polgármester és társai buzgólkodtak, hogy Apponyi Albert közoktatásügyi miniszter nagy gondolata a leghűségesebb választókerületben testesüljön meg Lehel vezér városában, melynek rögeiben porladnak a rómaiakkal dacoló turáni jazigok, a Pekingtől Rómáig diadalmaskodó hún királyunk, avar rokonaink, honfoglaló őseink, tatár, török, német támadás ellen honvédő apáink.

Ez a történelmi talaj s a Jászság magyarsága alkalmasnak mutatkozott a nagy nevelői intézet felállítására. Csak megfelelő esztétikai környezetet kellett ezen teremteni. Méltó épületről kellett gondoskodni.

Már az alapítás pillanatában felmerült a terv, hogy a Rákóczi-úton levő Elefánthy-telep mellett, a dohánybeváltó szomszédságában palotát építenek a tanítóképző számára s ezzel a vasút felé vezető út fejlődését is biztosítják.

A város képviselőtestülete ugyanis nagy lelkesedéssel ajánlotta fel intézetünk számára az említett helyen levő ingatlanából 5 katasztrális hold 371 négyszögöl területét 50.000 K. becsértékben díjtalanul. A telken levő épületeket gyorsan le is bontatja. Megelőzte ezzel a Miniszter 1917. okt. 10-i rendeletében foglalt kérést intézetünk végleges elhelyezése, továbbá az annyira fontos gazdasági gyakorlatok céljaira is alkalmas körülbelül 4—5 kat. hold nagyságú teleknek felajánlása iránt.

A szép és gyors nekilendülés után 11 évig tartó tespedés következett. A háború szerencsétlen befejezése, a forradalmak, a nehéz gazdasági helyzet miatt intézetünk építése szóba is alig jöhetett, pedig a felvételért folyamodó növendékek létszámának évről-évre való növekedése az intézet életrevalóságát mutatta.

A város pedig a tanítóképző-intézet új épületének elhelyezéseére ajándékozott területet csak akkor volt hajlandó átengedni használatra, amikor az építkezés megkezdődik, illetve az építkezésre komoly ígéretet kap.

Ez 1924. szeptember 4-én történt. Ekkor nyílt meg intézetünk V. évfolyama is, ami az építkezést még inkább szükségessé tette. A városban ugyanis nem akadt újabb köz- és magánépület, ami az intézet részére kibérelhető lett volna. Az alsóbb éves növendékek közül sokat más intézetbe kellett áthelyeztetni.

Balázs Béla igazgató folytonos felterjesztésére belátja az építés sürgősségét a közoktatásügyi minisztérium, felveszi költségvetésébe, a pénzügyminisztérium azonban nem járul hozzá. Az építés ügye így húzódik éveken át. A Szolnokra való áthelyezés, sőt az intézet megszűnésének terve is felmerült. 1925—30-ig valóban csonkán működött az intézet.

Jászberényt az a veszedelem fenyegette, hogy elveszti a képzőt, mint 1876-ban a Jászkúnság székhelyét, majd a törvényszéket, a lovagló iskolát, 1912-ben a cementhomokkő-téglagyárat s amint elszalasztotta a cukorgyárat, a vasúti fővonalat, a gazdasági vasútak építését stb.

Városi Könyvtár és Információs Központ
70547
5
Jászberény

Közben pedig a város lakói belátták a tanítóképző hasznát. A Jászság fiait olcsón neveli a tanítói pályára. A város életében, fejlődésében kiváló kulturális és gazdasági jelentőségűnek bizonyult.

Friedvalszky Ferenc polgármesternek, Balázs Bélának, az intézet második igazgatójának és Apponyi Albert grófnak köszönheti a város, hogy a tanítóképző-intézet Jászberényben maradt.

1927-ben javult a helyzet. Ekkor már komolyan gondol a minisztérium a végleges otthonul szolgáló palota építésére. Felsőbb megbízatásból tanulmányozza az intézet igazgatója a budapesti I. kerületi és a kiskunfélegyházi áll. tanítóképzők épületeit s tapasztalatai alapján a tanártestület meghallgatásával terjedelmes javaslatban fejtegeti, hogy a tanítóképzés öt évfolyamúvá fejlesztése és az új tantervből folyó pedagógiai kívánságok mit követelnek meg az új tanítóképző-intézet felépítésében és berendezésében.

Friedvalszky Ferenc dr polgármester közbenjárására a város nagynevű képviselőjének, Apponyi Albert grófnak, a nagytekintélyű államférfiúnak ismételten — 1927. január és május — kellett sürgetnie a két minisztériumot, hogy a beruházási kölcsön terhére elhatározzák az építést.

1927 januárjában valóban városunkban járt Nagy Zsigmond min. osztálytanácsos a minisztérium megbízásából és tárgyalt polgármesterünkkel és intézetünk igazgatójával. Megtekintette a felajánlott területet s tájékozódott a szennyvíz levezetésének módozatairól. Erre nézve a polgármester leghelyesebbnek vélte, ha a Rákóczi-út alatt vezetik le a vizet a belső zúgó alatt a Zagyvába. Ezzel a Rákóczi-út környékét is megszabadítják a sok víztől és sártól.

A miniszter ezúttal egy millió téglával való hozzájárulást kér a várostól, ha már közel másfélmillió pengő költséggel altalajvizes területen magas földszintű kétemeletes palotát emel. A polgármester csak annyit helyez kilátásba, hogy a város homokot és fuvart ad.

Az alkudozás alatt tovább késik az építés. Apponyi Albert grófnak kellett újra latbavetnie tekintélyét, hogy a minisztérium ne kívánjon a várostól nagyobb áldozatot.

Az építkezés költségét 1927. júniusában vette fel a kormány a beruházási költségből. Július havában készítette el az épület tervrajzát Bálint és Jámbor építőművészekkel, akik a párisi világkiállításán 1900-ban magyar palotájukkal a grand prix legnagyobb kiüntetésében részesültek a nemzetközi versenyen; többek között ők építették a Budapesti Számvevőszék palotáját és Hajdú vármegeye

székházát is. Jámbor tervező mérnök 1927. aug. elején a kiutalt telken hat próbagödrt ásat a talaj megvizsgálására.

1927. nov. 5-én olvasták fel a város képviselőtestületében a kultuszminiszter leiratát, melyben az állam lemond a kívánságokról, hogy a tanítóképző újonnan épülő palotájához a város nagyobb áldozattal járuljon. Figyelmezteti azonban a város közönségét, hogy az építés megkezdésével vállalt kötelezettségének teljes mértékben tegyen eleget.

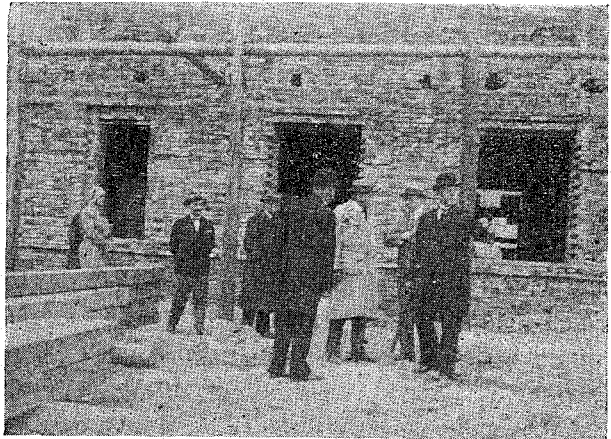
A városi közgyűlés csak 1928. aug. 8-án határozta el, hogy 45.000 P függő kölcsönt vesz fel a városi tiszti nyugdíjalapból az építési anyagoknak a vasúti állomástól való beszállítására s az intézetnek mély fúrású kút segítségével vízzel való ellátására és a szennyvízcsatorna építésére.

1928. aug. 16-án történt az építésre beadott ajánlatok felbontása, átvizsgálása és szeptember 28-án adták ki a 24 fajta szakmunkát szakiparosoknak. A jászberényi vállalkozók ajánlata a legdrágábbnak bizonyult, Friedvalszky Ferenc polgármester azonban kieszközölte, hogy a vállalkozók kötelesek helybeli iparosokat foglalkoztatni, ha azok hajlandók lesznek annyiért dolgozni, mint a fővárosi iparosok.

Az építő vállalkozók 1928. nov. 4-én tárgyaltak a jász iparosokkal és csakhamar megtörtént az első kapavágás. A munkások

serege gyorsan elvégezte a földmunkát. A kőművesek kará-

csonyra az első emeletig jutottak. A fagy enyhülése után, 1929. tavaszán folytatták a serény munkát. Május 12-én d. e. 10 órakor Klebelsberg Kúnó gróf közoktatásügyi miniszter is meg-

Klebelsberg Kúnó gróf vall. és közokt. miniszter megtekinti a tanítóképző-intézet építését.

nézte a munkálatokat, megnyerte tetszését a nagy méret és a célszerű beosztás. 1929. május 26-ra már felhúzták a kétemeletes fala-

Városi Könyvtár és Információs Központ
705/7
Jászberény

kat s a tetőépítés került sorra. Júniusban az intézet szennyvizének levezetésére megkezdték a Rákóczi-út csatornázását 1200 P-s költségvetéssel, hatvan cm. átmérőjű, csővel 54 beömlőn át a Rákóczi-út környékének, Kisberénynek vizeit is levezetik.

1929. év végén az új épület már annyira kész volt, hogy a téli időre csupán a központi fűtési próbák, a festési és mázolási munkák maradtak hátra. 1930. május végére ezek is befejeződtek.

A palota ideiglenes átvétele, átadása — a műszaki vizsgálat fenntartásával — 1930. június hó 12-én történt meg hivatalosan Jakabffy Zoltán miniszteri tanácsos, Jámbor Lajos tervező és művezető építész, fővállalkozó és Móczár Miklós, az intézet új igazgatójának a jelenlétében. A műszaki vizsgálat 1930. augusztusában volt a minisztérium műszaki osztályának titkára, a szolnoki kultúrmérnökség, az összes vállalkozók és Blénessy János intézeti tanár részvételével.

Az építés anyagi kivitelén egész sereg elsőrangú cég dolgozott. A munkák legjelentősebb részeit: a föld-, kőműves-, ács-, bádógős-, asztalos-, lakatos-, mázoló-, padozati-, falkárpit-, redőny- és szobrászmunkákat Báthory- és Klenovits-cég végezte. A vasmunkákat a Vá. kerendákat Árusító Rt. készítette.

A kőfaragó, falburkoló és kőpadozati munkákat Melocco Péter Rt., a tetőző munkákat Eternit Művek Rt., az üveges munkákat Jankoff és Steiner helybeli iparosok végezték. A szobafestő munka Sánta János, Barta József és Csikós testvérek, szintén jászberényi iparosok, a linoleum munka Elsinger M. J. és fiai, a takaréktűzhelyek Molnár Lajos, a központi fűtőberendezés Thiergärtner és Stöhr Rt. vállalatából kerültek ki. Az egészségügyi berendezés Száva Sándor, a villamos berendezés Paulay László, a drótsodronykerítés pedig Haidecker cég műve.

Az építkezés költségei 1,176.649 pengőre rúgnak a belső berendezés és a városi hozzájárulás nélkül.

Az épület betonlapokon téglából készült. Eternit-palával fedték. Alaprajzi megoldása a legmodernebb. 97,5 m hosszú homlokzata párhuzamos a Rákóczi-úttal, mely felé két rövidebb szárnyat bocsájt a diszkert ölelésére, három hosszabb szárnya északnyugat felé a tornatérre nyúlik és közrefogja a gyakorló-iskola tornaterét és a kútat is magában foglaló gazdasági udvart. A nap az épületet körüljárja napról-napra, minden helyiségbe benéz, ha rövid időre is s így az intézet feltűnően világos, derűs.

Különös gondot fordítottak a tervezők az egészségügyi berendezésre. A szennyvizet egy szennyvizderítő telep deríti. A tisztított vizet villamos erő emeli át a város csatornájába. A központi fűtés olyan szerkezetű, hogy az épület különböző rendeltetésű helyiségeit megfelelő csoportokban, kellő hőmérsékletre lehet fűteni, eselleg egészen kikapcsolni.

A palota külső művészi megjelenése a Josefianus-kor, II. József korának neoklasszikus-renaissance építési stílusára emlékeztet s így stílszerűen illeszkedik Jászberény régi épületei közé, minők a városháza és az 1782-ben épült járásbírósi épület, a jászkun hármaskerütek egykori székháza.

A palota a klasszicizmus tökéletes szerkezeti arányra és méretre törekvését csak a főhomlokzat egységesítő fővonalaiban érvényesíti teljesen. Épületünk ugyanis az egységre, harmóniára törekvés mellett sok kisebb-nagyobb aránytalanságot mutat a változatosság és a célszerűség elve alapján. Az aránytalanságra pl. említjük a keleti oldalon az igazgatói lakás és a nyugati oldalon az internátus kiugró lépcsőházát (elhelyezés, nagyság, alak eltérő), az erkélyek elhelyezését meg alakját. Legfeltűnőbb a három hosszú szárny aránytalansága. Az északnyugati szárny csillagvizsgáló nagy terasszal

Tanítóképző-intézetünk az udvar felől nézve.

végződik, de hozzásimul a konyhaszemélyzet külön tető alatt levő magas földszintje. A középső szárny a többitől feltűnően különbö-

zik. A tornacsarnokot és az alatta levő kézimunkatermet, gépházat és mosókonyhát foglalja magában. Ehhez a szárnyhoz tapad külön földél alatt a kapus és a kertész lakása. A 3. szárny északkeleti részén a gyakorlóiskolának kiugró lépcsőháza épült. Az épület e szerint nagyjában E betű alakját ábrázolja.

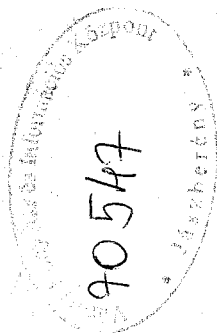
A klasszicizáló stílus legszebben érvényesül a Rákóczi-út felől a főhomlokzat közepén kiugró falrészén. Itt öt fülkés boltozat a főajtónak és négy ablaknak (cserkészotthon, kapus) ad helyet a kissé emelt földszinten. Ezekre épült a díszterem utcai falát ékesítő és a timpanont tartó hat szép korinthusi oszlop utánzata, helyesebben korinthusi pillérek a két emelet magasságában. Ezek a pillérek áthatolnak a falon s a díszterem falából kissé kiemelkednek főleg díszes fejükkel.

A díszkapu felett zászlórúd. A felette levő első emeleti ablak felső boltozatából szépen domborodik ki a koronás magyar címer az angyalokkal. Nagy mérete a díszterem második emeleti ablakait kicsire szabatta. A második emelet párkányán aranylik ez a felírás: M. kir. Állami Tanítóképző MDCCCXXX.

Tanítóképző-intézetünk főhomlokzata.

Az első emelet mértani alakokkal és levéldísszel ékesített négy ablaka felett párkány védelme alatt ovális domborulatban látható négy nagy pedagógusunk reliefje. Belül Pestalozzi, a modern pedagógiának és népiskolának alapvetője, a tanítóság mintaképe. Herbart, a tudományos pedagógia megalapítója. Kívül Széchenyi István gróf, a legnagyobb magyar, a magyar nemzeti nevelés és nemzet-

nevelés apostola. *Eötvös József br.*, a magyar népoktatási törvény szerzője, több tanítóképző szervezője, a demokratikus eszmék harcosa. Ezek a domborművek geometriai díszek kíséretében ismétlődnek az épület mindenik szárnyán, a korinthosi pillérek pedig a két kis szárny utcai frontjának emeleti vonalán. A falból azonban kevésbé emelkednek ki. Ezeket a díszes falakat szép, díszes parkkal vette körül Móczár Miklós igazgató kiváló szakértelme, műízlése és fáradhatatlan buzgósa.

A szép környezetbe helyezett palota a jelképes művészet alkotása. Néma, de beszél a vonalakkal és formákkal. Földszinti ablakainak felső ívelése, lépcsőházainak kidúrodása mozgásérzetét kelti bennünk. Függőleges vonalai lelkünket felfelé emelik. Vízszintes vonalai megnyugtatnak. Kockaalakjai megszilárdítanak. Neoklasszikus stílusa a neonacionalizmus eszméjét jelképezi. A pedagógusok domborművei világosan beszélnek a falak hivatásáról.

Az ősi turáni történelmi talajon épített esztétikai környezetben meg kell valósítani azt a nagy nemzeti gondolatot, amelyért a világháborúban hőseink hiába harcoltak diadalmas fegyverükkel. A magyar igazságot, Szt. István szétdarabolt birodalmát fel kell támasztanunk a kultúra hatalmával. A tudomány, a szakértelem mindenhatóságával, ésszerű, becsületes munkával, krisztusi szeretettel, nemes erkölcsökkel, jótettekkel, faji öntudattal, erős életerővel, önbizalommal, a haladás szellemével, szent lelkesedéssel akarjuk visszaszerezni történelmi és természeti jogainkat, szent örökségünket. Ezért ép testű, ép lelkű és ép erkölcsű tanítókat nevelünk. Magyar apostolokat, akik testestül-lelkestül magyarok. Együttal emberek. A három legfőbb emberi eszme megtestesítésére törekszenek: az igaz megismerésére, a jó gyakorlására és a szép felfogására és kifejezésére,

Blénessy János tanár.

A jász-föld tanítóképző-intézetének nagyraihivatottságát a tanári testület egyik költői lelkületű tagja a következő ódai szárnyalású költeményben fejezte ki:

Tudás temploma előtt ének.

Bús éjszakákon tüzeket rakunk,
Mi rajongói a fénylő napnak.
Itt van a templom, ahol a lelkek
Ihletet és új erőket kapnak.

Itt van a templom, kőbe álmódott
 Isten gondolat lehet ily csodás...
 Úgy nőtt a földből, mint láthatatlan
 Örök kezén nő a szépség, varázs.

Óriássá lett, mintha e földnek
 Vigyázó dombján csak maga állna
 És örök tüzet lóbálna némán
 Az elárvult magyar éjszakába.

Száz szemmel kémlel, mintha a bánat
 Kőtestébe is új erőt lopna.
 Most Bánságra néz, Fiuméig lát
 És innen vigyáz a havasokra.

E kőkolosszus világít és él,
 Meddő imákat nem sír égre fel.
 Munkához lát, még a kövekből is
 Tetterős, érző fiakat nevel,

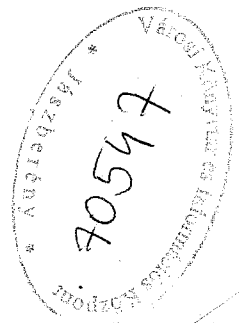
Mi itt ülünk lábad zsámolyánál,
 Megnyílt kapuid szent éjed előtt.
 Halljuk a termek és a falak szavát,
 Halljuk zengni a Magyar erőt.

Mint kaptárban zúg a munka népe,
 Tudás mézén forr, rajzik a tábor.
 E rögökön szív mérget és mézet
 Élni erős lesz, de halni bátor.

Óh szent ifjúság, nemzetem lelke,
 Fáklyatartó vagy a romok felett.
 Csüggedőnek: hit, gyermeknek: erő,
 Magyar mezőkön: napfény, kikelet!

Óh tanítóság, hont védő bástya,
 Bús magyar-rögön izomóriás.
 Mindenki érzi, hogy munkádon át
 Lesz a halálból új feltámadás.

Tudás csarnokod, mint naptemplom áll,
 Törj benne fénné minden éjszakát.

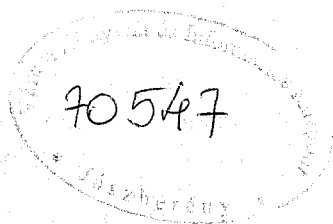

Míg itt küzd, fárad próféta lelked,
Mindig csak épít, szebb jövőbe lát.

Aki emelte, aki gondolta,
Aki tett érte, Istenhez szólott.
A magyar bánat éjszakás útján
Épített egy világító-tornyot.

Száz szemmel nézz szét, őrködj és vigyázz,
Csüggedés erőd és munkád ne lopja.
Csak lelkedbe hintsd a tudás fényét
Időtlen idők új századokra!

Domby Béla.

Az iskolai év története.

I. Általános jellemzés.

Nehéz, küzdelmes viszonyok között elmúlt 13 iskolai esztendőnek a jobb jövőért folytatott erős vágyakozása, végre valóra vált. *Intézetünk az iskolai évet már a Rákóczi-úton épült új, kétemeletes, modern épületben kezdte meg.* Minthogy az új épület ideiglenes átvétele, illetőleg hivatalos átadása 1930. évi június hó 12-én megtörtént, az igazgató augusztus hóban átköltöztette az intézet ingóságait a 13 évig ideiglenes otthonul szolgáló Kossuth Lajos-utcai áll. elemi népiskola egyemeletes épületéből az új épületbe. Az intézet kellő felszereléséhez szükséges új bútorok és egyéb berendezési tárgyak hiánya miatt azonban a tanításokat szeptember 5-én csak a III—V. osztályokban kezdtük meg, A II. osztály tanításai október 21-én, az I. osztályosaké pedig november 5-én kezdődtek, mert csak ekkorra voltak beszerezhetők a legnélkülözhetetlenebb iskolai és internátusi bútordarabok. Az ekként származott tanulmányi hiányt részint a tanítási anyag valamelyes csökkentésével, részint pedig a karácsonyi és husvétii szünidők egyrészének az I—II. évek tanítására való felhasználásával pótolta a tanári testület.

A tanítás egyenletes, nyugodt menetét évközben a tanári testület egyes tagjainak betegsége is zavarta. *Balla Béla* gyakorlóiskolai tanító betegség miatt két hónapot, *Tanai Antal* tanár haláleset, majd a családjában bekövetkezett súlyos betegség miatt több részletben közel 1 hónapot mulasztott. Betegség miatt több alkalommal volt kénytelen mulasztani *Málnási Dezső* tanár is.

A tanári testületben a következő személyi változások történtek. Az V. évfolyamban megszorodott magyar- és németnyelvi órák és a II. felügyelő tanári teendők ellátására *Galló Pál* okl. tanítóképző-intézeti tanár kapott megbízást. A borsodsziráki róm. kat. plébániai hivatal vezetésével megbízott *Urbán Gyula* helyére *Bencskő Andor* káplánt rendelte az egri érsek úr Ónagyméltósága. A kézimunkát másfél év óta nagy buzgalommal és szép eredménnyel

nyel tanító *Nagy Rozália* róm. kat. tanítónő helyére *Kissné Bászler Augusztá* okl. tanítónőt osztotta be a kir. főigazgatóság. A tanári testület szíves szeretettel és megértő támogatással fogadta az új munkatársakat.

Az őszinte bánat és részvét szomorú hangján emlékezem meg a tanári testület egyes tagjait ért fájdalmas veszteségekről is. *Siemester János* tanár a nyári szünetben Sárospatakon egy éves kisfiát, *Tanai Antal* tanár novemberben Zalalövön édesatyját, *Balla Béla* gyakorlóiskolai tanító februárban 24 éves fiát vesztette el örökre. A tanári testület minden tagja együttérzett mélyen sújtott kartársaikkal a nagy gyászban s kegyeletét jegyzőkönyvben örökítette meg. Áprilisban újabb két haláleset jutott a tanári testület tudomására. Váratlanul elhunyt *Urbán Gyula* volt intézeti hitoktató, borsodsziráki plébános. A tanári testület a volt kartárs elvesztése fölött érzett őszinte fájdalmát az elhunyt nővérehez intézett részvéttiratban fejezte ki. Váratlanul hunyt el a szülői házban *Révfy Jenő* I. osztályos növendékünk is. A tanári testület és az ifjúság irásban juttatta el részvétét a szülői házhoz.

Nagy lehangoltsággal fogadtuk *Sarudy Ottó* kir. főigazgató úrnak távozását, aki június végén érkezett búcsúiratában jelentette be, hogy szolgálati ideje letelvén, kérésére a Miniszter Úr Ónagyméltósága nyugalomba helyezte. A tanári testület kir. főigazgató úrnak a hazai tanítóképzés fejlesztése terén szerzett kimagasló érdemeit az igazgató indítványára jegyzőkönyvben örökítette meg s érzelmeinek, ragaszkodó szeretetének és nagybecsülő tiszteletének a következő sorokban adott kifejezést:

„Méltóságos Főigazgató Úr!

Őszinte, mély sajnálkozással vettük tudomásul, hogy Méltóságod hosszú, eredményekben gazdag munkásság után nyugalomba vonult. Tudjuk, hogy ez a nyugalom jól megérdemelt; mégis fájdalmasan esik Méltóságod távozása, mert e körülmény mélyen érinti egész tanítóképzésünket, amelynek sorsát Méltóságod mindig szíven viselte.

Intézetünk, tanári testületünk, a magyar tanítóképzés hivatott vezetőjét, a meleg szívé főnököt, tapasztalatokban gazdag, megértő, bölcs pedagógust veszíti el Méltóságodban, aki őszinte érdeklődéssel, szeretettel kísérte küzdelmes munkánkat, az intézet külső és belső életét, fejlődését s gyakran adott atyai tanácsokat egyéni bajaink orvoslására. Iskolalátogatásai alkalmával a nevelés-

Városi Könyvtár és Archívum
70547
* 15
* Jászberény

és tanítás nehéz kérdéseiben alapos, szakszerű útmutatásaival, bölcs tanácsaival mindnyájunknak segítségére volt és mindnyájunknak csak jót akart!

Amidőn mind a magam, mind a tanári testület nevében őszinte köszönetünket fejezem ki azért a sok jóért, amit Méltóságodtól kaptunk, egyúttal kérjük kegyeskedjék jóakaratu, szives érdeklődését irántunk, az intézet és az egyetemés magyar tanítóképzés iránt továbbra is megtartani. Méltóságod mély tudása, sokoldalú, gazdag tapasztalatai, a hosszú munkás élet során kialakult pedagógiai széles látóköre szolgáljanak ezután is tanítóképzésünk javára, mert érezzük, hogy erre a mostani folyton alakuló, változó, fejlődő viszonyok között igen nagy szükség van!

Mi mindig hálás szeretettel fogunk megemlékezni Méltóságodról s biztosítjuk, hogy mind az élőszóval, mind a tankönyveiben lefektetett kiváló, módszeres elveit mindvégig irányadóknak fogjuk tekinteni pályánkon.

Kérjük a Mindenhatót engedje meg, hogy Méltóságod a nyugalom éveit jó erőben, egészségben, melegegedésben és boldogságban még nagyon sokáig élvezhesse."

Hivatali utódját *Balázs Béla* kir. főigazgató urat, intézetünknek 8 évig volt igazgatóját megbízatása, valamint később kinevezése alkalmával meleg szeretettel üdvözlöttük.

Ifjúságunk a nyilvánosság előtt több ízben szerepelt teljes sikerrel. Legkiemelkedőbbek közöttük: *október 6-án* a kegyeleti stafétafutáson, *március 7-én* a Testnevelési Vezetőség által rendezett műsoros előadáson zene és énekszámokkal való szereplése és május 30-án az ifjúság nyilvános torna ünnepélyén és az ezt követő vidám estén való szereplése. Az ifjúság minden szereplése szépen öregbítette intézetünk jóhírnevét s ismételten beigazolódtott, hogy a tanítóképző-intézet a város életében kiválóan kulturális jelentőségű intézmény.

Az *október 6-i* kegyeleti stafétaversenyen *ifjúságunk* *negyedszer nyerte meg* a helybeli m. kir. 5. honvéd kerékpároszászlóalj parancsnoksága által rendszeresített *október hó 6-i kegyeleti staféta* szép *vándordíját, az ezüst serleget*. Ez fényes bizonyítéka annak, hogy az ifjúsági sportkörben évek óta hagyományos, szorgalmas, kitartó munka folyik.

A *március 7-i* szereplésről a Jász Hirlap március 14-i száma a többek között a következőképen emlékszik meg. „Az előadás szép bizonyítéka annak, hogy Jászberény város értékes egyéniségeivel

milyen nívós és az eddigi sablontól elütő művészi előadást lehet produkálni. Az előadás menetében ezt az új szint a tanítóképző-intézet nemes ambícióval összeállított, kiforrott, jófelkészültségű zenekari együttese nyújtotta". — A Testnevelési Vezetőség köszönő átiratban is kifejezésre juttatta, hogy az előadással elért kimagaslóan szép eredmény legnagyobb részben a tanítóképző-intézet ifjúsága fáradságos és eredményes munkájának köszönhető.

A május 30-i tornaünnepség és vidám est lefolyásáról a Jász Hirlap június 7-i száma a következőket írta:

„Május hó 30-án, d. u fél 5 órai kezdettel tartotta meg szép sikerrel a tanítóképző-intézet szokásos évvégi ünnepségét. Az ünnepség a kultúrpalota impozáns méreteihez és modern berendezéséhez méltóan folyt le.

Fél 5 órakor szólaltak meg az induló akkordjai, melynek ütemeire egyszerre előbukkant az intézet fekete dreszbe öltözött tornagárdája. A barnára sült, edzett testű, csillogós szemű ifjak szép, szabályos diszlelésükkel teljesen lekötötték a közönség figyelmét. Pár percel később, már szabályos zárt rendben álltak fel. Egy halk sípjel és már hozta is a lány szellő a tornamozgásokkal kísért Híszekegy lélekemelő dallamát. Ennek elhangzása után megkezdődtek a zenés szabadgyakorlatok. Az egyöntetű öltözék, a zene ütemeire pontosan végzett mozgások kellemes látványt nyújtottak a nézőknek. Majd a gyakorló-iskola növendékeinek szabadgyakorlatai következtek. A magyarruhás lányok és cserkészruhás gyakorló-iskolások énekes felvonulása és tornázása mindvégig gyönyörködtette a közönséget. Ezután a tanítóképző I. és II. éves növendékeinek teljes szabatsággal végzett ritmikus botgyakorlatai következtek. Ezt követte a III. és IV. éves növendékek újszerű szabadmozgásos tornája. E gyakorlat minden merevséget kizáró mozgásaival és a mozgások egyöntetűségével méltán kiérdemelte a vendégek elismerését. Végül az ünnepség legérdekesebb része az atlétika következett. (Ennek eredményeit a sportköri beszámolóban közöljük!)

Az ünnepség utolsó száma a III. és IV. éves növendékek talajtornája volt, amely sok mosolyt és vidámságot varázsolt a vendégek arcára. Ezután a közönség az intézet belső berendezését tekintette meg kórséta keretében. A növendékek vidámesztjével és táncvizsgájával végződött a szépen sikerült ünnepség."

A tanítóképzés és a tanítószolgálat kölesönös jó viszonyának ápolására és fejlesztésére igen előnyös hatású volt a Jászság mintegy 200 tanítójának intézetünk dísztermében, február hó 12-én a pedagógiai

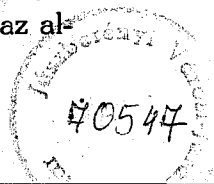
szemináriumi előadáson és utána a járásköri gyűlésen való megjele-
nése. A szemináriumi előadásokat és a gyűlést végighallgatták a
IV. és V. osztályos növendékek is s az ott bemutatott számolási és
földrajzi mintatanítások szemlélése, továbbá az egészségügyi és fa-
védelmi előadások hallgatása növendékeink szakképzésének mélyí-
tése szempontjából is hasznos volt. Az egybegyűlt tanítóságot *Móczár*
Miklós igazgató melegen üdvözölte s körséta keretében mutatta be
az intézetet nekik. „Az új palota templomi tisztasága, — mint azt a
Jász Hírlap febr. 14-i száma írja, — a díszítések finom egyszerűsége,
az ifjúság szertárainak értékes gazdagsága lebilincselte a vendégek
lelkét. Minden látnivaló azt magyarázza, hogy itt 180 növendék és
a tanári testület nagy munkát végez az intézet belső kiépítésén.”

Május hó 13-án kedves vendégei voltak intézetünknek. A *kis-
kunfélegyházi Constantinum* róm. kat. tanítóképző-intézet V. éves
növendékei *Fazekas Mária Blandina* igazgatónő vezetése, *Szabó*
Mária Remigia és *Reményi Márta* iskolanővérek kísérete mellet egy-
napos tanulmányi kirándulás keretében megsemmélték intézetünket,
a gyakorló iskoláinkban tanításokat hallgattak s megtekintették vá-
rosunk nevezetesebb kultúremlékeit. A tanári tesfület nagy szeretettel
fogadta és kalauzolta a testvérintézet képviselőit s elismeréssel adó-
zott a leányifjúság kiválóan pél-
dás érdeklődése és magaviselete
felett.

Móczár Miklós igazgató üdvözli **Klebensberg**
Kúnó gróf vall. és közokt. minisztert.

Legörvendetesebb esemé-
nye volt intézetünknek az, hogy
Apponyi Albert gróf, a legna-
gyobb élő magyar és *Klebensberg*
Kúnó gróf vall. és közokt. Mi-
niszter úr *Őnagyméltóságáék*
június hó 29-én délután 3 óra-
kor személyes látogatásaikkal
tüntették ki intézetünket. Június
29-én volt ugyanis *Apponyi Al-*
bert gróf *Jászberény* megyei
város országgyűlési képviselővé
történt választása 50. évforduló-
jának ünnepe, melyen a m. kir.
kormány képviselében megje-
lent a Miniszter úr is s az ün-
nepesség után felhasználta az al-

kalmat arra, hogy új épületünket, tanítóképző-intézetünk alapítójának: Apponyi Albert grófnak bemutassa. Elsőnek a Miniszter Úr és kísérete érkezett meg, akit az igazgató és a tanári testület intézetünk főbejárójánál fogadtak. Igazgató üdvözlő beszéde után pár perc múlva érkezett meg Apponyi Albert gróf, akit a Miniszter úr, mint házigazda fogadott és üdvözölt. Őnagyméltóságáék megtekintették a tor-

Klebelsberg Kúnó gróf Csonkamagyarország kultuszminisztere üdvözlí Apponyi Albert grófot, mint a Nagymagyarország nagy kultuszminiszterét.

natermet, a dísztermet, a III. osztály tantermét, az igazgatói lakást, a II. emeleti dolgozókat, hálókat, az ebédlőt, a konyhát s úgy az intézet külső nagyvonalúságán, mint a belsőség kellemes összhatásán és a berendezés mintaszerűségén magas megelégedésüknek kifejezést adva távoztak.

Az iskolai év fontosabb eseményei időrendben.

Az iskolai év rendtartásszerűen kezdődött. Augusztus 30-án tartatott a tanári testület alakuló értekezlete.

Szeptember 1-én voltak a javítóvizsgálatok, 2-án a különböző vizsgálatok, 3-án a beiratások s egynéhány növendék zenei hallási, orvosi és színérzéki vizsgálata. 4-én Veni Sancte és az iskolai év ünnepélyes megnyitása, 5-én a III—V. évfolyam tanításának megkezdése. 29-én az igazgató résztvett az intézet bútorait és egyéb berendezési tárgyait tárgyaló értekezleten a vallás- és közoktatásügyi minisztériumban.

Október 6-án a tanári testület és az ifjúság ünnepélyes istentisztelet után résztvett a Jászberény város által a hősök szob-

Városi Könyvtár és Információs Központ
7054719

ránál rendezett ünnepségen s ifjúságunk negyedszer nyerte meg a kegyeleti staféta örökös vándordíját. 12-én cserkészcsapatunk közreműködött a helybeli Testnevelési Bizottság cserkészeinek műsoros „Tábortűz”-én. 14-én az V. évfolyam növendékei Tanai Antal tanár vezetésével, Kiss József gyakorlóiskolai tanító és Galló Pál nevelő tanár kíséretében meglátogatták az újerdei tanyai iskolát. 16-án az ifjúság a városi mozgófényképszínházban megtekintette a nyári budapesti Szent Imre ünnepségekről és az északi sark körüli expedíció által a sark körüli útról készült filmeket. 20-án a II. éves növendékek megérkeztek az intézetbe. 21-én megkezdődtek a II. évesek tanításai. 26-án szülői értekezlet volt az V. éves növendékek jelenlétében a gyakorló iskolában. 30-án takarékosági nap tartott a gyakorló iskolában és a tanítóképzőben. Málnási Dezső tanár ismertette a finn-ugor népek rokonságát és kulturális kapcsolatát.

November 4. Az I. éves növendékek megérkeztek az intézetbe. Az összes növendékek szent gyónása. 5-én Szent Imre herceg ünnepi miséje s azon áldozás. Megkezdődtek az I. éves növendékek tanításai. 6-án Hikker Gyula réz- és vasbútorgyára Budapestről az internátus részére negyvenöt darab vaságyat szállított. 8-án a tanári testület havi rendes értekezletén Jászberény megyei város polgármesterének a helybeli inségenyhítőakcióba való bekapcsolódást kérő átíratára elhatározta, hogy 5 hónapon át havi fizetésének 1—1,5%-át, azaz havonta 43 P 50 f-t, összesen 217 P 50 f-t küld el a városi pénztárba a helybeli inségesek gyámolítására. Ugyanazén célra az ifjúság és a cserkészcsapat összesen 31 P 08 f-t adományozott. 13-án Nagy Győző budapesti felsőipariskolai igazgató V. K. M. küldetése folytán az intézetben az új fabútorok berendezése tárgyában helyszíni szemlét tartott és megbeszélést folytatott igazgatóval és a helybeli iparosokkal. 18-án a Debreceni Gőzfűrész- és Faárúgyár Rt. a tantermek, az internátus és a tanári tanácskozóterem számára 517 drb hajlított, gőzölt bükkfaszéket szállított. Igazgató visszaszolgáltatta a m. kir. méntelep parancsnokságának a kölcsönkért lócákat. 29-én az ifjúság meghallgatta a doni kozákok Kulturházban tartott hangversenyét.

December 6. A Kórmánvzó Úr Ófőméltósága névünnepe alkalmából a tanári testület és az ifjúság résztvett a plébánia templomban tartott istentiszteleten. Este a tanári testület és családtagjainak jelenlétében vidám, hangulatos Mikulás-est. 9-én az ifjúság megjelent a Kath. Legényegyletben rendezett cserkészünnepélyen. Ugyanakkor Kóródi Zoltán III. éves növendéknek meghitt ünnepség

keretében átadatott az életmentés kitüntetési érem. December 14-én a IV. és V. éves növendékek budapesti kirándulása Pazár Zoltán, Siemeister János tanárok vezetése és Kiss József gyakorló iskolai tanító kíséretében. 20-tól január 6-ig a III—V. éves növendékek karácsonyi szünete. 23—28-ig az I—II. éves növendékek karácsonyi szünete. 22-én a budapesti Magyar Bőrszékkipar az igazgatói iroda részére marhabőrrel bevont bútorokat szállított.

Január 4. Alexy György budapesti cég villamossági és műszaki vállalata leszállította és felszerelte az új villanytesteket. E naptól kezdve lett intézetünk minden részében villanyvilágítás. 20-án az V. évfolyam növendékei tanári felügyelet mellett meglátogatták a Sörház-utcai áll. elemi iskolát. Ugyanakkor érkeztek meg a helybeli asztalosok által készített internátusi ruhaszekrények és dolgozósobai íróasztalok. Igazgató visszaszolgáltatta a m. kir. méntelep parancsnokságának a kölcsönkért katonai legénységi asztalokat. 24-én az V. éves növendékek iskolánkívüli népművelési első próbaelőadása az I. ker. Olvasóköriben. Előadást tartott Erdei Sándor növendék az égésről és a tűzoltásról.

Február 12-én a Jászság tanítószáka pedagógiai szemináriumi előadást és utána járásköri gyűlést tartott intézetünk dísztermében. 16-án Kiss József gyakorló iskolai tanító alkoholelles tanítása a gyakorló iskola V—VI. osztályában. 16-án az intézeti ifjúság megtekintette a helybeli reálgymnázium által a Kultúrházban rendezett farsangi délutáni előadást. 17-én az ifjúság igazgató és a tanári testület tagjainak, valamint családtagjainak jelenlétében változatos és tartalmas önképzőkori farsangi díszelőadást tartott a díszteremben. 19-én Pazár Zoltán tanár által az intézet modern toracsarnokában a helybeli úrinők részére szervezett testnevelési tanfolyam kezdete. 22-én Balla Béla gyakorló iskolai tanító Béla fiának temetése. A tanári testület a temetésen teljes számban való megjelenésével és koszorúval, az ifjúság pedig gyászénekek éneklésével fejezte ki részvétét. 27-én Krenedits mérnök, afrikai utazó, mozgókép-előadása a Kultúrházban Kairótól—Kilimandsáróig-címmel. 28-án Siemeister János tanár előadása az ifjúság részére az alkoholizmusról.

Március 5. Dr. Kele István apátplébános, érseki hitbiztos hivatalos látogatása az intézetben. 7-én az ifjúság a Testnevelési Vezetőség által a Kultúrházban rendezett műsoros előadáson zene- és énekszámokkal vett részt. 8-án a növendékek megtekintették a Levente Egyesület által a reálgymnáziumban rendezett box- és bir-

közö-versenyt. 15-én délelőtt hivatalos ünnepélyes istentisztelet után az ifjúsági önképzőkör nyilvános díszgyűlése. D. u. a Jászberény városa által a Szabadságszobor előtt rendezett ünnepségen Galló Pál tanár ünnepi beszédet mondott. Este Németh Pál és Rotter József III. éves növendékek Jákóhalma község meghívására szavaltak és dialógot adtak elő a március idusi ünnepségen. 19—21-ig a róm. kat. növendékek lelkigyakorlatai, 29-én III—V. éves, ápr. 2-án az I—II. éves növendékek husvétii szünetének ünnepe.

Április 4. Urbán Gyula volt intézeti hitoktató, borsodsziráki plébános halála. 9. Révfy Jenő I. éves növendék váratlan halála a szülői házban. 15. A Move budapesti főosztálya Elnöksége kiküldöttjének vetített képekkel kísért irredenta előadása az elrabolt magyar városokról. 29-én Petris József tánctanító 3 hetes tánckursusának kezdete 90 növendék részére.

Május 3. Éjjel 10 órakor tűzriasztási próba. 9-én a IV—V. éves növendékek meghallgatták P. Oslay Oswald ferencrendi tartományfőnök, egyházi szónoknak a Kultúrházban tartott beszédét. 10. Az ifjúság meghallgatta a Berzátzy László zenetanár vezetése alatt működő Jászberényi Palotási Dalkör országosan elrendelt s a főtéren álló honvédszobor előtt tartott propaganda hangversenyét. Délután fél 5 órakor igazgató felavatta az ifjúsági olvasóteremben felszerelt Standard 3a 3+1 csöves váltóáramú Standard-Conus hangszórós hálózati készüléket. Az ifjúság bemutatóként végighallgatta a Stúdióban rendezett Anyák Napját. 13-án a kiskunfélegyházi Constantinum róm. kath. tanítónőképző-intézet V. éves növendékeinek kirándulása intézetünkbe és városunkba. 15-én délután a IV. éves növendékeinek kirándulása Gosztonyi Aladár Öméltósága pusztakerekudvari uradalmába. 19-én a II. évesek mátrai, a III. évesek gödöllői, a IV. évesek Zagyva-menti kirándulása. Ugyanekkor az V. évesek a hajtai róm. kath. és a főtevényi állami elemi tanyai iskolákban hallgattak tanításokat. 23-án déli 12—1-ig az V. évfolyamot végzett vén diákok ballagása utolsó tanítási napjuk alkalmával. 24-én szülői értekezlet a gyakorló iskolában. 27-én gyakorló iskola Madarak és Fák Napja. 28-29-én az V. évesek osztályvizsgálata. 30-án d. u. 4 órakor Anyák Napja a gyakorló iskolában, 5 órakor az egész ifjúság nyilvános tornaünnepsége az intézet új sport telepén. Este vidám-est és a növendékek táncvizsgálója. 31-én ünnepélyes istentisztelet a hősök lelki üdveért. Utána a hősök szobra előtt lefolyt s a város által rendezett ünnepségen ifjúsági énekarunk a magyar Hiszekegyet énekelte. 12 órakor intézeti nyilvános ünnepség a hősök emlékére a Szt. Imre temetőben.

Június 1—3. tanítóképesítő-írásbeli vizsgálatok. 3-án 10 órakor az I—IV. évfolyam tanításainak befejezése. 10—11 óráig kirándulás az Erzsébet kertbe a Cserőhalomhoz s ott az I—IV. évesek Madarak és Fák Napja. 6-án az I—IV. évfolyam hittani vizsgálat. Délután leventeoktatói vizsgálat. 8-án az I., 9-én a II., 10—11-én a III. és 12—13-án a IV. évfolyam osztályvizsgálata. 13-án a gyakorló iskola osztályvizsgálata. 15-20-án gyakorlati és szóbeli tanítóképesítő vizsgálatok. 20-án egyházi ének és zene képesítővizsgálat. Este a képesített tanítók búcsúvacsorája. Igazgató intelme az ifjú tanítókhöz. 29-én gróf Apponyi Albert Jászberény város országgyűlési képviselővé történt választása 50. évfordulójának ünnepe. Délután 3 órakor Apponyi Albert gróf és Klebelsberg Kunó gróf vallás- és közoktatásügyi miniszter ur Ónagyméltóságáék látogatása intézetünkben. 30-án tanártestületi záróértekezlet.

Az iskolai év folyamán érkezett fontosabb rendeletek:

- V.K.M. 840—3—1—1930. Kertész és gépész alkalmaztatása tárgyában.
- Kir. főig. 1595—1930. az 1930-31. évben használandó tan- és segédkönyvek jegyzékét jóváhagyta.
- Kir. főig. 1605—1930. a Magyar Tudományos Akadémia által megállapított Helyesírási Szabályok kötelező használata.
- Kir. főig. 1618—1930. a szemléltető eszközkészítési akciót elismeréssel tudomásul veszi.
- V.K.M. 840—11—189—1930. dr. Firiczky János intézeti orvos részére az 1929—30. isk. évre 400 P tiszteletdíjat engedélyez.
- V.K.M. 840—11—226—1930. Galló Pál okl. tanítóképző-intézeti tanártóradíjas helyettes tanári minőségben alkalmazza.
- V. K. M. 840—4—138—1930. jul. 22. a Verseny tárgyalás elrendelése az intézet bútoraira és egyéb berendezési tárgyaira vonatkozólag.
- V. K. M. 840—4—161—1930. a tanítóképző új épületébe a telefon bevezethető.
- Egri érs. 4576—1930. a róm. kath. hitoktatás ellátásával Bencskó Andor káplánt bízta meg.

V. K. M. 840—4—169—1830. jóváhagyja az 1930—31. évi köztar-
tási szerződéseket.

Kir. főig. 2334—1930. megküldi Kiss József gyakorló iskolai tanítói
képesítést igazoló bizonyítványát.

V. K. M. 840—5—325—1930. engedély Pazár Zoltán tanárnak úrinők
részére testnevelő tanfolyam tartására
vonatkozólag.

V. K. M. 840—1—109—1930. Csekő Árpád tanárt megbízza a köz-
tartásvezetői teendők ellátásával.

Kir. főig. 2653—1930. A finn-ugor testvériség napjának megünneplése.

Kir. főig. 2680—1930. Órarend, órarendi kimutatás jóváhagyása,

Kir. főig. 2794—1930. Önkéntes osztályisméltés megszüntetése.

Kir. főig. 2817—1930. Takarékosági nap tartása október hó 31-én.

Kir. főig. 2955—1930. Felhívás az inségenyhitő akció céljaira önkén-
tes adakozásra. 52 P beküldetett.

V. K. M. 840—2—56—1930. Megállapítja az 1930—31. évi költség-
vetést.

V. K. M. 840—11—410—1930. Blénessy János tanár részére felesége
után családi pótlékot utal ki.

V. K. M. 840—5—21—1931. oklevél- és bizonyítvány másolatok kiál-
lítása tárgyában.

V. K. M. 840—4—243—1931. Engedélyezi az intézet ingóságainak
új leltározását.

V. K. M. 840—5—46—1931. Az évvégi tanítóképesítő vizsgálatok-
hoz miniszteri biztosként dr. Gyulai
Ágost ny. főiskolai igazgatót, polg. isk.
főigazgatót küldi ki.

V. K. M. 840—5—44—1931. A tornatermet Englert József nevelő
vezetése mellett takarítás-, fűtés-, vilá-
gítási díjtérimény ellenében 2 hónapi
tartamra, hetenként 2 délután, vívósport
céljaira átengedi.

Kir. főig. 791—1931. a módszeres tanári értekezlet jegyzőkönyvének
2 példányban való kiállítása tárgyában.

V. K. M. 840—5—80—1931. az áll. alkalmazottak törzslapjának kiállítására tárgyában.

Kir. főig. 1022—1931. sz. az osztályvizsgálatok módjának tárgyában.

Kir. főig. 1309—1931. az intézet 1918—19.—1929—30. évi értesítőjének megszerkesztéseért elismerését fejezi ki.

II. Az intézet állapota.

1. A tanári testület és munkaköre.

a) *Igazgató: Móczár Miklós* megbízott igazgató. Képesítve van elemi népiskolai tanítóságra, kántorságra, a mennyiség-természettudományi szakcsoport tárgyaiból és testgyakorlásból polgári iskolákra és a természettudományokból tanítóképző-intézetekben való tanításra. Működik 1908 óta. Intézetünkben 1930 január 20. óta. Tanította az állattant és hospitált heti 4 órán át. Heti óráinak száma 8. Vezette az intézet szellemi és anyagi ügyeit.

A Tanítóképző-Intézeti Tanárok Országos Egyesületének vidéki alelnöke. Társelnöke a jászberényi Népművelési Bizottságnak. A Szent István Társulatnak, a Kir. Magyar Természettudományi Társulatnak, az Alföldkutató Bizottságnak, a Magyar Népművelés Könyvei Szerkesztő Bizottságának, a Jász-Nagykun-Szolnok-Vármegyei Iskolánkívüli Népművelési Bizottságnak, a jászberényi állami elemi iskolák gondnokságának, a jászberényi községi iparostanonciskola felügyelő bizottságának, a róm. kath. Egyházközség képviselőtestületének, a K. A. N. Sz.-nak, a jászberényi Kaszinó Egyesületnek, a Katolikus körnek tagja. Kerületi választmányi tagja a Köztisztviselők Fogyasztási Szövetkezete jászberényi fiókjának.

Előadásokat tartott a Pestvármegyei Népművelési Bizottságnak Balatonföldváron, a tanítók, tanárok és főjegyzők részére rendezett előadóképző tanfolyamain, továbbá a Somogyvármegyei Iskolánkívüli Népművelési Bizottságnak Hévízen rendezett előadóképző tanfolyamán: Természettudományi ismeretek az iskolánkívüli népművelésben (cél, anyag, módszer, eszközök) címen. Azonkívül a tél folyamán Jászberényben a következő című népművelési előadásokat tartotta: Láthatatlan ellenségeink, Miért irtsuk a gyomokat?, Ne bántuk a baglyokat és a békákat!

Ez évi irodalmi munkássága: Athenaeum kiadásában megjelent Gazdasági és Háztartási Ismeretek tanítónőképző-intézetek III.

oszt. használatára-című tankönyve. Magyar Népművelés Könyvei-sorozat Természettudományi Ismeretek II. kötetében közleményeket írt: Az állatok rendszere, Az állatok szervezete, Az életkörülmények hatása az állatok szervezetére, Ingyen dolgozó munkásaink az állatok világából, Lakóházunk kártevő állatai, Állatvédelem-címen. Népművelési előadást írta Pestvármegyei Népművelés-című folyóiratba: A gazda adószedői (gyomnövények) címen. A Magyar Tanítók 1930-31. Évkönyvében módszertani közleménye jelent meg: A természeti és gazdasági ismeretek tanítása a népiskolában-címen.

b) *Tanárok*: 1. *Berzátzy László* rendes tanár. A 39. honvédhadosztály kinevezett karnagya, a koronás vas érdemkereszt-kitüntetés és a Károly csapatkereszt tulajdonosa. Képesítve van elemi népiskolai tanítóságra, kántorságra és középiskolai énektanításra. Zeneszerzési bizonyítványa van az akadémiai tanszokról. Tanítóképző-intézetekben működik 1912 óta, intézetünkben 1918 óta. Tanította az éneket, a zenét, karéneket, a róm. kat. egyházi éneket és vezette a zenekart. Heti óráinak száma 19. A IV. osztály főnöke. A zeneszertár őre.

A Tanítóképző-Int. Tanárok Országos Egyesületének és a jászberényi Kaszinó Egyesületnek tagja. Az Országos Magyar Dalosszövetség X. ker. kerületi karnagya. A jászberényi Palotási Dalkör karnagya.

2. *Blénessy János* rendes tanár. Tartalékos főhadnagy, a bronz vitézségi érem, a III. o. szolgálati érdemkereszt és Signum Laudis tulajdonosa. Képesítve van a történelem, földrajz és magyar tárgyakból középiskolákra és tanítóképző-intézetekre, továbbá a testgyakorlás tanítására tanítóképző-intézetekre. Tanítóképző-intézetekben működik 1913 óta, intézetünkben 1929 óta. Tanította a lélektant a III., a magyar nyelvet a II., a német nyelvet a III., a földrajzot az I—IV. és a testgyakorlást az I—II. osztályokban. Heti óráinak száma 19. A II. osztály főnöke. Az Önképzőkör tanárelnöke. A földrajzi szertár őre. A Tanítóképző-Intézeti Tanárok Országos Egyesületének, a Stella Csillagvizsgáló Egyesületnek, a KANSz-nak, a Néprajzi Társaságnak, a jászberényi róm. kat. egyházközség képviselőtestületének és a jászberényi Kaszinó Egyesületnek tagja. Július havában résztvett a testnevelési főiskolában rendezett testnevelési tanfolyamon.

3. *Csekő Árpád* rendes tanár. Képesítve van elemi népiskolai tanítóságra, ref. kántorságra, a mennyiség-természettudományi szakcsoport tárgyaiból és az énektanításból polgári iskolákra, a mennyiségtan, természettan tárgyakból tanítóképző-intézetekben való tanításra. Intézetünkben működik 1925 óta. Tanította a fizikát, a mennyiségtant a II—V. osztályokban és a ref. egyházi éneket. Heti

óráinak száma 15. Köztartásvezető tanár. A mennyiségtani és fizikai szertár őre.

A Tanítóképző-Intézeti Tanárok Országos Egyesületének, a kir. Magyar Természettudományi Társulatnak és a Magyar Pedagógiai Társaságnak tagja. A jászberényi kultúregylet jegyzője.

Népművelési előadásokat tartott a magyar ipar fejlődésének történetéről, a magyar gyáriparról és az árhullámzások okairól-címen.

4. *Galló Pál* okl. tanítóképző-intézeti tanár, óradíjas helyettes tanár. Képesítve van magyar nyelv és irodalomból, történelemből és kézimunka tárgyak tanításából polgári iskolákra, magyar nyelv és irodalom, történelem tárgyakból tanítóképző-intézetekben való tanításra, Működik 1930. óta. Tanította a magyar nyelv és irodalmat a III., a német nyelvet az I—II., a kézimunkát az I—II., a játékot az I. osztályokban. Heti óráinak száma 13. Értekezleti jegyző. Megbízott cserkészparancsnok. Internátusi felügyelő.

A Tanítóképző-Intézeti Tanárok Országos Egyesületének és a jászberényi Kaszinó Egyesületnek tagja.

5. *Málnási Dezső* rendes tanár. Tartalékos hadnagy, az I. oszt. ezüst vitézségi érem, a bronz vitézségi érem és a Károly csapatkereszt tulajdonosa. Képesítve van elemi népiskolai tanítóságra, a nyelv- és történettudományi szakcsoport tárgyaiból és a testgyakorlásból polgári iskolákra, a történelem, magyar nyelv és irodalom-tárgyakból tanítóképző-intézetekben való tanításra. Működik 1909 óta, intézetünkben 1920 óta. Tanította a magyar nyelvet és irodalmat az I., IV—V., a történelmet az I—IV. és az alkotmánytant az V. osztályokban. Heti óráinak száma 18. Az I. osztály főnöke. A tanári könyvtár őre.

A Tanítóképző-Intézeti Tanárok Országos Egyesületének és a jászberényi Kaszinó Egyesületnek tagja. A jászberényi Katolikus Kör választmányi tagja.

6. *Pazár Zoltán* rendes tanár. Emléklapos népfelkelő százados, a Károly csapatkereszt és a sebesülési érem tulajdonosa. Képesítve van a művészeti és mértani rajz tanítására középiskolákra. Működik 1904 óta, intézetünkben 1919 óta. Tanította a rajzot és a szépirást, a kézimunkát a III. és a testgyakorlást a III—V. osztályokban. Heti óráinak száma 18. A III. osztály főnöke. A Toldi Miklós Sportkör tanárelnöke. A torna- és rajzszertár őre.

A Tanítóképző-Intézeti Tanárok Országos Egyesületének, az Országos Képzőművészeti Társaságnak, a Magyar Numizmatikai Társulatnak, a jászberényi Testnevelési Bizottságnak, a jászberényi

Városi Könyvtár és Információs Központ
70547

Múzeumi Bizottságnak, a Kaszinó Egyesületnek tagja; a Rajztanárok Országos Egyesületének vidéki választmányi tagja. A jászberényi Polgári Lövészegyesület alelnöke, a Stefánia Anya- és Csecsemővédő Egylet pénztárosa.

A jászberényi Keresztény Nőegyletben előadást tartott: A nő szerepe a testi kultúrában-címen. Svéd-rendszerű testnevelő tanfolyamot tartott a jászberényi úrinők részére.

7. *Siemeister János* rendes tanár, igazgató-helyettes, kerületi cserkészvezetőtisz. Képesítve van elemi népiskolai tanítóságra, a mennyiség- és természettudományi szakcsoport tárgyaiból polgári iskolákra és a természettudományokból tanítóképző-intézetekben való tanításra. Működik 1910 óta, tanítóképző-intézetekben 1915 óta, intézetünkben 1923 óta. Tanította a német nyelvet a IV—V., a természetrajz és kémiát az I—II. és IV., a mennyiségtant az I. osztályban. Heti óráinak száma 18. A természetrajzi és vegytani szertár őre.

A Tanítóképző-Intézeti Tanárok Országos Egyesületének, a Kir. Magyar Természettudományi Társulatnak, a jászberényi Kaszinó Egyesületnek és az Országos Közegészségtani Egyesületnek tagja. A VIII. cserkészkerület vezetőtiszte, a Stefánia Anya- és Csecsemővédő Egylet főtitkára. A Köztisztviselők Fogyasztási Szövetkezete jászberényi fiókjának helyi felügyelője. A helyi Levente Egyesület alelnöke. A Gesellschaft der Naturfreunde tagja.

8. *Tanai Antal* rendes tanár. Képesítve van elemi népiskolai tanítóságra, a mennyiség- és természettudományi szakcsoport tárgyaiból polgári iskolákra és a filozófia-pedagógia tárgyakból tanítóképző-intézetekben való tanításra. Működik 1916 óta, intézetünkben 1919 óta. Tanította a testtant, a nevelés- és tanítástant, a neveléstörténetet, az iskolaszervezetant és vezette a nevelési és tanítási gyakorlatokat. Heti óráinak száma 19. Az V. osztály főnöke.

A Tanítóképző-Intézeti Tanárok Országos Egyesületének, a jászberényi Kaszinó Egyesületnek tagja. Az Országos Vöröskereszt Egylet jászberényi városi választmányának jegyzője, a helyi Népművelési Bizottság választmányi tagja.

Népművelési előadásokat tartott a testi és lelki világról, az állampolgári és nemzeti nevelésről, a nevelés céljairól és a világ-egyetem szerkezetéről.

c) *Gyakorló iskolai tanítók: 1. Balla Béla.* Képesítve van elemi népiskolai és gyakorló iskolai tanítóságra. Működik 1899 óta, intézetünkben 1927 óta. Tanította a gyakorló iskola I.—II. osztályát és résztvett a IV. éves tanítójelöltek tanítási gyakorlati kiképzésében. Heti óráinak száma 26.

A VIII. ker. róm. kat. Olvasó Kör elnöke, a városi képviselő-testület, a helyi Népművelési Bizottság és a Jász-Nagykun-Szolnok vármegyei Tanító-Egyesületnek és a felsőjászsági áll. Tanító-Egyesületnek tagja. Egyházvédnökségi tag. A jászsági Katolikus Népszövetség igazgatósági tagja.

Népművelési előadásokat tartott a VIII. ker. róm. kat. Olvasó Körben a téli hónapokban.

2. *Kiss József* a volt 86. gyalogezred zászlósa, a Károly csapatkereszt és sebesülési érem tulajdonosa. Képesítve van elemi népiskolai és gyakorló iskolai tanítóságra és róm. kat. kántorságra. Működik 1909 óta, intézetünkben 1929 óta. Tanította a gyakorló iskola III—VI. osztályát, résztvett az V. éves tanítójelöltek gyakorlati kiképzésében. Englert József nevelővel együtt vezette a tanítónövendékek leventeképzését. Heti óráinak száma 34.

A Tanítóképző-Intézeti Tanárok Országos Egyesületének, az Országos Gárdonyi Géza Irodalmi Társaságnak, a jászberényi Kaszinó Egyesületnek tagja. A Magyarországi Tanítóegyesületek Országos Szövetségének igazgatósági, közművelődési és pedagógiai szakosztályának tagja.

A téli estéken vezette a levente analfabéta tanfolyam II. osztályát. A városi levente tanfolyamon a harcrendet adta elő. Mint akvarell-festő a szülőföld és honismeret tanításának élénkítésére Jászberény belsősegeiről és tanyáiról több képet festett a gyakorló iskola előcsarnoka számára.

Ez évi irodalmi munkássága: a Franklin Társulat kiadásában megjelent Jászkunok földje-című két füzetes munkája. A Jász Hírlap munkatársa. Cikkeivel a gyermeknevelést és a sportszeretetre való nevelést szolgálja. Cikke jelent meg a Magyar Tanítók 1930—31. Évkönyvében A földrajztanítás módjáról és a Jövő Útjain-című pedagógiai folyóiratban Az új magyar tanítás módjairól.

d) *Óraadók*: 1. *Páll Sándor* ny. földműves iskolai igazgató. Intézetünkben működik 1929 óta. Tanította a gazdasági ismereteket és a közgazdaságtant heti 9 órában. Földm. min. rendelet alapján a tanév folyamán Heves vm., valamint Nógrád és Hont k. e. vm. területén 29 községben 56 gazdasági ismeretterjesztő előadást tartott.

2. *Kissné Bászler Auguszt*a okl. tanítónő. Intézetünkben működik 1930 óta. Tanította a gyakorló iskola III—VI. osztályában a női kézimunkát heti egy órában.

e) *Hitoktatók*: 1. *Bencskó Andor* róm. kat. lelkész. Intézetünkben működik 1930 óta. Tanította a róm. kat. hittant a tanítóképző-intézetben és a gyakorló iskolában heti 14 órában. Vasárnaponként exhortációkat tartott.

2. *Domby Béla* ref. lelkész. Intézetünkben működik annak alapítása, azaz 1917 óta. Tanította a ref. és ág. ev. hittant heti 7 órában.

f) *Nevelő*: *Englert József* okl. polgári iskolai tanár. Tartalékos tüzérhadnagy. Képesítve van a magyar nyelv és irodalom, a történelem és a testgyakorlás tanítására polgári iskolákra. Intézetünkben működik 1929 óta. Óradijas nevelő. Végzi az intézeti nevelői teendőket és segédkezik az igazgatói irodában. Tanította a játékot az V. osztályban. Kiss József gyakorló iskolai tanítóval együtt vezette a tanítónövendékek leventeképzését. A jászberényi Kaszinó Egyesület tagja.

g) *Intézeti orvos*: *Dr. Firiczky János* városi tisztifőorvos, egészségügyi tanácsos, iskolaorvos. Intézetünkben működik 1920 óta. Tanította az egészségtant az V. osztályban heti 2 órában.

Egyéb alkalmazottak:

Intézeti gazdasszony: *özv. Nemess Pálné*. Intézetünkben működik 1920 óta.

Napibéres altiszt 1919 február 1-től: *Risai Ernő*.

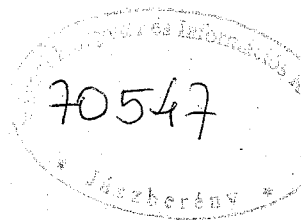
Intézeti kertész 1930 június 1 óta: *Kurucz Géza*.

Intézeti gépész 1930 június 15 óta: *Szabó Károly*.

2. Növendékekre vonatkozó adatok.

I. osztály.

1. Balogh Ernő	rk.	1916 márc.	13. Nagyiván, Heves vm.
2. Berta László	rk.	1915 márc.	9. Eperjes, Sáros vm.
3. Csaplár Béla	ref.	1914 szept.	4. Fülöpszállás, Pest vm.
4. Cseh Béla	rk.	1916 júl.	23. Gyöngyös, Heves vm.
5. Debreczeni Sándor	ref.	1915 nov.	31. Túrkeve, Szolnok vm.
6. Fekete László	rk.	1916 ápr.	5. Budapest
7. Hornyánszki János	rk.	1913 szept.	13. Pálosveresmart, Heves vm.
8. Jámbor József	rk.	1915 szept.	29. Ipolytarnóc, Nógrád vm.
9. Jokits József	rk.	1914 máj.	1. Jászfényszaru, Szolnok vm.
10. Józsa István	rk.	1914 jan.	2. Tápiógyörgye, Pest vm.
11. Kastier László	rk.	1914 júl.	2. Györsztmárton, Győr vm.

12. Kecskés Imre	rk.	1915 szept.	19. Hatvan, Heves vm.
13. Kovács Lajos (ism.)	ref.	1915 febr.	10. Cegléd, Pest vm.
14. Kozma Lajos	rk.	1915 jan.	15. Budapest
15. Kónya Rudolf	rk.	1913 dec.	21. Ptamonostor, Szolnok vm.
16. Kránitz Károly	rk.	1916 márc.	13. Szécsényfalva, Nógrád vm.
17. Megyesi Zoltán	rk.	1915 júl.	19. Dolm-Mikoljác, Verőce vm.
18. Mezei István	rk.	1914 dec.	5. Szolnok, Szolnok vm.
19. Molnár István	rk.	1915 máj.	28. Gyöngyös, Heves vm.
20. Muhoray Sándor (ism.)	ref.	1913 nov.	17. Győrtelek, Szatmár vm.
21. Móri Gyula	rk.	1913 okt.	22. Budapest
22. Nagy István	rk.	1915 szept.	5. Kispest, Pest vm.
23. Paraszt Lajos	rk.	1915 szept.	9. Szelevény, Szolnok vm.
24. Pecze Mihály	rk.	1914 aug.	15. Verseg, Pest vm.
25. Petrányi Pál	rk.	1915 ápr.	14. Újhartyán, Pest vm.
26. Pfeifer Vilmos	rk.	1915 szept.	3. Doroszló, Bács vm.
27. Puskás Ottó	rk.	1915 okt.	20. Budapest
28. Romzsa Mihály	rk.	1914 szept.	24. Hatvan, Heves vm.
29. Saermann Kálmán	rk.	1914 aug.	29. Szentlőrincváta, Pest vm.
30. Schäffer Ferenc	rk.	1915 márc.	24. Ercsi, Fejér vm.
31. Sonkoly Pál	ref.	1916 jan.	19. Túrkeve, Szolnok vm.
32. Szakács László	ref.	1916 aug.	15. Omlód, Temes vm.
33. Szécsényi Pál	rk.	1914 dec.	11. Hatvan, Heves vm.
34. Szilágyi Sándor	ág.ev.	1915 aug.	8. Budapest
35. Szopka Pál	rk.	1913 nov.	23. Békésszandrás, Békés vm.
36. Válik László	rk.	1916 jún.	19. Pozsony, Pozsony vm.
37. Virág Imre	rk.	1912 okt.	25. Szolnok, Szolnok vm.
38. Zimányi Elemér	rk.	1914 szept.	14. Csécse, Nógrád vm.
Meghalt: Révfy Jenő	rk.	1915 márc.	20. Rózsasztmárton, Heves vm.

Évközben kimaradt:

Rózsai Ferenc	rk.	1914 dec.	31. Budapest
Nagy Árpád	ref.	1913 dec.	2. Diód, Alsó fehér vm.

II. osztály.

1. Balázs Benjamin	rk.	1914 máj.	23. Nagyréde, Heves vm.
2. Balogh Gyula	ref.	1914 okt.	4. Hódmvásárh., Csongr. vm.
3. Bene András	rk.	1914 nov.	13. Óbuda, Pest vm.
4. Berényi István	rk.	1914 jún.	26. Hatvan, Heves vm.
5. Béres Béla	rk.	1913 ápr.	13. Jászdózsa, Szolnok vm.
6. Búzás László	rk.	1914 aug.	21. Hatvan, Heves vm.

7. Czégény Sándor	ref.	1914 ápr.	9. Tsztmiklós, Szolnok vm.
8. Divinyi Ferenc	rk.	1915 jan.	27. Hercegfalva, Fejér vm.
9. Giesz József	rk.	1914 márc.	3. Csákvár, Fejér vm.
10. Hajas János	rk.	1911 jún.	23. Alattyán, Szolnok vm.
11. Haller István	rk.	1914 dec.	28. Mácsa, Arad vm.
12. Hollósi János	rk.	1914 okt.	1. Tápiószele, Pest vm.
13. Ivanits Mihály	rk.	1913 okt.	15. Alattyán, Szolnok vm.
14. Juhos József	rk.	1915 júl.	17. Cegléd, Pest vm.
15. Kasza Sándor	rk.	1913 okt.	5. J.-árokszállás, Szolnok vm.
16. Kávási Ferenc	ref.	1915 ápr.	30. Gyulavári, Békés vm.
17. Kiss Boldizsár	rk.	1914 aug.	22. Kunsztmárton, Szolnok vm.
18. Knapp József	rk.	1915 jan.	7. Gyarmat, Győr vm.
19. Kovács Kálmán	rk.	1913 dec.	14. Kunsztmárton, Szolnok vm.
20. Lakatos Dezső	rk.	1911 jan.	1. Ecséd, Heves vm.
21. Mahovics Gyula	rk.	1914 máj.	5. Tiszabura, Szolnok vm.
22. Molnár Ferenc	rk.	1915 aug.	5. Szentetornya, Békés vm.
23. Nagy István	ref.	1915 febr.	8. Túrkeve, Szolnok vm.
24. Z. Nagy István	ref.	1915 ápr.	28. Cegléd, Pest vm.
25. Nagy László	rk.	1912 aug.	3. Vámosgyörk, Heves vm.
26. Nagy Zoltán	rk.	1913 szept.	26. Jánosháza, Vas vm.
27. Simonkovics Károly	rk.	1913 szept.	30. Hatvan, Heves vm.
18. Suri József	rk.	1913 jún.	17. Taraçköz, Máramaros vm.
39. Szabó Lajos	rk.	1914 okt.	17. Tápióbicske, Pest vm.
30. Szűcs Béla	rk.	1911 júl.	23. Jászberény, Szolnok vm.
31. Tiliczki Tibor	rk.	1914 szept.	24. Nagyréde, Heves vm.
32. Tóth Antal	rk.	1914 dec.	6. Vámosgyörk, Heves vm.
33. F. Tóth István	ref.	1913 aug.	24. Túrkeve, Szolnok vm.
34. Turcsányi Zoltán	rk.	1913 okt.	26. Kiskúnfélegyháza, Pest vm.
35. Ujvári Géza	rk.	1914 márc.	31. Gyergyóditró, Csík vm.
36. Virág József *	gk.	1915 jan.	28. Pestújhely, Pest vm.
37. Mester Tivadar	rk.	1915 máj.	30. Budapest

Évközben kimaradt:

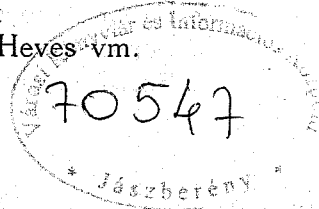
Berényi Béla

rk. 1915 júl. 27. Diósgyőr, Borsod vm.

III. osztály.

1. Adamek József	ref.	1914 aug.	25. Budapest
2. Bartos Nándor	rk.	1914 jan.	20. Jászládány, Szolnok vm.
3. Cseh Sándor	rk.	1912 szept.	9. Budapest
4. Csermák István	rk.	1913 júl.	25. Hatvan, Heves vm.

*) jeles ált. osztályzatú.

5. Csom Pál	rk.	1913 ápr.	3. Középiszkáz, Veszpr. vm.
6. Faragó János	rk.	1911 nov.	25. Ptamonostor, Szolnok vm.
7. Gémes József	rk.	1912 szept.	13. Ózd, Borsod vm.
8. Geng István	rk.	1912 aug.	9. Jászberény, Szolnok vm.
9. Gombos János	rk.	1913 máj.	13. Jásztelek, Szolnok vm.
10. Kamarás Oszkár	ág.ev.	1914 márc.	10. Mizserfa, Nógrád vm.
11. Kard Ferenc	rk.	1907 ápr.	18. Z.-pálfalva, Nógrád vm.
12. Kecskés János	rk.	1914 febr.	7. Jászberény, Szolnok vm.
13. Kóródi Zoltán	rk.	1912 ápr.	29. Nagyilva, Beszt.-N. vm.
14. Megyesi János	ág.ev.	1913 nov.	25. Melence, Torontál vm.
15. Melau Lajos	rk.	1913 okt.	13. Lőrinci, Nógrád vm.
16. Müller Ottó	rk.	1912 szept.	27. Kismaros, Nógrád vm.
17. Nagy Flórián	rk.	1911 febr.	14. Tarnazsadány, Heves vm.
18. Nagy Pál	rk.	1908 júl.	5. Esztergom, Esztergom vm.
19. Német Pál	rk.	1912 febr.	26. Mende, Pest vm.
20. Ottmár János	rk.	1913 ápr.	20. Lítke, Nógrád vm.
21. Rigó Lajos	rk.	1912 okt.	12. Szolnok, Szolnok vm.
22. Rotter József	rk.	1913 ápr.	13. Cegléd, Pest vm.
23. Sebők Béla	rk.	1914 szept.	27. Budapest
24. Szakács József	ref.	1914 febr.	1. Ulma, Temes vm.
25. Szécsi József	rk.	1914 jún.	7. Kunsztmárton, Szolnok vm.
26. Takács László	ref.	1912 ápr.	23. Derecske, Bihar vm.
27. Telek Nándor	rk.	1913 szept.	26. Bocsárlapujtő, Nógrád vm.
28. Téts Béla	ág.ev.	1913 jan.	17. Gyöngyös, Heves vm.
29. Tóth Sándor	ref.	1912 szept.	5. Túrkeve, Szolnok vm.
30. Tukora Ferenc	rk.	1914 máj.	10. Jászberény, Szolnok vm.
32. Vályi András	rk.	1911 dec.	6. Tiszabábolna, Borsod vm.
32. Walz Géza	rk.	1910 jún.	16. Mhertelend, Baranya vm.

Évközben kimaradt:

Naszvadi Ferenc	rk.	1909 jún.	5. Tamási, Tolna vm.
Tóth Antal	ref.	1907 febr.	13. Szentés, Csongrád vm.

IV. osztály.

1. Bakos Kálmán	ref.	1911 júl.	31. Sárrétudvari, Bihar vm.
2. Bara Károly	rk.	1913 aug.	5. Keresztvár, Háromszék vm.
3. Berényi Lajos	rk.	1913 máj.	30. Adács, Heves vm.
4. Bodor Sándor	rk.	1913 jún.	20. Nagykáta, Pest vm.
5. Bognár József	rk.	1912 febr.	18. Budapest
6. Bozsik György	rk.	1911 szept.	6. Kazár, Nógrád vm.

7. Dötl Antal	rk.	1913 márc.	6. Budapest,
8. Földi Gyula	rk.	1912 dec.	12. Budapest,
9. Hornyik László	rk.	1908 jún.	16. Ibrány, Szabolcs vm.
10. Hulin István	rk.	1911 dec.	24. Jászberény, Szolnok vm.
11. Hütter Géza	rk.	1908 márc.	31. Végegyháza, Csanád vm.
12. Jägermann Imre	rk.	1913 jún.	27. Fogaras, Fogaras vm.
13. Jermányi József	rk.	1912 jún.	25. Ecseg, Nógrád vm.
14. Józsa András	rk.	1912 nov.	17. Mesterszállás, Szolnok vm.
15. Jurán János	rk.	1912 nov.	9. Jszentandrás, Szolnok vm.
16. Kecskés László	rk.	1912 aug.	13. Visonta, Heves vm.
17. Kiss Ferenc	rk.	1907 jan.	10. Tszentmiklós, Szolnok vm.
18. Kiss István	rk.	1912 ápr.	17. Jászfényszaru, Szolnok vm.
19. Kis István	rk.	1911 okt.	2. Salgótarján, Nógrád vm.
20. Kniess Tibor	rk.	1911 ápr.	5. Székesfehérvár, Fejér vm.
21. Koncsik Sándor	rk.	1912 nov.	2. Jászberény, Szolnok vm.
22. Kovács László	rk.	1911 ápr.	15. Abony, Pest vm.
23. Kovács Pál	rk.	1911 dec.	3. Nagybolyok, Borsod vm.
24. Lőrincz Béla	rk.	1910 ápr.	23. Gy.-fehérvár, A.-Fehér vm.
25. Marton István	rk.	1910 szept.	22. Mezőkeresztes, Borsod vm.
26. Mátray Antal	rk.	1912 júl.	7. Kunsztmárton, Szolnok vm.
27. Miskolczi István	rk.	1911 máj.	11. Tápiógyörgye, Pest vm.
28. Módla József	ref.	1913 jún.	23. Deliblát, Temes vm.
29. Nagy Kálmán	ref.	1912 dec.	31. Túrkeve, Szolnok vm.
30. Rózsa Sándor	rk.	1913 aug.	19. Jászberény, Szolnok vm.
31. Sisa András	rk.	1909 júl.	28. Hatvan, Heves vm.
32. Sztrecska István	rk.	1912 máj.	19. Jobbágyi, Nógrád vm.
33. Tanai József	rk.	1913 aug.	20. Muraszerdahely, Zala vm.
34. Tupl Károly	rk.	1911 dec.	24. Cinkota, Pest vm.
35. Vághy Pál	ág.ev.	1910 aug.	14. Tápiószele, Pest vm.
36. Szemes Zoltán	rk.	1910 ápr.	23. Kiskunfélegyháza, Pest vm.

V. osztály.

1. Andó Lajos	rk.	1910 szept.	10. Baglyasalja, Nógrád vm.
2. Bakki József	rk.	1912 febr.	20. Jászberény, Szolnok vm.
3. Bordás Dezső	rk.	1911 ápr.	1. Szolnok, Szolnok vm.
4. Bugyi András	rk.	1908 okt.	4. Nagyhalász, Szabolcs vm.
5. Demeter Barnabás	ref.	1908 szept.	20. Ózd, Borsod vm.
6. Ditz Ferenc	rk.	1912 febr.	12. Abony, Pest megye.
7. Erdei Sándor	ref.	1910 okt.	1. Túrkeve, Szolnok vm.
8. Fekete Kálmán	rk.	1909 aug.	30. Jászberény, Szolnok vm.

9. Ferencsik Antal	rk.	1910 szept.	2. Körösladány, Békés vm.
10. Gál János	rk.	1910 febr.	12. Pétervására, Heves vm.
11. Gál Miklós	rk.	1910 febr.	12. Pétervására, Heves vm.
12. Gálig László	rk.	1912 máj.	24. Csonkakapu, Bereg vm.
13. Gulyás Sándor	ref.	1912 febr.	8. Berettyóújfalu, Bihar vm.
14. Hajmási József	rk.	1910 aug.	16. Rábadoroszló, Vas vm.
15. Juhos Károly	rk.	1911 dec.	27. Karcag, Szolnok vm.
16. Kamarás Zoltán	ág.ev.	1912 nov.	26. Homokterenyre, Nógrád vm.
17. Kastier Imre	rk.	1911 szept.	1. Gácsfalu, Nógrád vm.
18. Kelemen László	rk.	1911 márc.	20. Pécel, Pest vm.
19. Király Endre	ref.	1911 nov.	26. Jászberény, Szolnok vm.
20. Kispál János	rk.	1911 aug.	19. Jászberény, Szolnok vm.
21. Klasz László	rk.	1909 jan.	22. Mezőkövesd, Borsod vm.
22. Kollár Sándor	ref.	1902 máj.	10. Bia, Pest vm.
23. Kovács Nándor	rk.	1910 aug.	7. Zagyvaróna, Nógrád vm.
24. Lovász Alfréd	rk.	1910 ápr.	10. Tiszafüred, Heves vm.
25. Majer István	rk.	1909 júl.	13. Hatvan, Heves vm.
26. Márk János	rk.	1908 ápr.	27. Petőháza, Sopron vm.
27. Pethes László	rk.	1910 jan.	16. J.-árok szállás, Szolnok vm.
28. Pfeiffer Alfonz	rk.	1911 szept.	25. Kolozsvár, Kolozs vm.
29. Púza Béla	gk.	1912 júl.	1. Máramarossziget, M. vm.
30. Schuster László	rk.	1911 okt.	14. Budapest, Pest vm.
31. Szalay István	rk.	1901 dec.	22. Apc, Heves vm.
32. Szűcs István	ref.	1911 aug.	12. Tiszaföldvár, Szolnok vm.
33. Tajthy Tibor	rk.	1907 márc.	7. Kiskunfélegyháza, Pest vm.
34. Téts Zoltán	ág.ev.	1910 dec.	23. Gyöngyös, Heves vm.
35. Tózsér Ferenc	rk.	1910 szept.	30. Kazár, Nógrád vm.
36. Urbán Szabó Mátyás	rk.	1912 febr.	4. Kisujszállás, Szolnok vm.
37. Vangel Antal	rk.	1910 nov.	17. Szegvár, Csongrád vm.

A vizsgálatot tett rendes növendékekre vonatkozó statisztikai kimutatások.

	O s z t á l y:					Összesen:
	I.	II.	III.	IV.	V.	
Beiratkozott az isk. év elején	41	38	34	36	37	186
Kimaradt az isk. év folyamán	2	1	1	—	—	4
Az évvégi vizsgán nem jelent meg	—	—	1	—	—	1
Meghalt az év folyamán	1	—	—	—	—	1
Létszám az év végén	38	37	32	36	37	180

Magyar Könyvtár és Információs Központ
70547

2. Vallás szerint:

	O s z t á l y:					Összesen:
	I.	II.	III.	IV.	V.	
Római katolikus	32	30	25	31	28	146
Görög katolikus	—	—	—	—	1	1
Református	5	6	4	3	6	24
Ágostai evangélikus	1	—	3	2	2	8
Görög keleti	—	1	—	—	—	1
Összesen:	38	37	32	36	37	180

3. Anyanyelv szerint:

Magyar	38	37	32	36	37	180
--------	----	----	----	----	----	-----

4. Nyelvismeret szerint:

Csak magyarul beszél	38	37	30	36	37	178
Németül is beszél	—	—	1	—	—	1
Németül és tótul is beszél	—	—	1	—	—	1

5. A szülők foglalkozása szerint:

Tanár, tanító	3	5	3	4	2	17
Köztisztviselő, magántisztviselő	1	6	7	2	5	21
Vasútas, postás	8	5	5	1	1	20
Katona, rendőr, csendőr	2	1	1	1	2	7
Önálló gazda	4	10	2	6	6	28
Gazdasági alkalmazott	1	5	5	3	2	16
Önálló kereskedő	2	—	2	1	—	5
Kereskedelmi alkalmazott	—	—	—	—	1	1
Önálló iparos	6	3	1	4	3	17
Ipari alkalmazott	1	1	2	2	3	9
Tőkés, járadékos	—	—	—	—	4	4
Magánzó, nyugdíjas	5	—	3	8	5	21
Altiszt, szolgáló	2	1	1	1	2	7
Munkás, napszámos	2	—	—	—	1	3
Árvaházi növendék	1	—	—	—	—	1
Egyéb	—	—	—	3	—	3
Összesen:	38	37	32	36	37	180

6. Előképzettség szerint:

A polgári isk. négy oszt. végezte	31	—	—	—	—	31
A gimn. v. reál. négy oszt. végezte	5	—	—	—	—	5
Érettségi biz.-alapján különb. vizsg. tett	—	—	—	—	6	6
Haladó	—	36	32	35	30	133
Ismétlő	2	1	—	1	1	5
Összesen:	38	37	32	36	37	180

7. <i>Életkor szerint:</i>	O s z t á l y:					Összesen:
	I.	II.	III.	IV.	V.	
1901-ben	—	—	—	—	1	1
1902-ben	—	—	—	—	1	1
1907-ben	—	—	1	1	1	3
1908-ban	—	—	1	2	3	6
1909-ben	—	—	—	1	3	4
1910-ben	—	—	1	5	13	19
1911-ben	—	3	3	8	9	23
1912-ben	1	1	9	11	6	28
1913-ban	5	10	9	8	—	32
1914-ben	10	14	8	—	—	32
1915-ben	15	9	—	—	—	24
1916-ban	7	—	—	—	—	7
Összesen:	38	37	32	36	37	180

8. <i>Illetőség szerint:</i>						
Abauj-Torna vm.	—	—	—	1	—	1
Baranya vm.	1	—	1	—	—	2
Békés vm.	1	2	—	—	2	5
Bihar vm.	—	—	—	2	1	3
Borsod vm.	—	—	3	1	2	6
Csongrád vm.	—	1	—	1	1	3
Esztergom vm.	—	—	1	—	—	1
Fejér vm.	1	1	—	—	—	2
Heves vm.	11	8	6	3	6	34
Jász-Nagykun-Szolnok vm.	9	11	9	12	13	54
Nógrád vm.	2	—	5	5	5	17
Pest vm.	11	10	4	4	2	31
Somogy vm.	—	—	1	—	1	2
Szabolcs vm.	—	—	—	1	1	2
Vás vm.	—	1	—	1	1	3
Zala vm.	—	—	—	1	—	1
<i>Törvényhatósági jogú városok:</i>						
Budapest	2	2	2	2	2	10
Hódmezővásárhely	—	1	—	—	—	1
Kecskemét	—	—	—	1	—	1
Székesfehérvár	—	—	—	1	—	1
Összesen:	38	37	32	36	37	180

70547

9. A növendékek mulasztásai: Ö s z t á l y: Összesen:

	I.	II.	III.	IV.	V.	„
Egy órát sem mulasztott	20	7	13	8	6	54
30 óránál kevesebbet mulasztott	6	10	9	10	7	42
30 óránál többet mulasztott	12	20	10	18	24	84
Összesen:	38	37	32	36	37	180

3. Épület, udvar, kert.

a) *Intézetünk belsejét Blénessy János tanár a következőképen ismertéli:*

Nemcsak az épület stílusa és külseje vonzóhatású, hanem belseje is. A mai kör pedagógia és higiéniai követelményeinek teljesen megfelel.

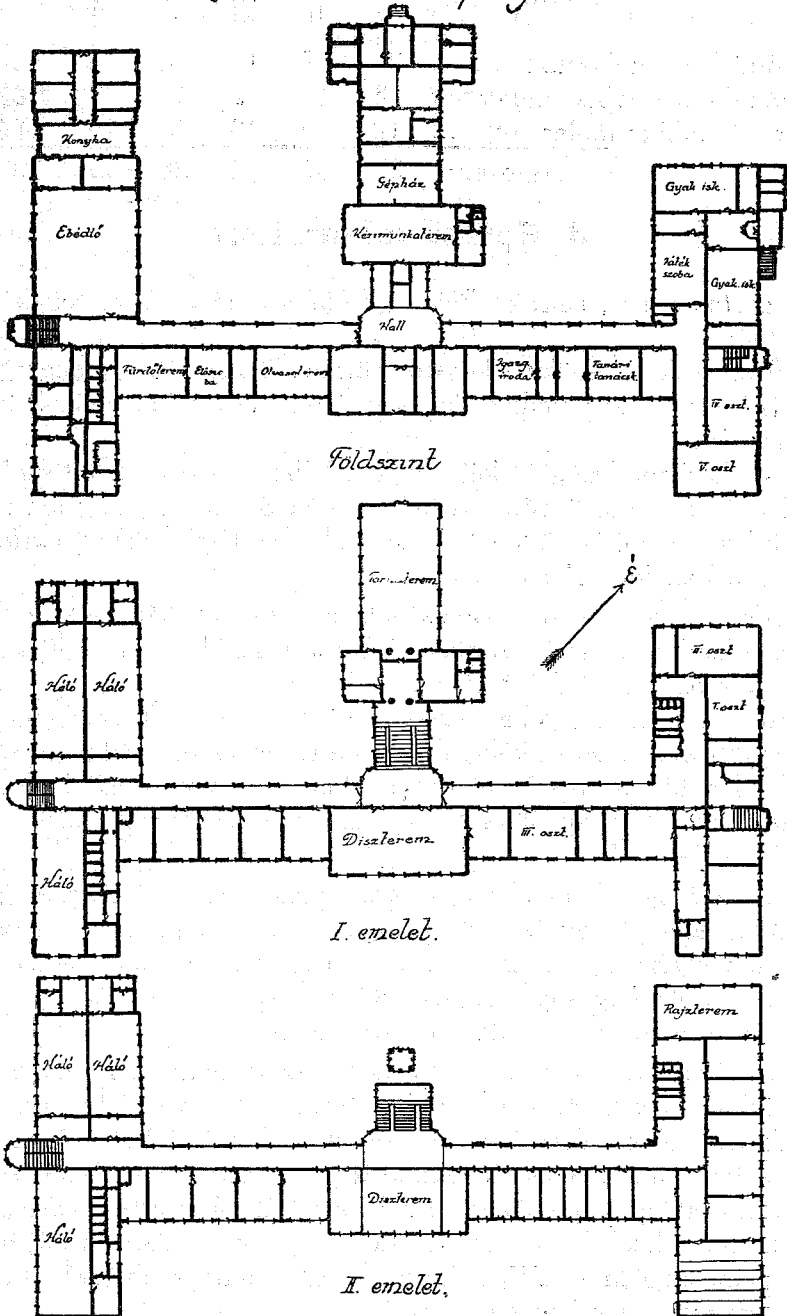
A díszkapu mögött két oldalt a falban egy-egy fülke szobrok elhelyezését várja, tovább a két csapóajtó között pedig két márványtábla az építés történetét megörökítve. Ezek között oszlopos előcsarnokba, lépcsőházba jutunk.

Ez az intézetet rendeltetésének megfelelően két részre osztja. Balról (délnyugat) az *internátus*, jobbról (északkelet) a *tanítóképző és gyakorlóiskola* helyiségei tárulnak elénk a világos és virágos folyosók mentén, melyeket szürke és vöröses meg kék cementlapokkal burkoltak, szürke kőlapokkal szegélyeztek és vállmagasságig kellemes zöldessárga színnel beolajoztak. Az ablakok alá helyezték a fűtőtesteket, a fordulónál pedig amerikai szerkezetű szökő itatókat szereltek fel.

Az előcsarnokból a középső szárny felé néhány lépcső a pince-labirintusba, a hideg és meleg vizet vezető csatornahálózatba, a vizet szivattyúzós motorházikóba és a jól felszerelt kézimunkatérembe vezet. Ennek folyosójáról ajtó nyílik a parkozott szélű gazdasági udvarra és a gyakorlóiskola szép tornaterére is.

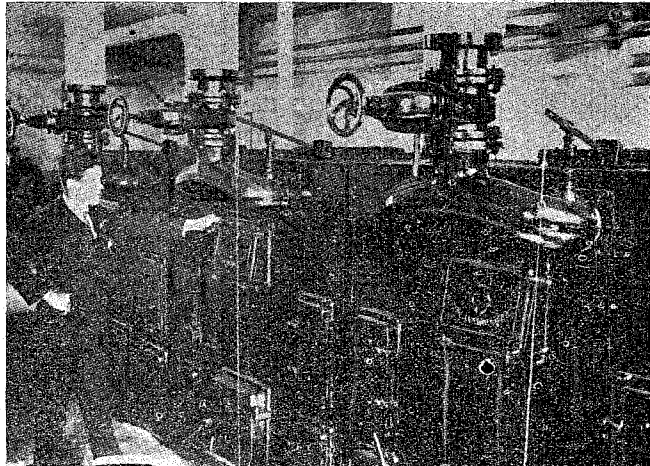
A lépcsőház alsó sora egy kupolaszerkezetű, felső világítású, virágokkal díszített *oszlopcsarnokba* vezet. Nagy üvegajtón keresztül beláthatunk a hengerívelésű *tornaterembe*. Ennek deltoid alakú mezeit nyitott könyvek és keresztbe tett sulyzók képe, falait pedig magyaros stílusú virágfüzér díszíti, padlóját 14 mm. vastagságú linoleumkeverékkel burkolták. A csarnok egyik oldalán az öltöző és mosdó, másik oldalán a tornaszertár és tornatanári szoba helyezkedik el. Fölszerelése modern és gazdag.

Intézetünk alaprajza.

A tornaterem alatt van a *mosókonyha* és a *központi fűtőház*, melynek két hatalmas kéménye messze tekint. A tornaterem hátsó ajtója hosszú lépcsősoron át a parkkal szegélyezett játszótérre vezet.

A lépcső egyik oldalán a *kerész*, másik oldalán a *portás lakása*. Ezeket a helyiségeket foglalja magában a középső szárny.

A központi fűtőház 3 kazánja.

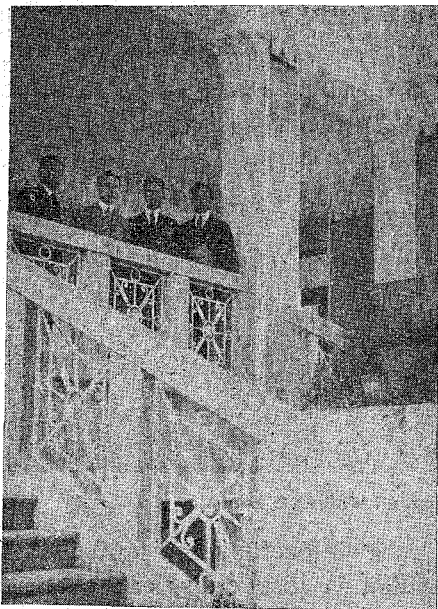
Az északkeleti szárny a *kapus* ügyeleti szobájával kezdődik. A csapóajtó mögött levő folyosót Csekő

Árpád tanár fényképei díszítik. Ezek intézetünk régi épületeit, új palotánk építésének egyes mozzanatait és Jászberény érdekességeit szemléltetik. Erre a folyosóra nyílik a *vendégszoba*, a *növendékek fogadó szobája*, az *igazgatói és nevelői iroda*, a *tanárok fogadója*, *tanácsterme* és *könyvtára*. Az északkeleti szárny folyosójáról léphetünk az *V. és a IV. osztály termébe*, az igazgatói lépcsőházba, a *kicsinyek gyakorlóiskolájába* és a *gyakorlóiskolások játékszobájába*. E mellett van a *nagyobbak gyakorló iskolaterme* és *szertára*. Falát házilag készített szemléltető képek serege ékesíti. Innen nagy előszobán keresztül teraszos lépcső vezet az intézei keleti parkjába, ahol tarka virágok és különböző díszcserjék virítanak.

Az első emeleten virágokkal és képekkel (az ország legkiválóbb épületei) ékesített széles lépcsőházból két ajtó vezet a *finom ízlésre valló díszterembe*. Karzata a második emeletre esik. Mellette van a *zeneszertár*. Az első emeleti folyosót történelmi és házilag készült földrajzi és kézimunka képek övezik. A folyosó kanyarulatánál virágliget húzódik meg. Ide nyílik az *igazgatói lakás*, az *I—III. osztály terme*, az *osztálykönyvtárak falbamélyített szekrényeivel*, a *történelmi, pedagógiai és földrajzi szertár*, a *szolgaszoba* és az egészségügyi szempontoknak teljesen megfelelő illemhelyek.

A második emelet folyosója tele van természetrajzi képekkel.

A könyök-kanyarulatban *akváriumok és terráriumok* adnak alkalmat biológiai megfigyelésekre. Itt van a modern berendezésű *rajzterem*, *fizikai és kémiai előadó*, a *rajz*, *gazdasági*, *mennyiségtani*, *kémiai és természetrajzi szertár*. Ez

Második emeleti lépcsőház.

utóbbi máris látványosságszám-
ba megy. Ezen az emeleten
vannak a *zenegyakorlók* is Ki-
lenc kiváló zeneszerzőről ne-
veztük el: Liszt-, Erkel-, Lavotta-,
Hubay-, Bartalus-, Palotási-, Bi-
hari-, Csermák- és *Dohnányi-ze-
negyakorlók*.

Az *internátus 150 növen-
dék* részére épült. A délnyugati
oldalon külön lépcsőháza van.
A bejáratnál van a pince má-
sodik ajtaja. Innen néhány lép-
csőfok csapóajtón át a földszinti
folyosóra vezet. Balra két aj-
tón át juthatunk a linoleummal
burkolt, négy oszlopon nyugvó
hatalmas *étterembe*, melynek
falát volt növendékeink csoport-

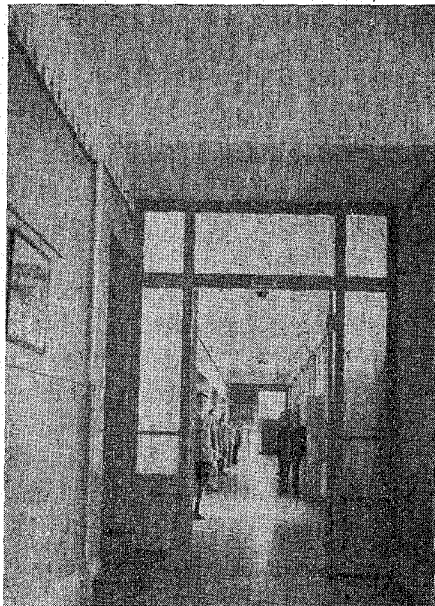
képei díszítik. Ide nyílik a *tálaló*, amellet a higiénikus berendezésű
konyha, mellette két *kamra*. Egy kis lépcsőház felfelé a *gazdasszony
és a cselédség szobájába*, lefelé pedig a *fáskamrába*, kis pincébe
és a játszótérre vezet.

Az ebédlővel szemben van a *köztartásvezető irodája és szobája*.
Mellette a *betegszobák* és illemhelyek helyezkednek el. A követ-
kező ajtó a *fürdőszoba* öltözőjébe nyílik. Ez egyúttal az intézeti
fodrász terme. Innen jutunk a 15 zuhannyal, két káddal és süllyesz-
tett lábmosóval felszerelt szép fürdőbe. Tovább az *orvosi rendelő*,
az *olvasóterem* és a *cserkészotthon* következik. Ennek szép és gazdag
felszerelése lebilincselő hatású.

Az internátus első és második emeletén az ebédlő felett két-
két 25 személyes háló, a köztartásvezető szobái és a betegszobák
felett egy-egy háló, tehát összesen *hat háló* terül el. Megszállás alatt
szenvendő nagy magyar városok neve ragyog figyelmeztetőként az
ajtófélfán. Az első emeleten: *Nagyvárad*-, *Máramarossziget*-, *Brassó*-,
a második emeleten: *Segesvár*-, *Késmárk*-, *Lőcse* — hálóterem. Min-
deniknek külön modern mosdója és ruhatakarító szobája és erkélye van.

Városi Könyvtár és Információs Központ
70547
41

Tovább a folyosók mindkét oldalán szekrények húzódnak meg a falba mélyedve. Ezek között nyílnak a *dolgozószobák* ajtói. Mindkét emeleten négy-négy dolgozó 18—20 íróasztallal. Ezek is azoknak a városoknak nevét viselik, melyeket a magyar kultúra telepített, de most idegenek bitorolnak. Az első emeleten: *van Fiume-, Kolozsvár-, Pozsony-, Szabadka-*; a másodikon *Kassa-, Marosvásárhely-, Temesvár- és Arad-dolgozó*. Akik a szilencium mély csendjében ezekben a szobákban tanulnak, tudják, miért dolgoznak. Új foglaló nemzedéket nevelünk itt. A dolgozók és a hálók között örökdik a két *nevelő szobája*. Egyik az *első*, másik a *második* emeleten.

II. emeleti internátusi folyosó.

Az internátusi lépcsőház felvezet a *padlásra*. Itt húzódnak a vastagon bepólyázott vízvezető csövek, a víztartó medence. Az északnyugati szárny padlásán keresztül palló vezet a *csillagvizsgáló teraszra*. Innen pompás kilátás nyílik nemcsak az égboltozatra, hanem a botanikus- és gazdasági kertre, a tornaterre, a szomszédos sporttelepre, a mély medrű Elefánthy-tóra, a Zagyva mentére, a városra és határára, sőt az északi irányban szépen kéklő Mátrára is.

A vázlatos leírásból is kitűnik, hogy intézetünk hatalmas palotája az ország leggondosabban, legmodernebbül szerkesztett tanító-képző-intézeti épületei közé tartozik.

Szépség, tisztaság, rend és csín uralkodik mindenütt. Szép és nemes dolgokat tanul itt az új magyar nemzedék. Szép lelkű, hivatásuk magaslatán álló tanítókat nevelünk benne a nagy magyar gondolat megvalósítására.

b) Intézetünk *udvara, kertje* az átköltözés időpontjában sivár képet mutatott. Kőtörmelék, az altalajból kikerült földhányások, egyenetlenségek és sokszáz ezernyi gyom éktelenítették. Igazgató a tanévnyitó beszédében segítőmunkára hívta föl az ifjúságot, mire másnap megkezdődött a munka. A szabad délutánokon csoportokban

dolgozó tanítónövendékek szorgos kezemunkája egy-kettőre kiirtotta a gyomot s parcellákra osztotta, egyengette a hepe-hupás földdarabot. A telkesítési, földforgatási és talajjavítási munkák legnagyobb részét azonban az intézeti kertész segédkezése mellett napszamosok, eke, kocsi és ló végezték el. Késő ősszel és kora tavasszal nagy csomagokban érkeztek a bokrok, díszcserjék, a gazdasági és gyümölcsfák. Valamennyi a neki megfelelő helyre került. Az iskolai év végére valóságos kultúrteleppé alakult át intézetünk 5 és fél holdas területe.

Az intézet előtti *parkunk* állandó látványossága lett Jászberénynek. *Pázsitja* az egyedüli kifogástalanul gondozott pázsit városunkban. Az intézet két oldalának parkjában, valamint az intézeti udvarokon és a játszótér körül 950 cserjét telepítettünk be. A gazdasági kertbe 680 drb csemégeszőlő, 40 drb gyümölcsfa, 700 drb facsemete, fűz és temérdek konyhakerti és virágpalánta ültetett be. Két katasztrális hold gazdasági telkünkön a kertgazdaság minden üzemét meghonosítottuk. Szűcs István V. növendék édesapja jóvoltából egy *méhcsaládn*hoz is jutottunk. Elkészült a *játszótér* is, melynek hossza 100 m, szélessége 47 m. A jövő iskolai évben kitűnő terepe lesz az atlétika különböző ágának és a játékoknak. Az intézet körül hepe-hupás, rendezetlen terület nincs többé.

A folyó tanév tavaszán az intézet gazdasági gyakorló területéből 200 négyszögölön *botanikusker*tet is létesítettünk.

Hogy az elméleti oktatást a gyakorlattal és szemléltetéssel eredményesebbé tegyük, az egész területen a termelést 120 drb egyenként 2'8 m² nagyságú parcellán állítottuk be. A termelésre fölvelt növények 10 csoportja a következő: I. *Mézelő*növények, II. *Gyógy*növények, III. *Fűszernövények*, IV. *Olajos növények*, V. *Takarmány*növények, VI. *Gyökeres és gumós növények*, VII. *Hüvelyes növények*, VIII. *Herefélék*, IX. *Füvek*, X. *Vegyese*k.

Botanikuskeretünk növényzete nagyrészen szépen kikelt és fejlődik. Az egyéves növényeket az ősszel és a jövő tavasszal ismételten betelepítjük, míg az évelő-növényeket tovább gondozzuk. Minden parcelláról, ha a növények kifejlődtek, magot érlelünk és folytatólagosan vetőmagszükségletünket magunk természetjük meg. A telep összes parcellái az első-harmadik éves növendékek között vannak kiosztva és mindenki saját parcelláját nagy igyekezettel és buzgalommal ápolja, gondozza. A telep szakszerű termelési irányítását *Páll Sándor*, a gazdasági tárgyak óraadó tanára látja el.

Udvarunk száma kettő. Az egyik a főépület ebédlői és a torna-

csarnoki szárnya között levő, ez a *tanítójelöltek* óráközi tartózkodóhelye; a másik a főépület tornacsarnoki és a gyakorló iskolai szárnya között levő, ez a *gyakorló iskolások* óráközi tartózkodó-, torna- és játéktere. Területük külön-külön 1100 m² s minthogy vastagon sálakozottak, azért sárnélküliek. A tanítójelöltek udvara 2 oldalról, a gyakorlóiskolásoké 3 oldalról díszcserje ágyakkal szegélyezett. A gyakorló iskolások udvarán ugrópálya és állandó homokrakás hívogatja a kicsinyeket játékra. Az udvarok fekvése szerencsés; egy időben van napsütéses és árnyékos része is.

4. Berendezés és felszerelés.

Az új épületbe történt átköltözködés alkalmával az intézet régi, még használható iskolabútorai megújítottak s az új épület kellemes, zöldessárga belső színével egyező színűre festettek. Majd, amikor az új épület kellő felszereléséhez még szükséges bútorok és egyéb berendezési tárgyak több ízben átvizsgált és lecsökkentett jegyzéke véglegesen megállapított, a vallás- és közoktatásügyi minisztérium azok részletes és szakszerű körülírásának megszövegezésével Nagy Győző budapesti felsőipariskolai igazgatót, a nyilvános írásbeli versenytárgyalás kiírásával és lebonyolításával pedig a szolnoki m. kir. államépítészeti hivatalt bízta meg.

A meghirdetett nyilvános versenytárgyalásra beérkezett 14 ajánlattevő közül a berendezési tárgyak elkészítésével és szállításával a következők bíztak meg: 1.252 P 80 f értékű vaságyak szállításával Hikker Gyula réz- és vasbútorgyára Budapest, a 800 P értékű irodai bőrbútorok szállításával a Magyar Bőripar Pipisz Vilmos utódi budapesti cég, a 4.507 P 84 f összegű villanyfelszerelési tárgyak szállításával Alexy György okl. gépészmérnök, vill. vállalkozó, budapesti cég, a 46.994 P 55 fillért kitevő irodai, tantermi, konyhai és internátus fabútorok elkészítésével pedig a jászberényi kisiparosok (Pecsenyánszky Alajos, Tábori Ferenc, Neuberger Testvérek asztalosok, a gyakorlóiskolai padokat és a hajlított bútorokat Lopos Gyula budapesti cég szállította). A lábtörlők, függönyök és a szőnyegek 884 P értékben házilag szereztettek be.

A berendezés és felszerelés ezévi gyarapodása részletezve a következő:

I. *Bútorok*: az *igazgatói irodában* íróasztal, támlásszék, kerekasztal, bőrkanapé, 2 bőrozott karosszék, 2 háttámlásszék, álló ruhafogas, könyvvállvány, íratszekrény, álló íróasztal, szőnyeg, függöny, papírkosár; az *igazgatói előirodában* 2 íróasztal, 3 bükkfaszék, írat-

szekrény, álló ruhafogas; a *tanári fogadó szobában* 2 bükkfaszék, kerekasztal, bükkfapad, álló ruhafogas; a *tanári tanácskozóteremben* 3 tölgyfaasztal, 14 karos bükkfaszék, füzettartószekrény, 2 drb. ruha-és ernyőtartó fafal, folyóíratszekrény, hirdetőtábla; a *tanári könyvtár-szobában* könyvtárszekrény, lépcső, íróasztal, karosszék; *nevelők szobáiban* 2 vaságy, 2 íróasztal, 4 támlásszék, 2 éjjeli szekrény, 2 pamlag, futószőnyeg, polc a mosdók fölé; a *tantermekben* 6 drb. fali kettős tolótábla, 5 dobogó, 6 tanári asztal, 38 drb. tantermi asztal, 114 drb. alacsony háttámlájú hajlított-gőzölt bükkfaszék, 6 tanári fogas, 5 álló ruhafogas, 6 zománcozott bádoggal köpöcsésze; az *internátusban* 45 vaságy, 25 ruhaszekrény, 125 íróasztal, 125 alacsony háttámlás hajlított gőzölt bükkfaszék; a *fürdő öltözőben* 2 drb. 10—10 személyes vetkezőpad; a *betegszobában* 6 fehérre zománcozott vas éjjeli szekrény.

II. Házi felszerelési tárgyak: Fényképfelvételek az intézet multjára és az építkezésre vonatkozólag, (Csekő Árpád tanár fényképfelvételei), 4 drb. hadi emlékkép; 3 drb. kettős létra; különféle állatok fali képei 13 drb.; Magyar történelmi faliképek 50 drb.

III. Köztartásvezető-tanár kezelése alatt levő tárgyak: 25 drb. ebédlőasztal; 174 drb. alacsony háttámlás hajlított gőzölt bükkfaszék, 2 drb. ebédlői pohárszék, 2 drb. tálalószekrény, 6 drb. konyhai négyszögletes szék, konyhaasztal, éléskamrai láda, 4 polcsos állvány, 2 lépcső a polcokhoz, konyhai kerek tőke, pamlag, éjjeli szekrény, vaságy.

IV. Gyakorló isk. tanító kezelése alatt levő tárgyak: 18 drb. kétülékes iskolapad, 12 tölgyfaasztal ülőlécakkal a hospitáló növények részére, 2 füzettartó szekrény, szertári szekrény, fali fogas. Kitérő állatok: sündiszó, görény, vércse, házi veréb, sármány, tengelic, füsti fecske, töviszúrógébics, fogoly, fülesbagoly.

V. A tanári könyvtárak gyarapodása.

Általános érdekű könyvek: Bene-Berwaldszky: Magyar tanítók évkönyve 1930—31; Lukács: Magyarok a kultúráért; Csekei: Északi írások; Takács S.: A magyar mult tarlójáról, Magyar-Nagyasszonyok, Régi magyar asszonyok.

Pedagógiai könyvtár: Kornis Gy.: Magyar filozófusok, Kultúra és a nemzet; Pestalozzi: Levelek a kisednevelésről; Nádai P.: Könyvek a gyermekről; Dewey: Az érdeklődés és az erőfeszítés az akaratnevelésben; Kiss J.: Nők a tanítói pályán; III. Egyetemes tanügyi kongresszus naplója; Tájékoztató elemi iskoláink fejlesztéséről; dr. Tari I.-né: Egy anya naplójából; dr. Kenyeres: A gyermek gon-

Városi Könyvtár és Információs Központ
70547
45

dolkodásának fejlődése; Comenius: Anyaiskola; dr. Petrich: gróf Brunswick Teréz élet- és jellemrajza; Burchard-Montessori: Módszerem kézikönyve.

Magyar nyelvi és irodalmi könyvtár: dr. Olay F.: A magyar művelődés kálváriája; dr. Krisztin: Idegen személynevek szótára; Kelemen F.: Gárdonyi nevelői személyisége; Sajó S.: Gyertyaláng; Auer J.: Gólyafészek.

Történelmi könyvtár: Hóman-Szekfű: Magyar történet II; Romhányi: Nemzeti zászló; Nemzeti dicsőségünk díszmű.

Földrajzi könyvtár: Kelemen: Tut-Ankh-Amen földjén, Márton B.: Ausztrália.

Fizikai könyvtár: Zemplén Gy.: Az elektromosság gyakorlati alkalmazása, Heller Á.: A fizika története XIX. század, Technikai lexikon I—II., Technika világa, A. Sommerfeld: Atombau und Spektrollinien, Víg B.: Az elektromosság alaptörvényei, Kereskedelemügyi min.: A hazai szénrel való tüzelés.

Természettudományok köréből, France: Az élet könyve, A növények élete, Lambrecht: Az ősember, Hoffer: A föld belső erői, De Kruif: Bacillusvadászok, Molisch: A felkelő nap országában, Wels: A világ csodái, Jávorka: A magyar flóra képekben.

Ének-zene könyvtár: Haubner: Kiskúnsági nóták. *Rajz-könyvtár:* Kovács G.: Illusztrált tanmenet. Huszka I.: Magyar-turáni ornamentika tört., Bán: Ékítőműtan.

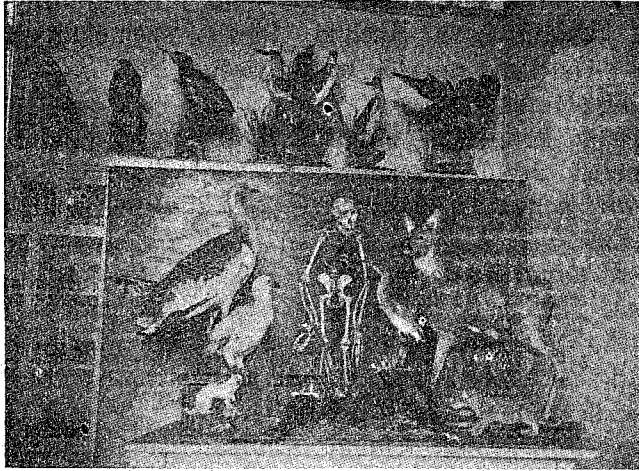
Testgyakorlás — játék könyvtár: Kmetykó-Misángyi: A nevelő testgyakorlás tanítási anyaga, Somfay E.: Atlétika és tréningje.

Az egyes szertárak gyarapodása:

Term.-rajzi szertár: Boncoló olló, boncolókés, csíptető, lepkeháló.

Kitömött állatok: két napos oroszán kölyök, a görénypár csirkét lakmározik, a menyét mátyás-szajkót gyilkol, törpe menyét, téli bundájú hermelin, hörcsög, ürgepár, téli bundájú őzike, vakondok, fehérhasú cickány, fácánpár, fogolypár, fűrj, örvösgalamb, vadgerle, kacagó gerle, házi verébpár, mezei verébpár, erdei pinty, tengelic, citromsármány, süvöltőpár, csuszka, sárgafejű királyka, ökörszem, sárga billegető, mezei pacsirta, búbos pacsirta, kis poszáta, sisegő fűzike, vörösbegy, nagy fülemüle, nádi rigó, rozsdástorkú csaláncsúcs, házi rozsdafarkú, fekete rigó, léprigó, füstí fecske, házi fecske, sarlósfecske, csonttollú madár, vetési varjú, dolmányos varjú, csóka, mátyásszajkó, aranymálinkó pár, seregély, nagy őrgébics, kis őrgébicspár, tövisszúrógébics, búbosbanka, *gyurgyalagpár, sza-*

lakótapár, zöldharkály, nagy fakopánca, kakuk, egerésző-ölyv, ré-tisas-fiók, héja, barna réti héja, fakó réti héja, harkály, *kékvércsepár*, vörös vércsepár, kabasólyom, erdei fülesbagoly, mezei fülesbagoly.

Állattani szertárunk ritkaságai:

tűzok, sasfiók, hermelin, földi kutya, 7 éves csimpánzsontváz, csirkét lakmározó görénypár, tyúkgém, ózike, oroszlántfiók stb.

gyöngybagoly, kuvik, fehérgólya, szürkegém, dobosgém, *üstökös* vagy *tyúkgém*, *bakcsó-család*, erdei szalonka, bíbic, szárcsa, *tűzok*, tőkésruca, nagy vadlúd, vörösnakú vöcsök, danka-sirály, *kormos szerkő*. Hétéves *csimpánzsontváz*:

Kémiai szertár: különféle nagyságú üveg dugós üvegek, különféle vegyszerek. Vegytani fülke, 13 drb. bükkasztal tölgyfalappal.

Fizikai szertár: vetítógépasztal, fényképészeti szekrény, gyalupad. Távcső állvánnyal, ellenállás szekrény, aneroid, Weinhold-csiga, radióméter, szétszedhető leydeni-palack, Holtz-gép, mavométer, domború-lencse, egyenes látású spektroszkóp.

Gazdasági szertár: szertári szekrény 3 oldalon üvegezve, íróasztal, szék, gyapjú-gyűjtemény.

Rajzszertár és terem: 40 drb. rajzbak szabályozható rajztábla-tartóval, 4 mintatartó állvány, 2 festő állvány, üvegajtós szertári szekrény, polcos bükkfaállvány. Kitömött állatok: széncinke, tengelic, süvöltő, kis őrgébics, aranymálinkó, szajkó, szarka, vadkacsa, méhészgyurgyalag. Különböző rajzmodellek.

Ének- és zeneszertár: 2 hangszer és hangjegytartó szekrény, keréken tolható hangjegytábla, íróasztal, támlásszék, karvezető dobogó.

Kézimunkaszertár és terem: 7 gyalúpad, 10 fali szekrény, 6 munkaasztal, 40 drb háromlábú kerekasztal, esztergápad, 2 drb üvegajtós szertári szekrény.

Tornaszertár: 30 szakasz bordásfal, 6 db tornapad, 1 pár magasugró mércse, 7 db mászórud, bottartó állvány, buzogánytartó állvány, 2 készlet kettős tornagerenda, 8 stafétabot, 8 ugrózsámoly, 2 ugrószekrény, 10 ugrógát, 2 pár gyűrűhinta, 6 ugróléc, 6 bambusz ugrórud, testmagasságmérő, testsúlymérleg, vaskorlát, 6 öltöző-pad, 5 öltöző-szekrény, játékszék, 7 mászókötél, 15 m húzókötel, lengőkötél, 20 ugrókötél, 2 bőrrel bevont ugrószőnyeg, 2 füleslabda, 3 kosárlabda, 30 kézilabda, 6 vaskonzol, 4 ötkg-os vasgolyó, 2 hét és negyed kg-os vasgolyó, amerikai nyújtó, 6 diszkosz, 10 bambuszgerely, ló, bak, rúgódeszka, acélmérőszalag, mentőszekrény.

Orvosi és betegápolási felszerelés: orvosi műszerszekrény, fehér zománccal befestett pamlag, asztal, 6 vas éjjeli szekrény.

Önképzőkori könyvtár: Gabányi J.: A magyar várak legendái, Rubenescu Augustus: Krisztus-legendák, Herceg Ferenc: Az élet kápuja, Tarczay Erzsébet: Kálmán király, May Károly: Az ember és világa, Kallós Ede: Regélnek a muzsák, Frühwirth: Jász-Nagykúnszolnok vm. monografiája, Fülöp Áron: Attila, Ellák, Aladár, Csaba, Kalmár Gusztáv: Ismeretlen népek... Georg Wegener: Szálljatok velem, Takáts György: Csodaszép történetek, Vilhjalmur Stefansson: Amerika legészakibb tájain, A. Phillip: Ausztrália honalapítói, Danielné, Lengyel Laura: Rákóczi fejedelem a napkirály udvarában, Cholnoky Jenő: Az ember drámája, Brehm Alfréd: Az állatok világa, Raoul France: A föld élete, Giovanni Papini: Szent Ágoston, Bárány Eötvös József: A nővérek, Székely Nándor: Krisztus apródjai, Radványi Kálmán: Cserkészúton, Spanyol-földön, Csokonai: Összes művei, Gárdonyi: Ida regénye, Gárdonyi: Láthatatlan ember, Gárdonyi: Isten rabjai, Palásthy Marcell: A csodák szigete, Nagy Béla: Gépek csodavilága, Mansilla: A pampák utolsó vad indiánjai, Walter: Napsütötte országokban, Cholnoky Béla: Gróf Teleki Sámuel útjai Kelet-Indiában.

Osztálykönyvtárak: 5 drb Gvadányi: Peleskei nótárius, 4 drb Fazekas Ludas Matyi, 6 drb Arany: Toldi, 4 drb Tóth: Falu rossza, 7 drb Mikszáth: Jó palócok, 5 drb Gárdonyi: Egri csillagok, 5 drb Jósika: Az utolsó Báthory, 6 drb Arany: Toldi estéje, 3 Jókai: Fekete gyémántok, 10 drb Herczeg: Aranyhegedű, 5 drb Kármán: Fanni hagyományai.

A gyakorló iskolai tanítói könyvtár gyarapodása: Berwaldszky-Tscheik: A rajzoktatás vezérkönyve, Móczár-Török: Gazdasági ismeretek, I—II—III. oszt. részére.

Adományok: Az ifjúság olvasószobájában felszerelt rádióra, a magyar gyártmányú Standard-féle 3+1 lámpás, hangszórós hálózati készülék beszerzési költségeire a következők adakoztak: Pesti András 25 P, Neuschli János 25 P, Gosztony Aladár, Balla Pál, Koháry János, Szentgyörgyi András és a Jászberényi Ipartestület 20—20 P, Detky József 15 P, Spekonya Lajos, Orsz. Közélelm. Rt. 10—10 P, Köztisztviselők Fogyasztási Szövetkezete, Duduk János 5—5 P. Az ifjúság szellemi műveltségének fejlesztésére juttatott nemeslelkű adományokért ezúton is hálás köszönetet mondok.

Az intézet igazgatója elismerésének és hálás köszönetének nyilvánítása mellett emlékszik meg *Mátray Imre* jásztelki kántortanító, *Molnár Ferenc* hatvani jegyző és *Módlá János* fábiáni kincstári főerdész urakról, akik az állattani szertár részére nagyobb mennyiségű emlőst és madarat ajándékozni sziveskedtek s ezáltal nagymértékben hozzájárultak ahhoz, hogy kitömött állatgyűjteményünk egy év alatt 8 fajról 95 fajra szaporodhatott fel.

Különös melegséggel örökítem meg e helyen *Módlá János* főerdész úr nevét, aki ritkaságok, vagy feltűnően szép példányok aminők: a 2 napos oroszlánfiók, szirtisasfiók, méhészgymurgyalagpár, fácánpár, fogolypár, görénypár stb. ajándékozásával legnagyobb hála kötelezte intézetünket.

Az intézet állattani szertárát adományaikkal gyarapították még: *Dr. Véniss Pál* jászberényi szolgabíró úr vércsékkel, *Dovalovszky János* erdész úr görény és hermelinnel, *Foller Antal* fegyverneki tanító úr folyami rák bőrvázával, *Fába Rezső* budapesti állatpreparatóriuma több, mesterien kitömött madárral, *Kiss Boldizsár* II. o. növendék földi kutyával, *Müller Ottó* III. o. növendék szajkóval, kaba sólyommal, *Kard Ferenc* III. o. növendék gerlemadárral stb. Intézetünk hálája s tanítványaink lelki épülése jutalmazza meg szép cselekedeteiket.

A tanítóképző-intézet állandó mecénása: *Novotha Andor* helybeli könyvkereskedő úr az iskolai év végén 325 P értékű könyvet ajándékozott az Önképzőkör ifjúsági könyvtára részére. Az önmagát dicsőítő cselekedetért ezúton is megismétlem az intézet köszönetét.

5. A növendékek elhelyezése, ellátása, segélyezése.

A vizsgálatot tett 180 növendék közül mindössze 24 *kintlakó* volt. A kintlakók közül az igazgató által engedélyezett magánlaká-

70547
49
Jászberény

sokban lakott és nyert élmezést 10, a szülői házban lakott 14 növendék. A szülői házban lakók közül helybeli volt 11 növendék, Hatvanból naponként vonaton járt be 2, Alattyánból (12 km) naponként kerékpáron járt be 1 növendék.

A *kintlakó* növendékek az igazgató által megállapított házi-rend szerint foglalkoztak tanulmányaikkal s ezt az intézeti nevelők és a látogatást végző tanárok gyakran és szigorúan ellenőrizték. Az ellenőrző látogatásokon szerzett tapasztalatok megbeszélése állandó tárgyát képezte havi rendes tanári értekezleteinknek.

A *bentlakó* növendékek évvégi létszáma 156 volt. Az elhelyezésükre szolgáló 6 nagy háló és 8 dolgozó szobát intézetünk bel-seje-című részben Blénessy János tanár írta le. A bentlakó növendékek kéthetenként fürödtek az intézet modern zuhanyfürdőtermében.

A bentlakó növendékek *ellátása* tartalmas, jó és eléggé változatos volt. A növendékek az intézetben töltött idő alatt súlyban gyarapodtak. Hetenként — péntek kivételével — 10-11-szer kaptak húst; vásár- és ünnepnap este a legkülönbözőbb hidegfelvágottakat, virslit, debrecenit, szafaládét. Reggelire kávé, tízórait zsemlyét fogyasztottak. Az ebéd hétköznapiokon két, vásár- és ünnepnapokon 3 tál ételből állott. Vacsorára egy tál ételt: főzeléket, hús- vagy kolbászfeltéttel kaptak. Szerepelt elégszer gyümölcs is, frissen vagy eltéve. A köztartás 4 izben vágatott házilag sertést, ami úgy takarékos, mint változatosság szempontjából igen előnyös volt. Rizst, mivel ez külföldi árú, csak igen ritkán kaptak a növendékek. Sajnos számos érdeklődésünk eredménytelen maradt a magyar termelésű rizs felkutatására. A köztartás ellátására hirdetett nyilvános versenytárgyalás igen előnyösen ármérséklő hatású. A tej ára például pár év alatt 34 fillérről 17 fillérré esett a versenytárgyalások következtében.

A köztartásvezetői teendőket *Csekő Árpád* tanár, a gazdasszonyi teendőket *özv. Nemess Pálné* látta el. A köztartási cselédek száma: 1 főzőnő, 1 kézileány és 3 konyhaleány kevésnek bizonyult.

A vizsgálatot tett növendékek *segélyezését* a következő kimutatás tünteti fel:

	I.	II.	III.	IV.	V.	Összesen
Havi 15 P-t fizető bentlakó	—	3	8	4	3	18
Havi 25 P-t „	9	15	7	8	4	43
Havi 50 P-t „	26	14	13	17	25	95
Bentlakó növendék	35	32	28	29	32	156
Segély nélküli bejáró növendék	3	5	4	7	5	24
Összesen:	38	37	32	36	37	180

A közszolgálati alkalmazottak 400 P-ös tanulmányi ösztöndíjában Ditz Ferenc V. éves növendék részesült. A m. kir. Népjóléti és Munkaügyi Minisztériumtól 80—80 P hadiárva ösztöndíjat kaptak: Csom Pál, Német Pál, Tukora Ferenc III. o. n., Rózsa Sándor IV. o. n., Fekete Kálmán és Király Endre V. o. növendékek.

Önképzőköri, zene- és énekkari szereplésükért vagy az osztályban tanúsított kiváló jó magaviseletükért, szorgalmukért és előmenetelükért a következő növendékeket részesítettük könyvjutalomban: Csaplár Béla, Jámbor József I. o., Virág József, Kávási Ferenc II. o., Német Pál, Vályi András III. o., Lőrinc Béla, Rózsa Sándor, Miskolczy István IV. o., Ditz Ferenc, Kastier Imre, Kelemen József és Puza Béla V. o. növendékeket.

A Jászsági Hitelintézet és Gazdák Bankja által a legkiválóbb készséget tanúsító növendékek jutalmazására küldött 25 P-s nagylelkű adományban a következő növendékek részesültek: Nagy F. III. o., Rózsa Sándor IV. o. és Puza B. V. o. növendékek.

A Szent Imre alapítvány egyévi kamatát 10 P-t a vallásbanban legszebb eredményt tanúsító Kovács Z. IV. o. növendék kapta.

A tanári testület a Segítő-egyesületi alaptól az intézet legszegényebborsú növendékeinek tankönyvsegély címén 540 P 88 fillért, egyéb segélyezés címén 415 P 02 fillért juttatott.

III. Az intézet működése.

1. Nevelés.

A tanári testület minden eszközt és alkalmat felhasznált arra, hogy a növendékekből olyan vallásos, erkölcsös, hazafias, művelt, jómodorú, hivatásukat szerető, lelkiismeretes és egészséges szervezetű tanítókat neveljen, akik teljesen átérzik a jövőben rájuk háruló feladatok nagyságát és ezek megvalósítására képesek is legyenek.

a) A **vallásos nevelés**-ről a hitoktatók a következőket jelentik:

A róm. kat. növendékek a múlt évekhez hasonlóan a vallás-erkölcsös nevelés terén megkapták lelkiükben mindazt, amire úgy a hitigazságok tudása, mint a jellemnevelés terén egyaránt szükségük volt. Különös gond fordított a növendékek dogmatikai és morális tudására, hogy az élet minden körülményei között tudjanak katolikus módon gondolkodni, a kat. Egyházzal együtt érezni és Krisztus parancsai szerint élni is. Vasár- és ünnepnapokon a plebánia templomban rendszeresen hallgattak szentmisét a növendékek, amelye-

ken az énekkar énekelt. A vasárnap délelőtt programjában ez évben újítás is volt annyiban, hogy eleinte minden vasárnap, később pasztorális elfoglaltság miatt kéthetenként exhortációt hallgattak a díszteremben a kat. növendékek. Év elején, karácsonykor, húsvétkor és évvégén buzgón elvégezték a szentgyórást és áldozást. Március 19—21-én pedig lelkigyakorlaton vett részt a kat. ifjúság. Ezekben a szentbeszédekben az életcéljáról elmélkedve igyekezett a hitoktató a növendékek lelkébe vésni az Isten iránt való kötelességeiket és szemük elé állítani a tisztalelkű ideálokkal telt-szívű munkás tanuló példaképét.

A protestáns vallású növendékek valláserkölcsi oktatásában is gondoskodás történt arról, hogy az ifjúság gondolatban és érzésben igazán Krisztus követője, öntudatos keresztyén legyen. A vallástanítás nemcsak abból állott, hogy az előírt könyvanyagot megtanulják, hanem az evangélium lelkét és erejét, a Krisztus tanításainak szépségét, lelkükbe fölszívják, hogy mint tanítók, ezekből a szellemi kincsekből tudjanak egykoron adni a nevelésükre bízott gyermekeknek. A vallásoktatás célja volt Istennek lélekben és igazságban való imádása, Krisztusnak, mint a világ Megváltójának megismerése, eszményi követése. A protestáns növendékek is minden vasárnap résztvettek az istentiszteleteken. Több alkalommal a ref. nőegyletben is szerepeltek komoly, vallásos és hazafias költemények szavalásával.

b) A **hazafias nevelés** szelleme hatotta át egész tanításunkat és minden ténykedésünket. A hazafias nevelés és a magyar faji öntudat ápolásának alkalmait szolgálták különösen a következők: A tanításokat naponként a közös imán kívül nemzeti imánkkal: a magyar Hiszekeggyel kezdtük és végeztük, továbbá, hogy a magyar nemzeti zászló és a Hősök szobra előtt minden alkalommal zárt rendben, díszmenetben és fővetéssel vonultak el növendékeink és végül e célt szolgálták a nemzeti ünnepeink is.

Hazafias, nemzeti ünnepeink műsora a következő volt:

1930 október 6. Önképzőköri díszgyűlés. Hiszekegy. Énekli az ifj. énekkar. Ábrányi Emil: Tizenhárom. Szavalja: Rotter József III. é. növ. Ünnepi beszéd. Mondja Ditz Ferenc ifj. elnök. Hendl: Largó, Grieg: Aises halála. Előadja az ifj. zenekar. Pósa Lajos: Az aradi vesztőhelyen. Szavalja Kóródi Zoltán III. é. növ. Gyula Diák: Magyar Miatyánk. Szavalja Puza Béla V. é. növ. Himnusz. Énekli az ifj. énekkar.

1931 márc. 15. Nyilvános Önképzőköri díszgyűlés. Hiszekegy.

Éneklí az ifj. énekkar. Kéler Béla. Templomszentelés. Megnyitó. Előadja az intézeti zenekar. Nemzeti dal. Szavalja Kóródi Zoltán III. é. növ. Ünnepi beszéd. Mondja Ditz Ferenc ifj. elnök. Tavasz elmúlt, Kossuth Lajos azt üzente, Talpra magyar! éneklí az ifjúsági énekkar. Kossuth és Széchenyi párbeszéde Herceg Ferenc Híd c. művéből. Előadják Rotter József és Német Pál III. éves növendékek. Petőfi—Kapi: Egy gondolat bánt engemet. Melodráma. Szavalja Puza Béla V. é. növ., zongorán kíséri Kastier Imre V. é. növendék. Ifj. Radványi Sándor; Márciusi ének. Szavalja Balogh Gyula II. é. növendék. Holzmann: Tüzelj! Induló. Előadja az ifj. zenekar. Himnusz. Éneklí az ifj. énekkar.

1931 máj. 31. *Hősök emlékünnepe*. Hiszekegy. Éneklí az ifj. énekkar. Hangay Sándor: Jézus magyar földön. Szavalja Balogh Gyula II. é. növ. Ünnepi beszéd: Mondja Rózsa Sándor IV. é. növ. Maday Gyula: Balzsam. Szavalja Német Pál III. é. növ. Himnusz. Éneklí az ifj. énekkar.

c) A vallásos, erkölcsös, hazafias nevelés szelleme érvényesült az **ifjúsági Önképzőkör** működésében is, amelyről Blénessy János tanárelnök a következőket jelenti:

Az ifjúsági Önképzőkör szeptember 18-án tartotta alakuló gyűlését, amelyen a tisztikar a következőképpen alakult: Ifj. elnök Ditz Ferenc V., alelnök Rózsa Sándor IV., jegyző Kamarás Zoltán V., aljegyző Módla József IV., pénztáros Tózsér Ferenc V., ellenőr Szűcs István V., könyvtáros Andó Lajos V., háznagy Schuster László V. éves növendékek.

A lelkes vezetőség mindent elkövetett, hogy az önképzőkör célját szolgálja: a tagok egyénisége, tehetsége önmunkásság útján nyilvánuljon és közös megbeszélés alapján helyes irányban fejlődjék.

A kör az iskolai év folyamán 8 rendezés és 6 dísz-, összesen tehát 14 gyűlést tartott. Az összes szereplések száma 70. Ebből felolvasás 13, szabadelőadás 4, szavaltat 9, szónoki beszéd 3, monológ 1, énekszám 13. A felolvasások és szabadelőadások tantárgyanként a következőképpen oszlottak meg: neveléstudomány 5, szépirodalom 5, földrajz 3, természetrajz 2, gazdaságtan 2.

Díszgyűlés volt: okt. 6-án, febr. 17-én farsangi vidámság, március 15-én, május 30-án vidámság, május 31-én a hősök emlékének a Szent-Imre temetőben áldozott, június 3-án Cseróhalomnál a Madarak és Fák Napját ünnepelte.

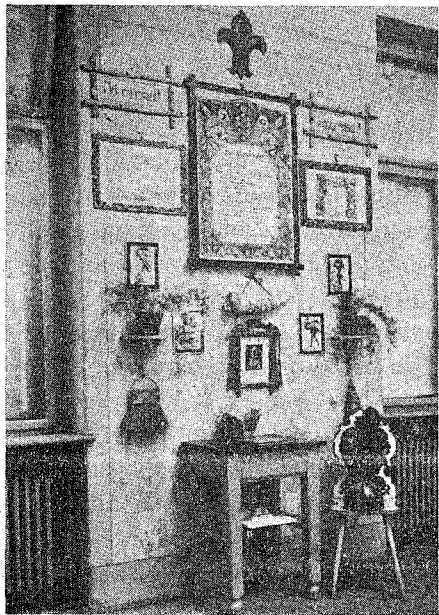
Költeményeivel, szavallataival, értekezéseivel és színészkedéseivel kitűnt Puza Béla s azért 10 P pénzjutalomban részesült. Kiváló

ifj. elnök és szónok volt Ditz Ferenc, könyvjutalomban részesült. Kiváltak még Földi Gyula, Német Pál, Kóródi Zoltán, Rotter József, Szűcs István és Müller Ottó.

d) A nevelésnek az előbbi pontokban említett irányait szerve-
sen magában egyesítette és így az egész ember képzését, a har-
monikus nevelés eszményét szolgálta a **cserkész** is.

A cserkész 1930—31. isk. évi működéséről *Siemeister János* tanár, kerületi cserkészvezetőtisz a következőket jelenti:

Változásokat, fordulatokat hozó újként köszöntött ránk ez az esztendő. Meghozta amire már évek óta vártunk! Az intézet tizennegyedik, a csapat pedig hetedik életévében jutott saját otthonához. Hosszas szolgálat, türelmes várakozás, sok éves tervszerű, nagy odaadással végzett külső s belső munka jutalma az otthon! Meg is becsüljük s cserkészlelményességünk számtalan megnyilvánulása tanúbizonysága lesz annak a meleg, derült szeretetnek, amellyel a cserkész saját otthonát átszövegeti.

Cserkészotthonunk belseje.

A szokásos formáktól eltérően nemcsak más külső ke-
retek között kezdődött el az isk.
év, hanem lelkünk is kiemelke-
dett a volt ideiglenes otthonunk
szűk falai közül s az érzelmek,
gondolatok, elhatározások tar-
ka-barkaságával, sokaságával
telt meg. A fényes külsőnek
megfelelően vidám hangulatban
és gazdag tervezésekkel indult
meg a munka. Az új környezet
azonban új munkatöbbletet je-
lentett. De a segítség sem ma-
radt el. A vezetőség Galló Pál
tanár személyében fiatalos mün-
kaerőt, a csapat pedig új pa-
rancsnokot nyert. Szerencsés
körülmény volt továbbá az is,
hogy a csapat összetételében
nem változott. A másfél éve

működő örsvezetők ez évben is folytathatták az örsvezetői munkát,
ami igen kedvezően hatott mind a csapat, mind az egyes örsök
életére.

A vezetőség az év elején tájékoztatta az örsöket affelől, hogy az egész évi munka ez évben is két részre, u. m. külső és belső munkára oszlik. A belső munkához tartozott a próbák anyagának feldolgozása és a próbázás, valamint a harmónikus belső örsi élet megteremtése. Az 5 örs közül a Turul örs az első, a Sas, Sirály és Daru örs a másodosztályú próbára készült. A Fecskék pedig újból az újoncpróbát dolgozzák fel bizonyos bővítésekkel. A belső munkát, az otthon berendezésére való tekintettel, szűkebb keretek közé szorítottuk, hogy ezáltal a túlterhelést elkerüljük.

Pénzhiányon múlt, hogy a tervezett székely-, matyó-, palóc-, göcsei sarok, valamint az otthon közepére helyezendő jászbútor nem készülhetett el. Az otthon azonban mégsem üres! Az intézet igazgatója ezen szegénységünkben is segítségünkre volt s így sikerült 4 internátusi szekrénnel s két hosszú, kellemes zöldessárga színre festett asztallal lakásjellegét kölcsönözni a helyiségnek. Cserkészothonná pedig az a sok fénykép, rajz s egyéb munkák varázsolták, amelyek a fiúk ötletességét és szorgalmát dicsérik.

Az örsi munkával párhuzamosan haladt a szintén külső és belső munkára oszló csapatmunka. Külső munkát — az új intézetbe történt beköltözés, berendezkedés folytán előállott nehézségek miatt — a csapat nemigen végezhetett. A szokásos Mikulás-estet azonban ez évben is megrendezte a csapat. A derült hangulatban lefolyt estet ez évben kedvesebbé, bensőségebbé tette az a körülmény, hogy az intézeti igazgató nevenapjának megünneplését is beleiktathattuk a vallásos, hazafias s tréfás számokból álló gazdag műsorba, melynek egyes számai a következők voltak:

1. Auber: Porticsi Néma. Megnyitó. Előadja a cserkészenekar.
2. Megemlékezés Horthy Miklós Kormányzó Úr Őfőméltóságáról. Szűcs István segédtsízt.
3. Szent Miklós püspökről beszél Tózsér Ferenc örsv.
4. Az intézet igazgatóját felköszönti Ditz Ferenc s. tsízt.
5. Strauss János: A szép, kék Duna. Keringő. Előadja a cs. zenekar.
6. Csokonay V. Mihály: Szerелеmdal a csikóbőrös kulacsról. Előadja Módla J.
7. Nagy J.: Békekonferencia. Személyek: Hacsek: Puza B., Sajó: Dötl A., pincér: Földi Gy.
8. Csupkó L.: Köz hírré tétetik. Falusi monológ. Előadja: Gálig L.
9. Valdteufel: Aranyeső keringő.
10. László: Fogorvosnál. Személyek: fogorvos: Ditz F., Parnete:

Puza B., Dronlán: Földi Gy., Kerekes: Dörtl A., egy-paciens: Módla J.

11. Goód night: Szerenád.

12. Mihály bá' újabb élményei.

13. Mikulás bácsi beszámolója: Lőrincz Béla apródvezető.

14. Rosenzweig: Honvéd dicsőség. Induló. Előadja a cserkészzenekar.

A mikulás-esti siker bár anyagilag úgyszólván semmit sem jelentett, a csapat munkakedvére jótékony hatású volt. Nemcsak a nyilvános bemutatkozás utáni vágy ébredt fel újból, az egyes örsökben, hanem a belső munka mélyítésének szükségét is beláttatta a csapattal s kivált az örsvezetőkkel.

Dec. 9-én a „Jász“ testvércsapattal együtt örvendhettünk a cserkész munkás, önfeláldozó szeretetet ama megnyilvánulásának, amely a vízbefulladás biztos halálától mentett meg s adott vissza két gyermekéleket a szülőknél. A főcserkész úr a berényi csapatok cserkészei közül két fiút, névszerint Kóródi Zoltán (Lehel csapat) és Bozsik József (Jász csapat) cserkészeket az életmentő kitüntetéssel jutalmazott meg. Az átadás alkalmából rendezett nyilvános ünnepségre a parancsnokság meghívta a jászapáti gimnázium cserkészcsapat nagy felkészültséggel bíró igazi cserkészlélekkel megáldott, munkás parancsnokát Tassy Ferenc róm. kat. hitoktatót, aki a cserkészlet lényegét megvilágító színes, de a lélek mélyéből fakadó meleg, tartalmas beszédjével oly plasztikus képet festett a cserkészlélekről, amely a hallgatóság lelkiszemei előtt sohasem fog eltűnni. A mindnyájunk által megbecsült cserkésztestvérnek ezúton is hálás köszönetünket nyilvánítjuk.

E két nyilvános ünnepség a fiúk lelkéből produktívabb munkaenergiát váltott ki. Az egyes örsök és a rátermetebb fiúk szerepléseikkel a csapatösszejöveleket hangulatosabbá és tanulságosabbá igyekeztek tenni. A csapatösszejöveledek általános keretei a régié maradtak. Mindössze annyi változás történt, hogy ezévben több időt fordítottunk, a gyakorlati munkákra, amelyeknek szolgálatába állítottuk tavasszal az örsi és csapatkirándulásokat is. Az őszi hónapban a csapatösszejöveledekben feldolgoztuk a nyári tábor mozzanait, eseményeit, történetét a következő szempontok szerint:

1. Elindulás, utazás és megérkezés a tábor helyére.
2. A táborhely és környékének tájképi, természetrajzi, földrajzi és geológiai viszonyai.
3. Néprajzi megfigyelések.
4. Kirándulások és természetrajzi gyűjtések.

5. A régi várak (Füzér, Regéc, Sárospatak) története.

6. Tábortüzek.

7. A tábor tanulságai.

A nyári tábor megismertetése után a téli hónapokban oly témákat beszéltünk meg, amelyek részben a cserkészstudás gyarapítására, részben a cserkészszellem, a cserkészlelkület mélyítésére szolgáltak. Ilyenek voltak: Miként foglalkozzam a cserkészzel? Miként kedveltessem meg a nem cserkészekkel a cserkészetet? Melyek a szolgálatos örs kötelességei és miként teljesítheti azokat? Tehet-e a cserkésznaponta jót? Milyen élet legyen a csapatban? A kérdéseket sok esetben a fiúk vetették fel.

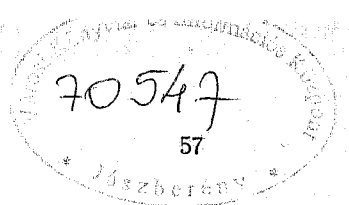
Az ilyen problémákra — mivel nem lehetett azonnal válaszolni — örsi pályázatot hirdetett a vezetőség. A beérkezett írásbeli munkákat a vezetőség megbírálta s a sikerhez képest pályadíjjal jutalmazta. Az év folyamán a Turulok nyerték el legtöbbször a pályadíjat.

A csapatmunkában ez évben is segítségünkre volt Husznay Miklós csapattiszt. Vezette a kirándulásokat, a csapatösszejöveleken pedig az évi munkaprogramnak u. n. kiképzési részét végezte el.

A második félévben a csapatösszejöveleket színesebbé tették a félévkor felvett ujoncok. A tanulmányi eredményt, valamint a magatartást figyelembe véve, az önként jelentkezők közül 17 ujonc felvételét javasolta a szolgálatos örs. A vezetőség 4 hónapi próba-időre fel is vette valamennyit s az örs vezetésével Módla József és és Vályi András volt s. örsvezetőket bizta meg.

Az örsvezetői kiképzésről ez évben külön nem gondoskodhatott a parancsnokság. Hogy azonban az örsvezetői utánpótlás még is folyamatban legyen, 3 fiú résztvett a központi húsvéti örsvezetői, 3 pedig az I. ker. által rendezettsegédtszti táborban. Ezzel elérte a csapat, hogy az örsök élére kiképzett örsvezetők állhatnak, akik a felelősségteljes örsi munkát nem csak szakszerű cserkészstudással, hanem megfelelő cserkészszellemben is fogják vezetni.

A csapat kiegészítő része — az apródraj — Lőrinc Béla és Kovács Pál IV. éves növendék, megbízott apródvezetők vezetése alatt tartotta meg minden hét szombatján a szokásos összejövetelét. A munkát a parancsnok irányította, a gyak. isk. tanítója, Józsi bácsi pedig sok ötletes gyakorlati tanáccsal könnyítette meg a két fiatal vezető sok rátermettséget kívánó munkáját. Az apródmunka, de maga a középfokú cserkészet is szervesen belekapcsolódik a IV—V. évfolyam pedagógiai tanulmányába, ami a pedagógiai írásbeli képesítővizsgálati tételkijelölésében is kifejezésre jutott. Nálunk a peda-

gógiai tanárának tanmenetében és képesítő vizsgálati tételeiben mindig szerepel a cserkészzet, mert a szaktanár meggyőződése szerint a tanítóképző-intézet nem is térhet ki ezen nagy jelentőségű pedagógiai mozgalom elől s alkalmat is kell adni, hogy a nemcserkészek is megismerkedhessenek a cserkészzet pedagógiájával. Legideálisabb természetesen az lenne, ha mindenegyes tanítóképző-intézeti növendék mint aktív cserkész részesülhetne a cserkészzet áldásaiban.

A cserkészzet iránti szeretetet s ragaszkodást lüktetőbbé tette Kiss István parancsnoknak, a mezőtúri ref. gimnázium hitoktatójának, mint a kerület kiküldöttjének látogatása. A szimpatikus, értékes cserkészpedagógus a mély erkölcsi igazságokat tartalmazó cserkészttörvények parancsait szemléltető kedves meséivel a kis apródokat, valamint a cserkészfiúkat végigvezette a cserkészzet virágos mezején s alkalmat adott, hogy kiki a maga lelkének összetételéhez illő virágokat szedhessen csokorba, amelyet a liliomszív sohasem enged elhervadni.

Az évi munkaprogramm keresztülvitelében nagy leleményességgel igyekeztünk a kis vagyoni gyarapodásának nehéz problémáját is megoldani. Az ötletes tervek is hoztak némi eredményt, úgy, hogy a nyári táborra is készülhettünk. Saját szerzeményünk azonban nem ért volna el a Mátráig, amelyet táborunk színhelyéül választottunk s nem biztosította volna a majdnem 3 hetes tábor anyagi feltételeit. Reményeinket felülmúlta az a nemes gondolkodásra valló meggyőződéses megértés, amellyel a város magas vezetősége, a minden önzetlen munkáért lelkesedni tudó hazafias társadalma a közös táborozás gondolatát s tiszteletteljes meghívásunkat fogadta, az a mai időket felülmúló áldozatkészség, amely a tábor lebonyolítását — pénzügyi tekintetben — megkönnyítette, az a nagyszámú látogatásban kifejezésre jutott erkölcsi támogatás, amely a tábornak különös nevelőértéket adott s amely ezt a tábor minden más táborától megkülönböztette. A 3 csapatból álló s július 7-től július 25-ig tartott közös tábornak sok, kedves, hangulatos mozzanata közül a legmaradandóbb a július 19-én, a tábor területén emelt oltárnál dr. Kele István apátplebános úr által mondott tábori szentmise, amelyen a város notabilitása, a polgármester úrral az élén is, résztvett s amely az ifjú, fogékony cserkészszívek szalmatűző érzelemvilágát oly mély tartalommal ajándékozta meg, amely nélkül a liliomos harcosok a rögs cserkészúton nem haladhatnának tova.

Mindez, valamint az Ős-Mátrának a nagy geológiai múlt ese-

ményeiről tanúskodó, részben még épségben, részben porladozó állapotban levő, legendákat termő, kihült kőtetemei, továbbá a hajdani várurak történeti szerepléséről, életéről regélő várromjai, a természeti kincsekben, gyönyörű tájképekben elég gazdag, Csonka-Magyarország legmagasabb hegycsúcsával ékeskedő hullámvonal alakú trachitcsoport, a természetbarátoknak legkedveltebb terepe — a táborozók lelkében felejthetetlen emlékeket hagyott hátra.

A csapat vezetősége az 1930—31. isk. évben.

Galló Pál parancsnok
Husznay Miklós csapattiszt
Siemeister János csapattiszt
Ditz Ferenc s. tiszt
Szűcs István s. tiszt

Őrsvezetők: S. őrsvezetők: Apródvezetők:

Kovács Nándor	Bara Károly	Lőrincz Béla
Kispál János	Bodor József	Kovács Pál
Hajmási József	Jägermann Imre	Király Endre
Tőzsér Ferenc	Módlá József	Bakki József
Rózsa Sándor	Sztrecska István	

e) **A társadalmi műveltség** elsajátítását szolgálták elsősorban az igazgatónak az egész ifjúság jelenlétében tett alkalmi irányításai, oktatásai, továbbá az intézeti két nevelő-tanárnak az ebédlőben, a vacsora utáni időben Lieszkovszky-Dillinger: *Modor és jellem*-című könyv alapján végzett felolvasásai és magyarázásai, az ifjúság részére a tanári testület ellenőrző felügyelete alatt rendezett *négyhetes tánctanfolyam*, az ifjúságnak a megfelelő nyilvános alkalmakon, ünnepségeken való megjelenése s végül az ifjúság által rendezett *házi és nyilvános ünnepsége*.

Ezen ünnepségek műsora a következő volt:

1931 febr. 17-én *farsangi ünnepség*. (Házi.)

Suppé: A szép Galathe. Nyitány. Előadja az intézet zenekara.

Vezényel: Kelemen László V. é. növ.

A Brazíliai Ültetvényes Bohózat I. felvonásban. Előadják a II. é. növendékek.

A néma Köszörűs. Jelenet. Előadják Lakatos Dezső és Ivanits Mihály II. é. növ.

Balatoni nóták. Éneklí az ifj. énekkar. Vezényel Kastier Imre V. é. növ.

Lóvászár. Egy felvonásos komédia. Előadják. az I. é. növ.

Brams: Magyar táncok. Előadja az ifj. zenekara. Vezényel Kelemen László V. é. növ.

A Szélmalom vígjáték egy felvonásban. Előadják a III. é. növ.

Desperát Ur. Monológ. Előadja Puza Béla V. é. növ.

Tréfás karok. Előadja az ifj. énekkar. Vezényel Kastier IV. é. növ.

Hungária kikapott. Jelenet. Előadják, a II. é. növ.

Tartsunk össze! Vígjáték. Előadják Kóródi Zoltán és Német Pál III. é. növ.

Fucik: Mesterbirkózók bevonulási indulója. Előadja az intézet zenekara. Vezényel Kelemen László V. é. növ.

1931 május 30. Vidám est. (Nyilvános.)

Holzmann: Tüzelj! Induló. Előadja az ifj. zenekar.

Áldott rossz ember. Bohózat. Előadják a III. é. növendékek.

Suppe: A szép Galathe: Nyitány. Előadja az int. zenekara.

Lakodalom. Vígjáték. Előadják a II. é. növendékek.

Balatoni nóták. Énekli az ifj. énekkar.

Bosszú. Vígjáték. Előadják a III. é. növendékek.

Raimann: Magyar induló: Előadja az ifj. zenekar.

f) A **testi nevelés** célja a növendékek egészségének, edzettségének, erejének és ügyességének tervszerű fejlesztése; az önfegyelmélettségre, engedelmességre, önuralomra, önálló elhatározásra, cselekvésre, egymás szeretetére való nevelés. Egészséges testi-életre és illedelmes magatartásra való szoktatás.

Ezen célok megvalósítására szolgáltak a testgyakorlási, a játék, a leventeképzési órák és az **ifjúsági Toldi Miklós Sportkör** működése. Erről Pazár Zoltán tanár, a sportkör tanárelnöke a következőket jelenti.

Beszámoló a jászberényi m. kir. áll. tanítóképző-intézet Toldi Miklós sportkörének 1930—31. tanévi működéséről. (V. K. M. 31. 913/1927. VI. ü. sz. rendeletének értelmében.)

A sportkör neve: Toldi Miklós sportkör.

Melyik kerülethez tartozik? Budapest vidéki, Szolnoki csoport.

A sportkör megalakulásának ideje: 1924. okt. 28.

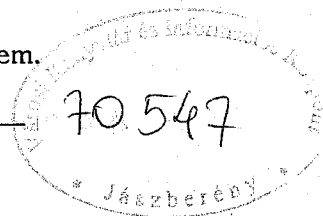
A sportkör tiszteletbeli elnöke: Móczár Miklós igazgató.

A sportkör vezető tanára: Pazár Zoltán tanár.

A sportkör vezető tanára testnevelő tanár-e? Nem.

Az intézet tanulóinak teljes létszáma: 180.

Magántanulók, illetve magánvizsgázók száma: —

A testnevelési adó alól felmentettek: —

A testnevelési alapra fizetők teljes száma: 180.

A sportkörben működő tagok korosztályonként: III. k. o. 30;
IV. k. o. 150.

A korosztályok sportköri foglalkozásának száma heti óraszámában — összesen 2 óra.

Működő szakosztályok: játék, szertorna, atletika, korcsolyázás,

Van-e az intézetnek tornaterme? Van 200 négyzetméter. Padozata linoleum keverék.

Van-e az intézetnek játékra alkalmas udvara? Van.

Külön játszótère? Van, 3850 négyzetméter területű.

Melyik sporttelepen gyakorolnak a tagok? Az intézet udvarán levő játszótéren szerdán d. u. 3—5-ig, de csak májustól, a játszótér elkészítésének idejétől. A jelen iskolai év a sportkör működésére bénítólag hatott. A futások gyakorlására megfelelő sík területek, ahol azelőtt a kör dolgozni szokott, az azokon folyó városi földmunkálatok miatt nem állottak rendelkezésre és így a futások és azok az atlétikai ágak, melyeknek a futás képezi alapját vagy nem nem fejlődtek, vagy visszafejlődtek. A kör ezért nem vehetett részt a május 9-én az észak-és északkeleti tanítóképzők között Miskolcon rendezett atlétikai versenyen a Szmrecsányi vándorszerlegért és a Budapest-vidéki kerület kunszentmiklósi atlétikai bajnoki versenyen.

Van-e uszoda? Nincsen, csak városi nyári strandfürdő van.

Hányan tudnak úszni? A vizsgálatok után adatok nem állottak rendelkezésre.

Téli sport üzésre van-e mód? Nincsen, csak korcsolyázásra.

Melyik sportnemből rendezett a sportkör házi, intézetközi stb. versenyt?

A május 30-án rendezett tornaünnepély keretében a magasugrás, távolugrás, rúdugrásból, súlylökésből, diszkoszdobásból és gerelyvetésből 5-ös csapatokkal versenyt tartott, amelyben elért eredmény egyúttal egyéni eredménynek is számított.

A verseny részletes eredményei a következők voltak:

Magasugrás: 1. Takács László III. é. 157 cm

2. Bozsik György IV. é. 155 cm

3. Gémes József III. é. 155 cm

4. Knies Tibor IV. é. 153 cm

5. Kamarás Oszkár III. é. 153 cm

A csapat átlaga: 154,6 cm.

- Távolugrás: 1. Bakki József V. é. 650 cm
 2. Kamarás Oszkár III. é. 595 cm
 3. Bozsik György IV. é. 585 cm
 4. Vályi András III. é. 577 cm
 5. Kóródi Zoltán III. é. 575 cm

A csapat átlaga: 596 cm.

Cseh Sándor 305 cm-es rúdugrása a tornaünnepségen.

- Rúdugrás: 1. Cseh Sándor III. é. 305 cm
 2. Mátrai Antal IV. év. 285 cm
 3. Lakatos Dezső II. é. 265 cm
 4. Geng István III. é. 262 cm
 6. Kovács Kálmán II. é. 255 cm

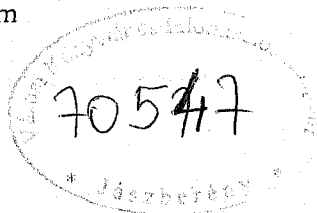
A csapat átlaga: 274.5 cm

- Súlylökés: 1. Vályi András III. é. 10 m 90 cm
 2. Marton István IV. é. 10 m 88 cm
 3. Bara Károly IV. é. 10 m 40 cm
 4. Kiss István IV. 10 m 22 cm
 5. Téts Zoltán V. é. 10 m 10 cm

A csapat átlaga: 10 m 50 cm

- Diszkoszdobás: 1. Marton István IV. é. 34 m 22 cm
 2. Szakács József III. é. 33 m 60 cm
 3. Takács László III. é. 33 m 40 cm
 4. Téts Zoltán V. é. 31 m 07 cm
 5. Virág Imre I. é. 30 m 25 cm

A csapat átlaga: 32 m 50'8 cm

- Gerelyvetés: 1. Téts Zoltán V. é. 41 m 20 cm
 2. Kiss István IV. é. 40 m 18 cm
 3. Bara Károly IV. é. 38 m 60 cm
 4. Faragó János III. é. 37 m 70 cm
 5. Hajmási József V. é. 36 m 90 cm

A csapat átlaga: 38 m 91'6 cm

A magas-távolugrás és rúdugrásból, valamint a súlylökésből, diszkoszdobásból és gerelyhajításból a csapatok intézeti rekordot érték el. Bakki László 650 cm távolugrásával intézeti egyéni és Cseh Sándor 305 cm-es rúdugrásával kerületi rekordot javítottak.

A kör az atlétikában elérhető célt: a tömegnevelést tartja szem előtt, melyet bizonyítanak az eredmények kiválóságai és azon körülmény, hogy a növendékek elért eredményei között nagy különbségek nincsenek.

Melyik KISOK. versenyen vett részt a kör? Egyiken sem.

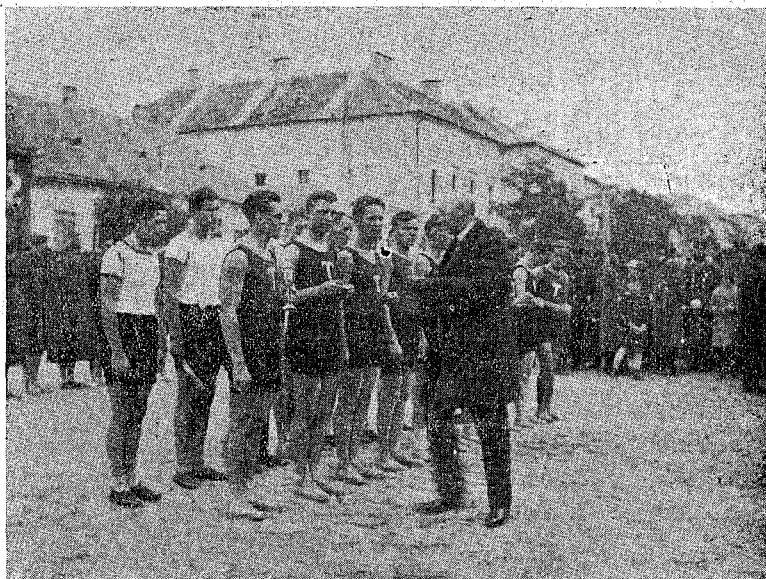
A múlt iskolai évben a szünetre társadalmi sport egyesületeknek kiadott tagok nem voltak.

A sportkör vagyonának múlt évi maradványa: 30'87 P.

A jelen tanévben testnevelési járulékból befolyt: 177'60 P.

A jelen tanévben befolyt egyéb bevételek: —

A sportkör jelen tanévi összes kiadása: 52'60 P.

Friedvalszky Ferenc dr. polgármester érmekkel tünteti ki intézetünk győztes csapatát.

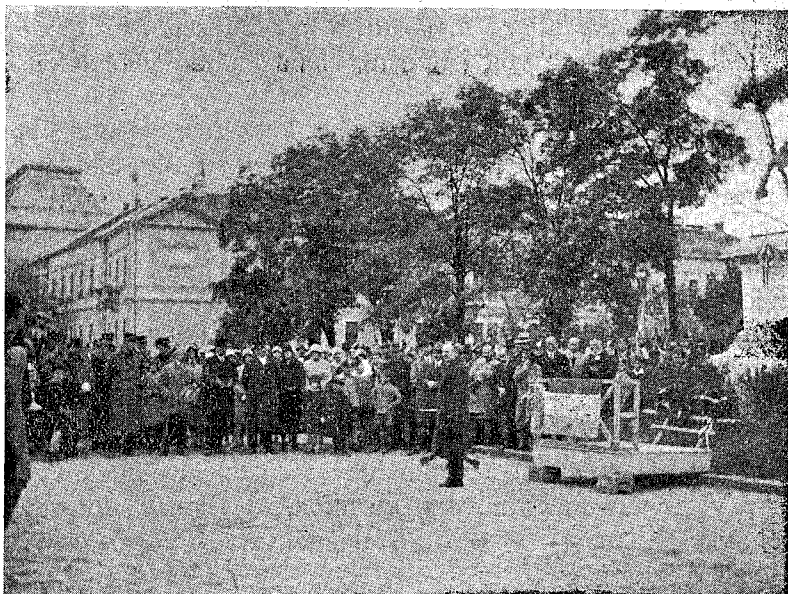
A sportkör működésére vonatkozó egyéb feljegyzések: —

A testnevelési bizottság rendezésében intézetünk résztvett az okt. 6-i szokásos tízszor 200 méteres kegyeleti staféta futóversenyen.

A versenyre a kör a következő 10-es csapatot állította ki:

Fekete Kálmán, Hajmási József, Lovász Alfréd, Téts Zoltán V. évf., Bozsik György, Rózsa Sándor IV. évf. és Cseh Sándor, Kóródi Zoltán, Vályi András III. évf. növendékek.

Első lett intézetünk csapata, mely evvel a győzelmével negyedszer nyerte meg a versenyt és védte meg a vándorszerleget.

Móczár Miklós igazgató átveszi a kegyeleti staféta vándordíját, az ezüstszerleget.

A sportkör az idén későbbben alakulhatott meg, mert az új intézet bútorzatának hiánya miatt az első és másod éves növendékek csak okt. hó végén, illetve nov. hó elején jöttek be. Intézetünk sportkörének ez évi tisztikara:

Tanárelnöke: Pazár Zoltán tanár.

Ifj. elnök: Hajmási József V. é. növ.

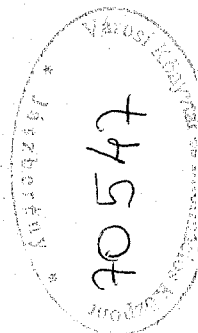
Titkár: Kamarás Zoltán, Pénztáros: Tózsér Ferenc V. é. növ.

Szertáros: Kovács Nándor V. é. növ.

Atlétikai szakosztályvezető: Hajmási József V. évf.

Játék szakosztályvezető: Ditz Ferenc V. évf.

Szertorna szakosztályvezető: Fekete Kálmán V. évf.

Télisport szakosztályvezető: Téts Zoltán V. évf.

A sportkörnek 2 ujság állott rendelkezésére: Az Ifjúsági Testnevelés és a Nemzeti Sport.

A sportkör ez évben 2 rendes gyűlést tartott.

g) **A leventeképzésről** Englert József okl. polgáriiskolai tanár, leventeoktató, intézeti nevelő, az alábbiakban számol be:

A leventeképzés a Testnevelési Tanács által jóváhagyott tannemet szerint Kiss József gyak. isk. tanítóval közösen végeztetett. A II—IV. évfolyam gyakorlati és elméleti kiképzésben részesült a Harcászati, a Gyakorlati Szabályzatból és Lőutasításból. Az előírt anyag elvégeztetett; az eredmény kielégítő. 3 nagyobb szabású menetgyakorlat volt, mely össze volt kötve az elemi lőtérrel lefolytatott éleslövészettel.

A V. évf. növendékeinek kiképzése főleg arra irányult, hogy a rendelkezésre álló heti 1 órában az elméleti és gyakorlati kiképzés mellett, a vezényletben is kellő jártasságra tegyenek szert, hogy évvégére, mint okleveles tanítók levanteoktatókká minősíthetők legyenek. Ez azonban csak részben volt elérhető, mert a régi intézetben a jelenlegi V. éves növendékek levanteoképzése nyáron gyakorlótér hiánya, télen pedig tornacsarnok hiánya miatt nem volt kellő eredményességgel végezhető. Csupán azoknál sikerült a levanteoktatói követelményeknek megfelelő eredményt elérni, kik erre nagyobb rátermettségüknél, vagy kiszolgált katonai voltuknál fogva (érettségizett növendékek) nagyobb ügyességet tanúsítottak.

Az V. évfolyam 37 növendéke közül 12 bocsájtatott levanteoktatói vizsgálatra. A vizsga követelményeinek megfelelt 9, meg nem felelt 3 jelölt.

Levanteoktatói igazolványt nyertek:

1. Ditz Ferenc	5. Gulyás Sándor
2. Fekete Kálmán	6. Hajmási József
3. Gál Miklós	7. Kispál János
4. Gál János	8. Kovács Nándor
9. Szalai István	

h) **A művészeti nevelést**, a helyes ízlés kifejlesztését elsősorban új épületünk külső-belső harmóniája, az esztétikus környezet, továbbá a rajz-, kézimunka testgyakorlás és az ének-zene tanárai szolgálták, de résztvett annak fejlesztésében a tanári testület minden egyes tagja.

A rajzolás tanára különös súlyt fektetett a magyar stílus megértésére, megkedvelésére, tervezetek készítése által azok beidegezte-

70547
65

tésére. Ilyen munkával a hazafias érzelmeket is mindig ébren tudta tartani.

A testgyakorlás tanárai a mozgás finom, szép és szabályos keresztülvitelével nemcsak az egyén, hanem a főmeg esztétikáját is kifejezésre juttatták.

Az évközben megtartott kirándulásokon, ott ahol arra alkalomak kínálkoztak, illetékes szaktanárok mindent megtettek a növendékek természetszeretetének, esztétikai érzelmeinek fejlesztésére.

Intézetünk belső képe, virágzöldje, a folyosók, tantermek, falak, bútorok, összeolvadó kellemes, meleg, zöldessárga színe, mintaszerű tisztasága kiválóan alkalmasak arra, hogy tanítójelöltjeink lelkét a szép iránt fogékonnyá tegyék.

Folyosóink egy része Pazár Zoltán tanár buzgólkodása folytán a papírkézimunka művészi feldolgozású 20 táblájával és Csekő Árpád tanárnak az intézet építkezésére és belső életére vonatkozó s 30 táblán elrendezett 250 db. művészi kivitelű fényképfelvételével díszítették.

Sokaterő hatást váltott ki tanítványaink lelkében az intézeti ének-és zenekarnak úgy az intézeti házi, mint a nyilvános ünnepeken mindenkoron nagy készütségről és összhangzatos játékról tanúskodó gyakori szereplése is.

i) A Növény- és állatvédelemre, az erdőégés megakadályozására való nevelés érdekében ebben az iskolai évben a következőket tettük:

Móczár Miklós igazgató, az állattan szaktanára, az állattan III. osztályos tanítása keretében helyi tanmenetének megfelelően november hó 17-én 9—10-ig tartó órában külön foglalkozott Állattan a tanítóképzők használatára című tankönyve (Franklin Társulat kiadása) 57—50. oldalai nyomán a madarak ellenségeivel, a védelem szükségességével és módjaival s megismertette az Állatvédő Egyesület nagy fontosságú munkáját. Ösztönzésére az ifjúsági önképzőkör 1931. évi febr. 25-i rendes gyűlésén az egész intézeti ifjúság jelenlétében Jurán János IV. évf. tanítónövendék: A fásítás jelentősége-címen értekezést írt és olvasott fel.

A Madarak és Fák Napját 1931 június 3-án, az utolsó tanítás napján, 10—1 óráig tartotta meg a tanítóképző-intézet I—IV. évfolyama Jászberény város külső határában fekvő Cseróhalomnál. Itt Siemeister János tanár vezetése mellett történt a megemlékezés.

a természetnek gazdag, utánozhatatlan pompájáról, az örökké jókedvű, szívet-lelket gyönyörködtetni tudó, ingyenmunkát végző dalosairól s a többi, az ember gondozása alá rendelt hasznos, káros vagy közömbös állatoknak a természetben való szerepéről.

Az ünnepség műsora a következő volt:

Hiszekegy eléneklese után Siemeister János az ifjúság emlékezetébe idézte a napot, amelyet az összes iskolák már 25 éve ünnepelnek s rámutatott arra az alapgondolatra, amely szükségszerűen kívánta az ilyen nap megünneplésének elrendelését. Utána Dötl Antal IV. é. növ. a természet szépségeiről, Takács László III. é. növ. az állatok védelméről, Téts Béla III. é. növ. pedig a növények hasznáról tartottak szabad előadásokat. Az előadások között azok a magyar népdalok szedettek csokorba, amelyeket a természet szépsége, szeretete, megbecsülése adott a nép ajkára. Majd Páll Sándor gazdasági szaktanár a gazdasági vonatkozásokat emelte ki. Siemeister János zárószavai után a Himnusz eléneklésével ért véget az ünnepség.

k) **Az alkohol elleni védekezésre való nevelés** érdekében Siemeister János igazgatóhelyettes február 28-án tartott előadást az alkoholizmusról. Előadásának gondolatmenete a következő: Az alkoholista mint beteg ember; az alkoholizmus betegség. A betegség káros hatásai az egyén szervezetében, erkölcsében, a családban, társadalomban, nemzetben. Statisztikai adatok. Védekezés az alkoholizmus ellen.

2. Fegyelmi állapot.

Növendékeink közszelleme, fegyelmezettsége, szolgálatkészsége jó, a Rendtartási Szabályzathoz alkalmazkodó. Eltekintve néhány ifjúkori éretlenségből folyó kihágástól, súlyosabb fegyelmi eset egész évben nem fordult elő. A legnagyobb fegyelmi büntetés — több V. éves növendék ismételt dohányzása miatt — az igazgató elé idézés és ez alkalommal megintés, feddés vagy megrovás volt (II. fokú büntetés).

Az ifjúság az internátusban önmagát kormányozza. Minden dolgozóhelyiségnek és hálónak megvan az idősebb és példás magaviseletű növendékek közül kiválasztott felügyelője, aki elsősorban ügyel fel a rendre. Az ifjabb növendékek a magasabb osztálybeliekkel szemben előzékenyek, udvariasak.

A növendékek magaviseleti átlaga az előző iskolai évi 1'28 középértékhez képest az idén 1'19, ami határozott haladás, javulás

70 547
67

jele. Ennek főoka új intézetünk nagy internátusa, amelyben könnyebb az ellenőrzés s amely alkalmasabb a tanítói öntudat ébresztésére.

A növendékek magaviseletének eredménye:

	példás	jó	szabályszerű	rossz	átlag
I. osztály	35	2	1	—	1'11
II. osztály	34	3	—	—	1'08
III. osztály	24	8	—	—	1'25
IV. osztály	31	3	2	—	1'19
V. osztály	26	11	—	—	1'30
Mind az öt osztályban	150	27	3	—	1'19

3. A tanítás.

A tanítás a tanítóképző-intézeti Tanterv és Utasítás, valamint a népiskolai új Tanterv alapján a kir. főigazgatóság által jóváhagyott Tantárgyfelosztás és Órarend szerint folyt. Tantárgyfelosztásunk teljesen szabályszerű. Minden tanár a képesítésének és hajlamának megfelelő tantárgyat tanította.

A tanítás eredményének biztosítása és az összhangzatos nevelői munka végett az iskolai év folyamán 14 tanári értekezlet: 10 rendes havi és osztályozó, 3 rendkívüli és 1 módszeres értekezlet tartatott. A tanári értekezleten *megbeszélés* tárgyává tettek az igazgatói és tanári hospitálások alkalmával szerzett tapasztalatok, az egyes tanítási óra beosztásának és azon a növendékek aktív foglalkoztatásának, továbbá a tárgyi és nevelői célok elérésének módjai, a gyakorlati kiképzés minél eredményesebbé tételének módozatai, az ifjúsági önképzőkörnek járó folyóiratokban megjelent értékes cikkek kivonatos ismertetésének módja; *megállapítottak* a folyosók, dolgozó helyiségek és az egyes osztályok rendjének, izléses berendezésének, tisztaságának és portalanításának eszközei, a kintlakó növendékek részére szükséges házirendszabályok és a Rádió Alap létesítésének módja; *összeállítottak* a könyv nélkül megtanulandó versek és kötelező házi olyasmányok jegyzéke. *Módszeres értekezlet* az iskolai és házi írásbeli dolgozatok kiállítási és bírálati szempontjaival, az osztályvizsgálati és képesítői vizsgálati kérdések összeállításának szempontjaival és a növendékek iskolán kívüli népművelési előadásaival foglalkozott. A megállapodásokhoz minden tanár egyenesen alkalmazkodott.

A növendékek által elsajátított tanítási anyag egyes részleteinek alaposabb ismeretét, kibővítését szolgálták az *írásbeli dolgozatok, olvasmányok, a természettudományi gyakorlatok, az oktatófilm előadások és a kirándulások.*

Írásbeli dolgozatok. Magyar nyelvből és irodalomból a következő házi és iskolai dolgozatok készültek:

I. osztály. 1. Búcsú a szülői háztól. (Házi) 2. A mi falitáblánk. (Isk.) 3. Mít láttunk a kultúrházban? (Házi) 4. A mi karácsonyfánk. (Isk.) 5. Reggel a hálóteremben. (Házi) 6. Hogyan lett Kukorica Jancsiból János vitéz? (Isk.) 7. A mi kertészünk. (Házi) 8. Március 15-i ünnepünk. (Levél. Isk.) 9. Tetszés szerint választott személy jellemzése. (Házi) 10. Életem egy emlékezetes eseménye. (Isk.) 11. Hogyan készülődik a gyermek a húsvéti öntözködésre? (Házi) 12. Az autogénhegesztő műhelyben. (Isk.) Gondolataim év végén. (Házi).

II. osztály. Iskolai dolgozatok. Születünk. Leírás élmény alapján. 2. Intézetünk parkja. Leírás. 3. A mai tornatermünk. Leírás. 4. Hogyan töltöttem karácsony estéjét? Életkép. 5. Iskolaévünk első felének története. Elbeszélés. 6. Petőfi Sándor. Az Alföld c. költeményének szerkezetani és stilisztikai ismertetése. Értekezés. 7. A Jász Múzeum ismertetése.

Házi dolgozatok: 1. Pártoljuk a hazai ipart. Szónoki beszéd. 2. Volt tanítóm. Jellemrajz. 3. Szülőfalum emlékei. Értekezés. 4. Herczeg Ferenc. Az Arany Hegedű c. regényének stilisztikai és esztétikai méltatása. Értekezés. 5. Arany János Toldi estéje c. költeményének szerkezetani és stilisztikai ismertetése. Értekezés. 6. Szónoki beszéd tetszés szerinti tárgyról.

III. osztály. Az őszi szépségei. Leírás. (Isk.) 2. Emlékbeszéd a hősi halottak sírjánál. (Házi.) 3. A „Magyar Hét“ jelentősége. (Isk.) 4. Lakóhelyem karácsonyi népszokásai. (Házi.) 5. Falum egy tipikus alakjának jellemzése. (Isk.) 6. Arany J. A gyermek és szivárvány és Vörösmarty M. A merengőhöz c. költemények összehasonlítása. (Házi.) 7. Sámsoni Tihamér sorsa. (Isk.) 8. Az élőködös hatása a szervezetre. (Házi.) 9. A gödöllői kirándulás. (Leírás.)

IV. osztály. 1. Gyomirtás (Elmélkedés. Házi.) 2. Az első hónap új otthonunkban. Levél. (Isk.) 3. A takarékoságról. (Házi.) 4. Leírás szabadon választott tárgyról. (Isk.) 5. Tanítómese átalakítása az elemi isk. gyermekek számára. (Házi.) 6. Élet a gyakorló-iskolában (Isk.) 7. Ének a végekről című költemény alakzatai. (Házi.) 8. A bőkezű köszén (Isk.)

V. osztály. 1. Visszatekintés iskolai pályámra. (Házi.) 2. Kegyeleti staféta versenyünk jelentősége. (Isk.) 3. A magyar ipar pártolásáról. (Házi.) 4. A mai testnevelés. (Isk.) 5. A fülemile és a három daru c. költemény összehasonlítása. (Házi.) 6. Milyen gondolatok foglalkoztatták Szabolcska Mihályt Dal a kis Demeter Rózsikáról c. költ. megírásakor? (Isk.) A tanító beszéde a tanítványaihoz márc. 15-én. (Házi.) A legkedvesebb író. (Isk.)

Német nyelvből a következő dolgozatok készültek:

I. osztály. 1. Unsere Schule. 2. Unsere Lehrsaal. 3. Der Faule. 4. Der Hausbau. 5. Der Winter. 6. Die neue Einrichtung. 7. Mein Kopf. 8. Das Jahr und die Tage. (Valamennyi dolgozat kérdésre felelet.)

II. osztály. 1. Unser Haus. 2. Meine Reise nach Jászberény. 3. Ein Brief. 4. Kind und Apfel. 5. Der Lórelei. (Emlékezetből.) 6. Das kranke Auto. 7. Ein Spaciertag durch die Stadt. 8. Eines interessanten Abendfeuer Barons von Münchhausen. (Kérdésre felelet.)

III. osztály. 1. Ungarn. 2. Ungarn vor dem Weltkriege. 3. Rumpfungarn. 4. Budapest. 5. Der Hirtenknabe. 6. Der Schäfer. 7. Das deutsche Reich. 8. Berlin. A haladók magyar szöveg alapján fordítottak, a kezdők pedig német kérdésekre válaszoltak németül.

IV. osztály. 1. Die Tagesarbeit eines Zöglings der Lehrerbildungsanstalt. 2. Eine Sage von Ladislaus dem heiligen Erzählung in der Vergangenheit. 3. Inhalt des Lesestückes der Tatarensturm. 4. Magyar szöveg fordítása „Edler Entschluss“ c. olvasmány alapján. 5. Magyar szöveg fordítása „Eulenspiegel“ c. olv. alapján. 6. Erzählen wir des Lesestückes „Wie es in dreissigjährigen Kriegszuging. 7. Erzählen wir den Inhalt „Die Grenadiere.“ 8. Magyar szöveg fordítása. „Die Karpathen“ c. olv. alapján.

V. osztály: 1. „Hogyan tanítjuk a gyermeket hazudozásra“ magyar szöveg fordítása. 2. Inhalt „Therese Brunswick“ c. olvasmány. 3. Magyar szöveg fordítása: „Peter Schlenihl“ c. olvasmány alapján. 4. Magyar szöveg fordítása „Wie Asmus Semper lesen lertne“ c. olv. alapján. 5. Magyar szöveg fordítása „Eulenspiegel“ c. olv. alapján. 6. Schreiben wir einen Brief an unseren Freunde. 7. Erzählen Sie den Inhalt des Lesestückes: „Aus meiner Seminar und Lehrerzeit“ nach Karl May. 8. Magyar szöveg fordítása „die Karpathen“ c. olv. alapján.

A mennyiségtanból készült dolgozatok az elvégzett anyag tárgyi egységeihez alkalmazkodtak.

Olvasmányok. Örvendetes fejlődés van az osztálykönyvtárak állományában. A tervszerűn megállapított kötelező házi olvasmányok

elvégzésének eddigi akadályai évről-évre csökkentek s ma már az I—II. osztály kellő példányszámban juthat hozzá a hónaponként előre kijelölt művekhez. Minden hónap utolsó órái valamelyikén történik a számonkérés s ezeken megállapítható, hogy az olvasási kedv egyre fokozottabb mértékben növekedik. A III—V. éves növendékek kötelező olvasmányainak kellő példányban való beszerzése folyamatban van.

Intézetünk új épületében 13 évi nélkülözés után ifjúságunk 10'20x6'30 m méretű *olvasótermet* kapott az internátus földszintjén. Két könyvszekrényben 450 kötetet meghaladó szép és hasznos könyvtár, könyves állványán egy *napilap*: a Nemzeti Ujság és a következő *folyóiratok*: Néptanítók Lapja, Nemzetnevelés, Magyar Tanítójelöltek Lapja, Dunántúli Tanítók Lapja, Pestvármegyei Népművelés, Új idők, Zászlónk, Vasárnapi Könyv, Magyarország, Ifjúság és Élet, Ifjúsági Vezető, Levente, Hangya meg egy hangszórós rádiókészülék áll növendékeink önképzésének rendelkezésére. Szabad időben a három hosszú zöld asztal nem tud elég helyet adni: az olvasók egyrésze a fal körül állva olvassa mohón kedvelt lapja különböző cikkeit és gyönyörködik képeiben. A könyvek kikölcsoznésében és olvasásában egyesek és osztályok versenyeznek. Ezért az olvasóterem intézetünk leglátogatottab, legkedveltebb termei közé tartozik.

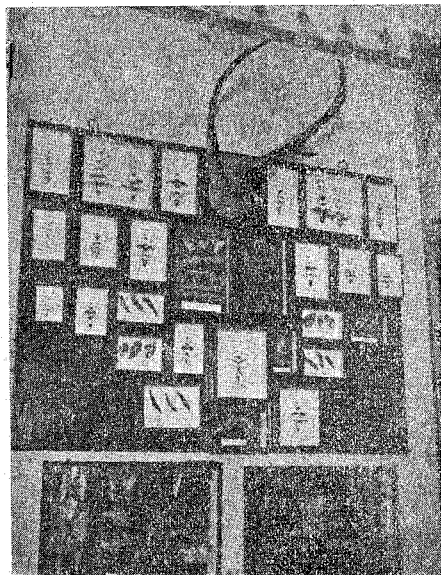
A tanári testület rendelkezésére a következő *folyóiratok* álltak: Néptanítók Lapja, Nemzetnevelés, Alföldi Népművelés, Magyar Pedagógia, Ifjúsági Vezető, A jövő útjain, Irodalomtörténeti Közlemények, Népünk és Nyelvünk, Ungarische Jahrbücher, Budapesti Szemle, Napkelet, Minerva, Magyar Statisztikai Szemle, Társadalomtudomány, Debreceni Szemle, Földrajzi Közlemények és Földgömb, Túristaság és Alpinizmus, Természettudományi Közlöny, Állattani Közlemények, Botanikai Közlemények, Magyar Kémiai Folyóirat, Magyar Gazdák Szemléje, Közgazdasági Szemle, Növényvédelem és Kertészet, A Falu, Hangya, Virágos Budapest — Virágos Magyarország, Muzsika, Testnevelés, Katholikus Szemle, Jászsági Katholikus Tudósító.

Természettudományi és egyéb gyakorlatok. A tanári testületnek az új épületbe való átköltözése folytán tágas szertárak állván rendelkezésére, minden alkalmat felhasznált arra, hogy a szertárak szegényes felszereléseit házi készítésű szemléltetési eszközökkel gyarapítsa. Ez oknál fogva a természettudományi gyakorlatok órái is ez évben jórészt szemléltetési eszközök készítésére

70547

fordítottak. Ennek a lelkes és szívós munkának az eredménye a következő:

Móczár Miklós igazgató vezetése mellett a III. éves növendékek az állattani gyakorlatokon készítettek 12 db formalinkészítményt, jölzáró hengerüvegekben állandósítva, parafinnal és marhahólyaggal elzárva. A készítmények a következők: emberi féregnyúlvány, szarvasmarha összetett gyomrának egyes darabkái, rézsikló, mocsári teknős, mocsári béka, vöröshasú unka, leveli vagy zöldbéka, tarajos göte, bagoly keszeg, csapó sügér, naphal, vágó durbincs. Azonkívül

Az állattani gyakorlatokon készült szemléltetési eszközök.

a növ. készítmények keménypapírosból különféle modelleket, u. m. macskacsontváz modellt, macskakarom modellt, különféle emléskoponyák modelljeit. Deszkalapokra erősítettek juhszarvakat, őz-, szarvas-agancsokat. Készítettek továbbá alul-felül üveglapokkal fedett, dobozokba zárt bogárvázakat, mezei tücsökvázat, teknős felfújt és szárított tüdejét, nagyobb hal úszóhólyagját, hulló levedlett bőrét a következő aláírással: A függőlegesen bőrének felső rétegét cafatokban, a siklókígyó egészben vedli le. Telek N. és Tétcs B. növendékek 25x40 cm fekete lapon igen sikerülten összeállították Jászberény csigáinak és kagylóinak héj gyűjteményét.

Siemeister János tanár irányítása mellett a növénytan gyakorlatokon a következő szemléltető képek készültek: selyem boglárka, szakál zuzmó, a Calamitesek törpe utódai, a Karbon-kori növények, az ausztráliai páfrányok törpe rokonai, páfrányok, a surló a rossz kaszálónak értéketlen növénye, a szádor a dohányon élőködik, közönséges csarap a fenyvesek aljnövénye. A növénytáblák kemény kartonból készültek. Méretük 44 cm x 31 cm. A kartontáblákat a kézimunkaórán készítették el. Bevonták előlapjukat fehér papírral széleiket pedig fekete vászonnal. A táblára ragasztott növényt vastag celluloid lappal borítottuk le. A táblák szemléltetésre igen alkalmasak.

Különös nevezetessége természetrajzi szertárunknak a *maggyűjtemény*. Ennek összeállítására legalkalmasabbak az elhasznált villanykörték, amelyeket megfelelő keretbe téve igen tetszetős és értékes szemléltető eszközt nyerünk. Az év folyamán 40-féle magot és 20-féle babot rendeztünk el ily módon. A végcél az, hogy a tankönyv minden növényének a magját vagy termését összegyűjtsük.

Csekő Árpád tanár vezetése mellett a IV. éves növendékek a fizikai gyakorlatokon, III. éves növendékek pedig a kézimunka órákon a következő *fizikai szemléltetési eszközöket* készítették: skálák, vetítőernyő, napállító (fényképezőgép állványára tett gömbcsuklóra csavarhatólag felszerelt deszka s arra tükör), mérleg a hőkiterjedés igazolására, ólomsúlyok, Volta-elemek, Dániel-elem, centrifugális erőt igazoló játékszer, fénytörést szemléltető kádacska, Ingenhouse-készülék konzervdobozokból, Wheatstone-hid, forgótükör, sziréna bádogból, népiskolai és vertikál galvanoszkóp, egyszerű és higanyos kapcsolók, korong a forgónyomaték igazolására, teljes táviró berendezés: kopogtató, realis, írószerkezet, vereslámpa, eszköz az elektromágnes népisk. szemléltetésére, nagy elektromágnes (8 kg) Segnerkerék üvegből, Foucoult-inga, egyenirányító készülék, egy lámpás rádió készülék, erősítő készülék detektorhoz, szerelőlapok, eszköz-állványok stb.

Blénessy János tanár irányítása mellett a következő *földrajzi szemléltető képek* rajzoltattak: A Gulács és a Fóti-hegy exometrikus vetülete és tömbszelvénye, a Badacsony tömbszelvénye, a Balaton és vidékének perspektivikus rajza, Magyarország kenyérmag termelése, a magyar medence tengere a harmadkorban, a magyar föld szerkezete, Magyarország néprajzi térképe, Magyarország növényföldrajza, a Maros-Duna köze, az Aggteleki barlang alaprajza, a Béla csepkőbarlang tervrajza, a Dobsinai jégbarlang, Magyarország külkereskedelmi forgalma, a Mezőföld XVIII. századi gazdasági térképe, mezőgazdasági termelésünk, az erdők világtérképe, népsűrűség, a csapadékmennyiség földrajzi elosztása stb. . . .

Pazár Zoltán tanár a rajzszerár részére 15 drb 12x12 cm nagyságú lepkedobozt készítettett. A dobozok felső és alsó lapjai üvegből, oldalai falapokból vannak. Az intézet folyosójára pedig 17 drb kézimunka szemléltető képet csináltatott, amely felöleli a díszítő lágypapírmunka egész anyagát. Ilyenek: kötelező egyszerű gyakorlatok színes papírból, síkdíszítmények után kivágás és mozaik munka után; ugyanezen elemekből tervezési gyakorlatok, síkdíszítmény tervezések magyar motívumokkal, szalagszerű színskála gya-

korlatok egymásra ragasztás után, kötelező papírfüzési gyakorlatok, ezekből tervezések s végül emberi és állati alakok és jelenetek készítése mozaikszerű ragasztás útján. A bekeretezett és üveglappal ellátott képek méretei 66x50 cm.

Galló Pál az I. és II. oszt. kézimunka tanárának vezetése alatt a kézimunkatanítás nem különült el más tárgyak tanításától, hanem azokkal egybekapcsolódva, az elméleti ismeretek gyakorlati irányú megvalósulását, az életbe való átültetését szolgálta. Az év folyamán a legtöbb tárgyat a természetrajzi szertár részére készítette. Ilyenek voltak a préselt növények elhelyezésére szolgáló növénytáblák, melyekből 30 darabot készítettett 44x31 cm méretben, továbbá ásványtani dobozokat a por és szilárd ásványok elhelyezésére különféle méret szerint, a természetrajz tanárával történt előzetes megállapodás alapján. A földrajzi térképeket és szemléltető rajzokat kéregpapírsávval vonatta be, amiáltal nagyon alkalmasak voltak az osztálytermek díszítésére. Ezekhez járult még az önképzőkori és az osztálykönyvtári könyvek bekötése, melyekből 60 db-ot köttetett be a II. éves növendékekkel.

Oktatófilmelőadások. A folyó iskolai évben a növendékek a következő kötelező filmelőadásokat tekintették meg: 1. Déli sark állatvilága. 2. A kis Alföld. 3. Testnevelés. 4. Németország. 5. Utazás felfelé az Amazonon. 6. A csillagos ég. 7. Magyarország művészeti emlékei. 8. A papírgyártás.

Az egyes filmek tárgyát a bemutatás előtt illetékes szaktanárok a tanítási órákon ismertették, a bemutatás alatt szaktanárok magyarázatokkal kísérték s a bemutatás után vonatkozó ismeretanyaggal koncentrálták.

Kirándulások. Az iskolai év folyamán az egyes osztályok a következő kirándulásokat tették:

I. osztály: A csillagos ég tanulmányozása ősszel és tavasszal egy-egy este. A Bartus-féle szikvízgyár, a Gál-féle autogénhegesztő műhely és a bolgárkertészet megtekintése. Kirándulás a Zagyva mentére földrajzi megfigyelések, térképolvasási és rajzolási gyakorlatok végzése céljából.

II. osztály: A városi múzeumot a II. osztály több ízben megtekintette s ott vasárnapokon a növendékek sorra múzeumőri szolgálatot teljesítettek. Egyeseket főtisztelendő Réz Kálmán múzeumigazgató vezetőkké képezett ki. Legügyesebb vezetőknak bizonyultak Kávási Ferenc és Balogh Gyula növendékek. Egyéb kirándulásaik: Zagyva környék földrajzi viszonyainak, továbbá növényzeté-

nek tanulmányozása és gyűjtése négy alkalommal. Egynapos kiránduláson voltak a *Mátrában*.

III. osztály: a kórházi virágkertészetet és a Ferencrendi szerzetesek házinyúltenyésztését tekintette meg. Állattani gyűjtő kiránduláson volt a külső vízimalom mellett, a Zagyva hídja környékén és városi kultúrterületeken. Egynapos kiránduláson volt *Gödöllőn*.

IV. osztály: kirándulást tett a méntelepre, a Dohánybeváltóhivatalba és a mezőgazdasági szakiskolába. Megtekintette a plébánia templom orgonája berendezését, félnapos kirándulást tett a Zagyva menti földvárhoz a természet tavaszi színpompájának élvezése végett. Félnapos kiránduláson volt *Kerekudvaron*.

V. osztály: a helybeli VIII. kerületi osztott áll. elemi, a helybeli önálló gazdasági továbbképző iskolát, a helybeli Anya- és Csecsemővédő-intézetet, a helybeli Kultúrházban létesített napközi otthont, a Kultúrházat és több olvasókört, továbbá az újerdei tanyai osztatlan áll. elemi, a hajtai tanyai osztatlan róm. kat. és a tőtevényi tanyai részben osztott áll. elemi népiskolákat tekintette meg. Egynapos kiránduláson volt *Budapesten*.

A növendékek szorgalmának és tanulmányi előmenetelének eredménye.

	O s z t á l y					Összes
	I.	II.	III.	IV.	V.	
A) <i>Szorgalom:</i> dicséretes	1	6	7	6	6	26
kellő	27	25	21	25	30	128
változó	10	6	4	5	1	26
csekély	—	—	—	—	—	—
átlag	2'24	2'—	1'90	1'97	1'86	1'99
B) <i>Előmenetel:</i> jelesrendű	—	1	1	—	—	2
jórendű	14	10	15	12	24	75
elégséges	21	20	13	21	13	88
elégtelen	3	6	3	3	—	15
átlag	2'09	2'05	1'89	2'05	1'93	2'00
Egy tárgyból bukott	3	4	2	1	—	10
Két tárgyból bukott	—	2	1	2	—	5
összesen	3	6	3	3	—	15
C) <i>Elégtelen osztályzatú tanulók száma:</i>						
Magyar nyelv és irodalomból	2	—	1	1	—	4
Német nyelvből	—	3	—	—	—	3
Mennyiségtanból	1	4	1	2	—	8
Fizikából	—	—	1	1	—	2
Természetráajz-kémiából	—	—	—	1	—	1
Énekből	—	1	1	—	—	2

A tanítás eredményének táblázatos kimutatása.

Tantárgyak	I. o. 38 növ.				II. o. 37 növ.				III. o. 32 növ.				IV. o. 36 növ.				V. o. 37 növ.				Összesen 180 n.							
	Jeles	Jó	Elégs.	Elégt.	Átlag	Jeles	Jó	Elégs.	Elégt.	Átlag	Jeles	Jó	Elégs.	Elégt.	Átlag	Jeles	Jó	Elégs.	Elégt.	Átlag	Jeles	Jó	Elégs.	Elégt.	Átlag	Átlag		
Hit- és erkölcsstan	17	15	6	—	1'71	14	12	11	—	1'92	16	11	5	—	1'65	14	11	11	—	1'91	17	14	6	—	1'70	1'64		
Test és élettan	—	—	—	—	—	3	23	11	—	2'21	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2'21		
Lélektan és logika	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	15	10	7	—	1'51	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1'51		
Nevelés és tanítást.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	22	11	—	2'22	—	—	—	—	—	2'22		
Neveléstörténet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8	27	2	—	1'83	1'83		
Iskolaszervezetten	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	17	20	—	—	—	17	20	—	—	1'54	1'54		
Nev. és tan. gyak.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	29	7	—	—	2'19	4	28	5	—	2'02	2'11		
Magy. ny. és irod.	—	17	19	2	2'61	5	13	19	—	2'37	3	15	13	1	2'37	2	24	9	1	2'25	5	23	9	—	2'10	2'34		
Német nyelv	3	12	23	—	2'53	3	12	19	3	2'58	6	11	15	—	2'28	3	21	12	—	2'25	3	18	16	—	2'35	2'40		
Tört., alkotmánytan	10	21	7	—	1'92	14	19	4	—	1'72	16	13	3	—	1'75	7	21	8	—	2'02	16	21	—	—	1'56	1'79		
Földrajz	7	17	14	—	2'18	13	19	5	—	1'78	15	14	3	—	1'62	18	13	5	—	1'63	—	—	—	—	—	1'80		
Mennyiségtan	4	18	15	1	2'34	10	8	15	4	2'35	7	11	13	1	2'25	5	9	20	2	2'52	8	11	18	—	2'27	2'35		
Term.rajz-kémia	5	23	10	—	2'13	6	13	18	—	2'32	10	17	5	—	1'84	12	18	5	1	1'86	—	—	—	—	—	1'96		
Fizika	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	15	11	1	2'25	5	19	11	1	2'22	—	—	—	—	—	2'24		
Egészségtan	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9	23	5	—	1'89	1'89		
Gazdaságt. közgazd.	1	25	12	—	2'29	1	32	4	—	2'08	6	22	4	—	1'93	7	22	7	—	2'00	7	25	5	—	1'94	2'04		
Rajz	3	25	10	—	2'18	6	20	11	—	2'13	6	22	4	—	1'93	1	26	9	—	2'22	2	23	12	—	2'27	2'14		
Szépírás	10	28	—	—	1'73	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1'73		
Ének	6	18	14	—	2'21	4	22	10	1	2'21	8	14	9	1	2'09	4	21	11	—	2'19	9	17	11	—	2'05	2'16		
Zene	10	19	9	—	1'97	12	21	4	—	1'78	11	14	7	—	1'87	17	15	4	—	1'63	14	14	9	—	1'86	1'88		
Kézimunka	14	23	1	—	1'66	18	18	1	—	1'54	16	16	—	—	1'50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1'57		
Testgyakorlás	8	24	6	—	1'95	11	26	—	—	1'70	20	12	—	—	1'37	11	25	—	—	1'69	13	23	1	—	1'67	1'69		
Írásb. d. kül. alakja	13	19	6	—	1'82	8	23	6	—	1'96	3	24	5	—	2'06	10	23	3	—	1'80	12	20	5	—	1'81	1'89		

70547

75

Nevelési- és tanítási gyakorlatok. A tanítói és nevelői gyakorlat elsajátítására szolgáltak *Tanai Antal, a pedagógia tanárának* jelentése szerint a következők:

1. a mintatanítások és ezek megbeszélése, 2. a hospitálások, 3. a növendékek nevelési és tanítási gyakorlatai, valamint ezek előkészítése és bírálata. Valamennyi a megelőző évi értesítőben már közölt szempontok alapján folyt le. Az V. éves növendékek ez iskolai évben a helybeli VIII. ker. áll. elemi, az önálló gazdasági továbbképző, a hajtai tanyai róm. kat, az újerdei és tötevényi tanyai, áll. elemi iskolákat látogatták meg.

A IV. éves növendékek a gyak. isk. alsó tagozatában (I—II. oszt.) tanítottak az írás-olvasásból, az olvasmányok tárgyalásából, a beszéd-ért. gyakorlatokból, a számolás-mérésből, énekből és testgyakorlásból. Az V. évesek pedig két csoportban a gyak. isk. felső tagozatában (III—VI. oszt.) tanítottak a népiskola minden tárgyából. A csoportokra való osztással elértük azt, hogy egy-egy növendék többször is tanított és így jobban elsajátíthatta a tanítói és nevelői gyakorlatot. Ugyanennek a célnak érdekében meghonosítottuk azt a szokást, hogy a hospitáló IV., illetőleg V. éves növendék ugyanazon a napon, amikor hospitált, egy-egy félórában tanított is a gyak. iskola tanítójának előzetes utasításai alapján. E tanításról megelőzően vázlatot készített a hospitálási naplóban.

A IV. és V. éves növendékek a pedagógiai tanárának és Kiss József gyak. isk. tanítónak útmutatásai szerint 7 hétig helyettesítették a betegen fekvő Balla Béla gyak. isk. tanítót.

A IV. éves növendékek tanítási gyakorlatainak száma: írás-olvasásból: 19, olvasmánytárgyalásból: 18, beszéd-és értelemgyakorlatból: 23, számolás-mérésből: 28, énekből: 11, testgyakorlásból: 12, összesen: 111 tanítás. Egy-egy növendékre átlag 3-szor került a sor.

Az V. éveseké pedig: olvasás-és olvasmánytárgyalásból 34, fogalmazásból 20, helyesírás- és nyelvi magyarázatokból 18, beszéd- és értelemgyakorlatokból 30, számolás-mérésből 36, természetrajz-gazdaságtanból 32, természettan-vegytanból 13, egészségtanból 6, földrajzból 22, történelem-, alkotmánytan-, polg. jogok és kötelességekből 18, énekből 16, rajzból-kézimunkából 23, testgyakorlásból 14. Összesen: 282 tanítás. Egy-egy növendék 8—10-szer is tanított.

Egyébként a gyakorlati kiképzés a Tanterv és Utasítás szerint történt.

Iskolánkívüli Népművelés a helybeli Iskolánkívüli Népművelési Bizottság felkérésére ez iskolai évben a tanári testület városunk

70547
77
Jászberény

különböző olvasókörökben és egyesületeiben a következő népművelési előadásokat tartotta.

Móczár Miklós igazgató: Láthatatlan ellenségeink, A gazda elfelejtett adószedői, Szabad-e pusztítani a baglyokat-, címen 3 előadást; *Csekő Árpád* tanár: Az árhullámzások okai, A magyar ipar fejlődése, A magyar gyáripar-címen 5 előadást; *Pazár Zoltán* tanár: A nő szerepe a testi kultúrában-címen 1 előadást; *Tanai Antal* tanár: A testi és lelki világ, Az állampolgári és nemzeti nevelés, A nevelés céljai, A világegyetemen szerkezete-, címen 6 előadást; *Balla Béla* gyakorló-iskolai tanító: Család és az iskola a nevelés szolgálatában, Milyen könyveket olvassunk, A méhtenyésztés fellendítése, A szövetkezetek szükségessége-címen 4 előadást; *Kiss József* gyakorló iskolai tanító: Neveljük gyermekeinket az életre-címen 1 előadást.

A népművelési munkában előadások tartása által, a tanár testület belevonta az intézet arra alkalmas V. éves tanulóit is. Ők a következő népművelési előadásokat tartották.

Erdei Sándor az I. ker. olvasókörben, *Kastier Imre* a VII. ker. olvasókörben, *Kovács Nándor* a IV. ker. olvasókörben: Az égés és tűzoltás-címen; *Peiffer Alfonz* az ipartestületben, *Púza Béla* VIII. ker. körben: Miért legveszedelmesebb ellensége egészségünknek a légy-címen; *Gál János* az V. ker. olvasókörben és *Gulyás Sándor* a ref. legényegyletben: Miért szellőztessünk-címen 1—1 előadást.

4. Egészségi állapot.

Növendékeink egészségi állapotáról *dr. Firiczky János* egészségügyi tanácsos, intézeti orvos a következőket jelenti:

Az utóbbi években a téli hónapokban bentlakó növendékeink nagy része, szinte járványszerűleg betegedett meg influenzában és torokgyulladásban. A nagyszámú és évenként megismétlődő megbetegedések alkalmi okát abban kerestük, hogy a növendékeknek nem volt megfelelő higiénikus lakásuk, betegszobájuk. Biztosra vettük, hogy az új, modern, tiszta higiénikus épületben mindezen bajok egy csapásra elfognak tűnni. Azonban feltevésünk helytelennek bizonyult, mert az influenza és torokgyulladás ép oly számban mutatkozott, mint azelőtt, sőt vörhenyes fertőzésben is volt részünk. Influenzában megbetegedett 48, torokgyulladásban (tűszős mandulagyulladás) 31 növendék; ezek közül 65 növendék volt fekvő beteg, vagyis az összes növendékek 39%-ka. Legtöbb torokgyulladás volt szeptember és október hónapokban, míg a influenza január és feb-

ruárban volt a legtömegesebb. Némelyik növendék két ízben is megkapta ezt a két betegséget. Toroklob miatt 183, influenza miatt 292 napig feküdtek a betegek. Ezeken kívül hörghurut miatt 3, fültömirigylob miatt szintén 3. növendéket kellett lefektetni. Vörhenyben 4 növendék lett beteg, kik 145 napig állottak ápolás alatt a helybeli járványkórházban.

Járóbetegrendelésen 159 beteg jelentkezett, ezeknek egyrésze azután fekvő lett. Ezek közül 67 esetben influenza, 37 esetben torokgyulladás, 24 esetben baleset (zúzódás, rándulás, csonttörés), 10 esetben bőrbaj, 21 esetben egyéb (fejfájás, fül, szembajok) miatt jelentkeztek a növendékek s így a növendékek 84%-ka vette igénybe az intézeti orvost.

Az influenza általában könnyen folyt le, de a reconvalescenti a hosszabb ideig tartott. Tüszös mandulagyulladás két ízben volt, következménye sok izületi csúzzal járt. Az intenzívebb torna és sportgyakorlatok, amelyeket egyesek a kívánnál nagyobb mértékben űztek, néhány balesettel jártak, ezek közül kettő csontsérüléssel párosult.

A fentiekből látható, hogy eltekintve az influenza és torokgyulladás járványszerű fellépésétől, az egészségügyi állapot elég kedvező volt.

A növendékek testi ápolása, táplálkozása teljesen kifogástalan volt; bámulatos, hogy az intézet vezetősége milyen jó és változatos étrendet tudott egybeállítani abból a megállapított csekély összegből.

A betegszoba-felügyelői tisztet nagy buzgósággal és szakavatottsággal, teljes megelégedésre látta el Ditz Ferenc V. éves növendék.

IV. Tanítóképesítés.

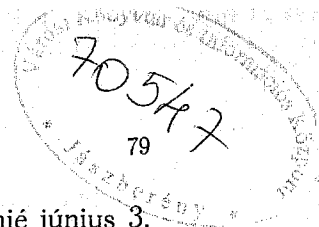
1930—31. iskolai év folyamán csak június hóban tartottunk tanítóképesítő vizsgálatot.

A tanítóképző vizsgálaton dr. Gyulai Ágost egyetemi m. tanár, ny. tanárképző főiskolai igazgató, polg. isk. főigazgató, miniszteri biztos elnökölt, aki mindvégig nagy kitartással, türelemmel és jóindulattal vezette a vizsgálatokat.

A róm. kat. hittani és egyházi ének-zenei vizsgálatokon az egyházi főhatóság képviselőjében dr. Kele István apát, esperesplébános, érseki hitbiztos, a ref. hittani vizsgálatokon pedig Kiss Zsigmond ref. esperes jelent meg.

A tanítóképesítő vizsgálatra 37 jelölt jelentkezett.

Az írásbeli-képesítő vizsgálatok ideje: pedagógiai írásbeli június

hó 1, a magyarnyelvi és irodalmi június 2, a mennyiségtanié június 3.

Az írásbeli vizsgálatok tételei:

Neveléstudományi tétel: A cserkészlet pedagógiai jelentősége.

Eredmény: jeles: 6, jó: 20, elégséges: 11.

Magyarnyelv és irodalmi tétel: Nagy történelmi események nyoma az irodalomban. Eredmény: jeles: 4, jó: 7, elégséges: 26.

Mennyiségtani tételek: Számtaniak: 1. (40. évi szolgálat alatt havi hány P-t kell fizetnem nyugdíj-alapra, ha nyudijban havi 250 P-t akarok kapni 18 éven keresztül? 6% a) havi, b) (félévi), c) évi felkamatolás.

2.) Mennyi egy régi pénzdarab belső értéke, mely rézzel ötvözöttézüst, súlya 22,5 gr, súlyvesztése 0,998 fajsúlyú vízben 2,2 gr.? Az ezüst fajsúlya 10,5, a vize 8,8 1 kg. színezüst hamburgi jegyzése 39,00 M, a márka bpesti jegyzése 136,2 P.

Mérteniak: 1.) Fél Wattos rendszerű, 50 Wattot fogyasztó autoreflektor által adott sugárkúp 2 m-nyire 30 cm, 5 m-nyire 40 cm átmérőjű. Milyen távolságban lehet még e sugárkúpban olvasni rendszeresen? A min. megvilágítás erőssége az olvasáshoz 10 lux. ...

2.) Két testvér egyenlőszárú trapéz alakú földterületen osztozik. Párhuzamos oldalakkal párhuzamos vonalat kell kijelölni, hogy a két terület egyenlő értékű legyen noha a hegyesebb rész négyszög-öle 3 P, a másiké 2 P. Arányjelöléssel kibebítve megszerkesztendő, a vonal kijelölendő, az érték kiszámítandó. Pár szóban adjon utasítást a természetben való kijelölési módjának.

Eredmény: jeles 4, jó 11, elégséges 18, elégtelen 4.

Szóbeli vizsgálatra bocsájtott 37 jelölt.

Tanítóképesítést nyert 32 jelölt.

Tanítói oklevelet nyertek:

1. Andó Lajos	rk.	1910 szept.	10. Baglyasalja, Nógrád vm.
2. Bakki József	rk.	1912 febr.	20. Jászberény, Szolnok vm.
3. Bordás Dezső	rk.	1911 ápr.	1. Szolnok, Szolnok vm.
4. Ditz Ferenc*)	rk.	1912 febr.	12. Abony, Pest megye.
5. Erdei Sándor	ref.	1910 okt.	2. Túrkeve, Szolnok vm.
6. Fekete Kálmán	rk.	1909 aug.	30. Jászberény, Szolnok vm.
7. Ferencsik Antal	rk.	1910 aug.	2. Kőrösladány, Békés vm.
8. Gál János	rk.	1910 febr.	12. Pétervására, Heves vm.
9. Gál Miklós	rk.	1910 febr.	12. Pétervására, Heves vm.
10. Gálig László	rk.	1912 máj.	24. Csonkapapi, Bereg vm.

*) jeles ált. osztályzatú.

11. Gulyás Sándor	ref.	1912 febr.	8. Berettyóújfalu, Bihar vm.
12. Hajmási József	rk.	1910 aug.	16. Rábadoroszló, Vas vm.
13. Juhos Károly	rk.	1911 dec.	27. Karcag, Szolnok vm.
14. Kamarás Zoltán	ág.ev.	1910 nov.	16. Homokterenye, Nógrád vm.
15. Kastier Imre	rk.	1911 szept.	1. Gácsfalu, Nógrád vm.
16. Kelemen László	rk.	1911 márc.	20. Pécel, Pest vm.
17. Király Endre	ref.	1911 nov.	26. Jászberény, Szolnok vm.
18. Kispál János	rk.	1911 aug.	19. Jászberény, Szolnok vm.
19. Klasz László	rk.	1909 jan.	22. Mezőkövesd, Borsod vm.
20. Kollár Sándor	ref.	1902 máj.	10. Bia, Pest vm.
21. Kovács Nándor	rk.	1910 aug.	7. Zagyvaróna, Nógrád vm.
22. Lovász Alfréd	rk.	1910 ápr.	15. Tiszafüred, Heves vm.
23. Márk János	rk.	1908 ápr.	27. Petőháza, Sopron vm.
24. Pethes László	rk.	1910 jan.	16. J.-árok szállás, Szolnok vm.
25. Púza Béla	gk.	1912 júl.	1. Máramarossziget, M. vm.
26. Schuster László	rk.	1911 okt.	14. Budapest, Pest vm.
27. Szalay István	rk.	1901 dec.	22. Apc, Heves vm.
28. Szücs István	ref.	1911 aug.	12. Tiszaföldvár, Szolnok vm.
29. Téts Zoltán	ág.ev.	1910 dec.	23. Gyöngyös, Heves vm.
30. Tőzsér Ferenc	rk.	1910 szept.	30. Kazár, Nógrád vm.
31. Urbán Szabó Mátyás	rk.	1912 febr.	4. Kisujszállás, Szolnok vm.
31. Vangel Antal	rk.	1910 nov.	17. Szegvár, Csongrád vm.

A róm. kat. egyházi ének-zenei képesítő vizsgálatok ideje 1931. június 20. E vizsgálatra jelentkezett 20 jelölt, képesítettett 16 jelölt.

Róm. kat. egyházi ének-zenéből képesítést nyertek:

1. Andó Lajos	rk.	1910. szept.	10. Baglyasalja, Nógrád vm.
2. Bakki József	rk.	1912. febr.	20. Jászberény, Szolnok vm.
3. Bordás Dezső	rk.	1911. ápr.	1. Szolnok, Szolnok vm.
4. Ditz Ferenc	rk.	1912. febr.	12. Abony, Pest vm.
5. Ferencsik Antal	rk.	1910. aug.	2. Kőrösladány, Békés vm.
6. Gálig László	rk.	1912. máj.	24. Csonkapapi, Bereg vm.
7. Juhos Károly	rk.	1911. dec.	27. Karcag, Szolnok vm.
8. Kastier Imre	rk.	1911. szept.	1. Gácsfalu, Nógrád vm.
9. Kispál János	rk.	1911. aug.	19. Jászberény, Szolnok vm.
10. Klasz László	rk.	1909. jan.	22. Mezőkövesd, Borsod vm.
11. Kovács Nándor	rk.	1910. aug.	7. Zagyvaróna, Nógrád vm.
12. Lovász Alfréd	rk.	1910. ápr.	15. Tiszafüred, Heves vm.
13. Pethes László	rk.	1910. jan.	16. J.-árok szállás, Szolnok vm.

14. Tózsér Ferenc	rk.	1910. szept.	30.	Kazár, Nógrád vm.
15. Urbán Szabó Mátyás	rk.	1912. febr.	4.	Kisujszállás, Szolnok vm.
16. Zsembery Joachim	rk.	1909. márc.	31.	Bercel, Nógrád vm.

V. Gyakorló iskola.

A gyakorló iskolánk két tagozatú volt. Az alsó tagozatot, vagyis az I—II. osztályt *Balla Béla*, a felső tagozatot, vagyis a III—VI. osztályokat *Kiss József* tanította.

A gyakorló iskolai tanítók az iskolai év folyamán 3 alkalommal tartottak *szülői értekezletet*, úgymint okt. 26-án, máj. 24-én és máj. 30-án.

Október 26-i szülői értekezleten a szülők közül az esős idő miatt kevesen jelenhettek meg. Az értekezleten *Kiss József* a gyak. isk. IV. osztály tanulóival kiépítette a Dunántúli dombosvidéket. A szülők az iskolában az új tanterv szellemében folyó munkának ezt a kis mozzanatát látható érdeklődéssel figyelték. A tanítás után több gyermek hangulatos gyermekverset szavalt.

Utána *Balla Béla* gyak. isk. tanító: A gyermek házi neveléséről tartott előadást. Hangoztatta, hogy jó nevelést a szülők a maguk példaadásával adhatnak gyermekeiknek. Adjanak példát vallásosságukkal, munkaszeretetükkel, jó magyarságukkal.

A szülők és tanítók beszélgetésében a jelenvolt V. évfolyamos tanítónövendékek az élet egy darabját figyelhették meg. A szülői értekezleten résztvett *Tanai Antal*, a pedagógia tanára is.

A *május 24-i* értekezleten 22 szülő és a tanítóképző-intézet V. évfolyamú növendékei voltak jelen.

Balla Béla gyak. isk. tanító: Hogyan kell megakadályozni, hogy a gyermekben az önzés, hiúság, ígység, mások megítélésének, a kegyetlenkedésnek, elbizakodottságnak, részvétlenségnek nemtelen érzelmei ki ne fejlődhessenek? címen tartott érdekes és tanulságos értekezést. Felhívta a szülők figyelmét arra, hogyan neveljék gyermekeiket s hogy milyen csunya dolog mások bánatát részvéttlen szemekkel nézni. Arra kell törekedniök, hogy a gyermekek szüleiknek és másoknak örömet szerezzenek, hogy ezáltal öntudatlanul fejlődjenek bennük az az öröm, amelyet a jó cselekedet ébreszt a lélekben. A szülőknek életük példájával is arra kell törekedniök, hogy a gyermek lelkét embertársaik sorsa iránt fogékonnyá tegyék.

Utána *Kiss József* gyak. isk. tanító a földrajztanításhoz szükséges helyi ismeretek szerzéséről tartott figyelmet keltő előadást.

Május 30-án a szülői értekezlet az *Anyák Napja* és a *Gyermekvédelem* jegyében folyt le. Ez alkalommal Kiss József gyak. isk. tanító az anyai szeretetről, annak áldozatkészségéről és a gyermekkel kapcsolatos egészségügyi kérdésekről beszélt s az utóbbiak illusztrálására szemléltető képeket mutatott be a szép számmal egybegyűlt szülőknek és a városi közönségnek. A beszéd előtt és az után a gyakorló iskolai tanulók az édesanya szeretetét magasztaló verseket és dalokat adtak elő. A szülők az értekezlet végeztével megtekintették a gyakorló iskola rajz- és kézimunka kiállítását.

A Madarak és Fák Napját a gyak. iskola 1931. évi május hó 27-én tartotta meg a város külterületén levő Erzsébet-ligetben. Mint minden évben, úgy most is a tanulók által sajátkezűleg írt kis meghívólevélke útján hívták meg a szülőket és a tanügy iránt érdeklődő közönséget az ünnepségre. A 25. éves évfordulón a Madarak és Fák Napja ünnepe a szokottnál sokkal hangulatosabb, kedvesebb volt. Ezt azáltal érték el, hogy az ünnepség keretébe játékos, bohókás, léleknevelő számokat is beillesztettek. Ilyenek voltak a zsákbufutás, lepényevés, kalitkában tartott madárka szabadonbocsátása stb.

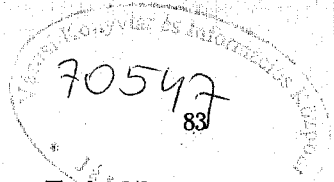
A gyakorló iskola tanulóinak névsora az 1930-31. isk. évben.

I. osztály: Boros László, Csikós Gyula, Hajós István, Járomi Sándor, Kiss Edit, Kiss Eszter, Kiss József, Lantos Erzsébet, Menyhárt Magda, Nagy Sándor, Német István, Putton Erzsébet, Sólymosi István, Szabó Imre, Takó Erzsébet, Vass Pál; összesen: 16. Kimaradt: Csikós Gyula, Kiss József, és Sólymosi István.

II. osztály: Badari Mária, Biró Mária, Borics István, Csiszár István, Darázs Albert, Debreczeni Ilona, Gerőcs István, Kopácsi Mária, Nemes Mária, Potemkin Béla, Sebestyén Ilona, Sisa János, Sólymosi Mária, Szabó Anna, Szabó Antal, Szabó F. Mária, Szórád Ferenc, Takó Jenő, Tanai Richárd, Tóth Ilona, Túri Erzsébet; összesen: 21. Kimaradt: Sólymosi Mária.

III. osztály: Almási András, Benedek Ilona, Birgés Sándor, Borbély István, Csikós Margit, Csiszár Ella, Darázs, Árpád, Jabláczy Sándor, Kun Ilona, Kupor István, Kupits Gyula, Litkei Julia, Menyhárt Mária, Sebestyén Irén, Szabó Mária, Tóth Erzsébet, Túri Anna; összesen: 17. Kimaradt: Csikós Margit.

IV. osztály: Ambrús V. Julia, Ambrús V. Mária, Bagi János, Badari Mária, Farkas Teréz, Hajek László, Kiss Klára, Mészáros

Ilona, Szabó Lajos, Szabó Pál Nándor, Szabó Verona, Tóth Mária; összesen: 12.

V. osztály: Ambrús V. István, Badari Julia, Boros Albert, Borics József, Cserta Erzsébet, Eszes Mária, Farkas József, Kátai József, Kispál Sándor, Palotai Margit, Tapodi János; összesen: 11.

VI. osztály: Oláh István, Szórád Gyula; összesen: 2.

Statistikai kimutatás a gyakorló iskola tanulóiról.

Osztályok.	Vizsgát tett			Össze-			Vallás szerint			Általános tanul. előmenetel szerint:				
	Fiú	Leány	sen.	r. k.	gör.	k. ref.	1	2	3	4	5			
I.	7	6	13	13	—	—	—	4	6	2	1			
II.	10	10	20	19	—	1	3	6	8	3	—			
III.	7	9	16	15	1	—	2	5	5	4	—			
IV.	4	8	12	12	—	—	4	1	3	4	—			
V.	7	4	11	11	—	—	4	6	—	1	—			
VI.	2	—	2	2	—	—	—	1	1	—	—			
Össz.	37	37	74	72	1	1	13	23	23	14	1			

Az 1931-32. isk. évben használandó tankönyvek jegyzéke.

I. osztály.

1. Dr. Pokorny E. Ó- és Újszöv. biblia tört. róm. kat. I—II. (Szt. Istv. Ts.)
2. Hamar I. Bibliaismert.: Ószöv. (ref.) (Debrecen városi nyomda)
3. Sarudy O. Magyar nyelvtan (Athenaeum)
4. Sarudy O. Magyar stilisztika (Athenaeum)
5. Lux Gy. Német nyelvkönyv I. o. sz. (Egyetemi nyomda)
6. Dr. Miskolczy I. Egyetemes történelem I. kötet (Szt. Istv. Ts.)
7. Barthos-Kurucz Történelmi atlasz. Ó- és Középkor (Kókai)
8. Dr. Fodor F. Földrajz tanítóképzők I. o. sz. (Egyetemi nyomda)
9. Dr. Kogutowicz K. Isk. atlasz II. tanítóképzők sz. (Áll. Térkép.)
10. Jászberény vidékének részletes térképe.
11. Kiss J. Mennyiségtan tanítóképzők I. kötet (Athenaeum)
12. Jaloveczky-Koch Szervetlen kémia (Franklin)
13. Móczár-Török Gazdasági ism. tanítóképzők I. o. sz. (Franklin)
14. Sztankó B. Énekiskota I. rész (Franklin)
15. Kálmán-Molnár-Senn Zongoraiskola kezdők sz. I. füzet (Rózsavölgyi)
16. Dobó-Ráth-Véghné Magyar hegedűisk. I. o. sz. (Szerzők kiadása)

II. osztály.

1. Schütz A. Kat. hittan közép fokú isk. számára (Szt. Istv. Ts.)
2. S. Szabó J. Keresztyén hittan és erkölcsstan (ref.) (Debrecen v. ny.)

3. Quint J. A testi élet ismertetése III. kiadás (Franklin)
4. Sarudy O. Szerkesztéstan és retorika (Athenaeum)
5. Lux Gy. Német nyelvkönyv II. o. (Egyetemi nyomda)
6. Dr. Miskolczy I. Egyetemes történelem II. kötet (Szt. Istv. Ts.)
7. Dr. Fodor F. Földrajz II. kötet (Egyetemi nyomda)
8. Kogutowicz K. Iskolai atlasz II, tanítóképzők sz. (Kókai)
9. Móczár M. Növénytan (Franklin)
10. Kiss J. Mennyiségtan II. kötet (Franklin)
11. Móczár-Török Gazdasági Ismeretek II. kötet (Franklin)
12. Sztankó B. Énekiskola II. rész (Franklin)
13. Sarudy-Hodossy Összhangzattan II—V. o. haszn. (Athenaeum)
14. Kálmán-Molnár-Senn Zongoraisk. kezdők sz. II. f. (Rózsavölgyi)
15. Hohmann-Bloch Hegedűiskola II. rész (Rozsnyai)

III. osztály.

1. Schütz A. Kat. erkölcsstan közép fokú isk. számára (Szt. Istv. Ts.)
2. Révész I. Keresztyén egyháztört. (ref.) I. könyv (Debr. vár. ny.)
3. Kornis Gy. Lélektan-logika (Franklin)
4. Sarudy O. Poetika és olvasókönyv (Athenaeum)
5. Lux Gy. Német nyelvtan III—V. o. sz. (Egyetemi nyomda)
6. Lux Gy. Német nyelvkönyv III. rész (Egyetemi nyomda)
7. Miskolczy I. Egyetemes történelem III. rész (Szent Istv. Ts.)
8. Barthos-Kurucz: Történelmi Atlasz. Ujkor (Kókai)
9. Dr. Fodor F. Magyarország földrajza III. rész (Egyetemi nyomda)
10. Kogutowicz K. Iskolai atlasz tanítóképzők részére (Kókai)
11. Móczár M. Állattan (Franklin)
12. Jaloveczky-Koch: Földtan (Franklin)
13. Éber R. Fizika tanítóképző-int. III. o. sz. (Egyetemi nyomda)
14. Móczár-Török: Gazdasági ismeretek III. kötet (Franklin)
15. Sztankó B. Énekiskola III. kötet (Franklin)
16. Sarudy-Hodossy: Összhangzattan II—V. o. haszn. (Franklin)
17. Zoltai M. Zongoraiskola II. rész (Franklin)
18. Hohmann-Bloch: Hegedűiskola II. rész (Nádor K. Bp.)
19. Kovács D. Orgonaiskola (Rozsnyai)

IV. osztály.

1. Schütz A. Kat. egyháztört. közép fokú isk. sz. (Szt. Istv. Ts.)
2. Pantol: Kat. szertartástan (Esztergom)
3. Révész I. Keresztyén egyháztört. (ref.) II. könyv (Debr. vár. ny.)
4. Dr. Weszely Ö. Nevelés- és tanítástan VI. kiad. (Szt. Istv. Ts.)

5. Barcsai I. és K. Népiskolai módszertan tanítóképzők IV. és V. o. sz. (Baja. A szerzők tulajdona)
6. 1925. évi Népiskolai tanterv és utasítás
7. Sarudy O. Irodalomtörténet I. rész (Athenaeum)
8. Lux Gy. Német nyelvkönyv IV. rész (Egyetemi nyomda)
9. Lux Gy. Német nyelvtan III—V. o. sz. (Egyetemi nyomda)
10. Dr. Miskolczy I. A magyar nemzet történelme tanítóképzők IV. o. sz. (Szt. Istv. Ts.)
11. Bartos-Kurucz: Történelmi atlasz. Magyarország (Kókai)
12. Dr. Fodor F. Földrajz: Módszertan és szülőföldism. (Egyet. ny.)
- 13-14. Jászberény térképe, Jászberény vidékének részletes térképe
15. Jász-Nagykun-Szolnok vm. térképe (Novotha A. Jászberény)
16. Jaloveczky-Koch: Szerves kémia (Franklin)
17. Csada I. Fizika a tanítóképző-int. IV. o. sz. (Egyetemi nyomda)
18. Móczár-Török: Gazdasági ismeretek IV. kötet (Franklin)
19. Sztankó B. Énekiskola IV. o. részére (Franklin)
20. Sarudy-Hodossy: Összhangzattan II—V. o. haszn. (Athenaeum)
21. Zoltai M. Zongoraiskola II. rész (Franklin)
22. Hohman-Bloch: Hegedűiskola III. rész (Rozsnyai)
23. Köveskuthy J. Preludiumok (62) (Nádor K. Budapest)

V. osztály.

1. Schütz A. Kat. hitvédelem (Szt. Istv. Ts.)
2. Dr. Magdits: Hitelemzésttan (Szt. Istv. Ts.)
3. Szele M. Népiskolai keresztyén vallástanítás módsz. (ref.) (Debrecen v. nyomda)
4. Frank-Németh: Neveléstörténet (Szt. Istv. Ts.)
5. 1925. évi Népiskolai tanterv és utasítás
6. Váradi J. Iskolaszervezetten (Szt. Istv. Ts.)
7. Sarudy O. Magyar irodalomtörténet. II. rész. (Athenaeum.)
8. Lux Gy. Német nyelvkönyv. V. rész. (Egyetemi nyomda.)
9. Lux Gy. Német nyelvtan. III—V. o. számára. (Egyetemi nyomda.)
10. Horn I. Alkotmánytan. (Franklin.)
11. Jaloveczky-Quint: Egészségtan. (Révai.)
12. Horn J. Közgazdaságtan. (Franklin.)
13. Sarudy-Hodossy: Gyakorlatok és dalok az V. o. sz. (Athenaeum)
14. Sarudy-Hodossy: Összhangzattan II—V. o. haszn. (Athenaeum)
15. Zoltay M. Zongoraiskola III. rész, (Franklin)
16. Hohmann-Bloch: Hegedűiskola III. rész, (Rozsnyai)
17. Kontor E. Ünnepi preludiumok (Rózsavölgyi)

Segédkönyvek:

- Kelemen Béla: Magyar-német és német-magyar szótár I—V. o. sz.
(Athenaeum)
- Akadémiai helyesírás I—V. o. sz. (Magy. Tud. Akadémia)
- Zsasskovszky: Ima-és énekeskönyv I—V. o. sz.
- Vajda Pál: Írásminták I. o. sz.
- Klaudy Gyula: Táblai rajzolás III—V. o. sz.
- Móczár M. Vezérkönyv a term.-rajz., gazd.,-és háztart. tanításhoz
(Franklin)
- Jellenz-Brüner: Gimnasztika elméletben és gyakorlatban.

Gyakorló iskola:

1. Karácsonyi: Kisbiblia az I—II. o. sz.
2. Karácsonyi: Elemi katekizmus a II. o. sz.
3. Karácsonyi: Kiskatekizmus a III. o. sz.
4. Karácsonyi: Kisbiblia a III—IV. o. sz.
5. Quint-Drózdy: Magyar gyermek abcés könyve az I. o. sz. (Révai)
- 6-9. Quint-Drózdy: Magyar gyermek abcés olvasókönyve a II., III., IV., V., VI. o. sz. (Révai)
10. Farkas-Urhegyi: Magyar nyelvkönyve. Eredm. és példatár III—IV. o.
11. Farkas-Urhegyi: Magyar nyelvkönyve. Eredm. és példatár V—VI. o.
12. Horváth K. Földrajz az osztott elemi népisk. IV. o. sz.
13. Stelly-Tanfó: Számország. A részben osztott elemi népisk. sz.
14. Stelly-Tanfó: Számország. A részben osztott elemi népisk. V—VI. o. sz.
15. Kozma-Körösi: Általános földrajzi atlasz a III—VI. o. sz.
16. Tiboldi J. Énekeskönyv az elemi iskolák III—VI. o. sz.
17. Éber R. Vegytan és természettan V—VI. o. sz.
18. Jaloveczky-Móczár: Természetráaj, gazdaságtan és háztartástan V—VI. o. sz. (Franklin)
19. Keszler K. A magyar nemzet története V—VI. o. sz.

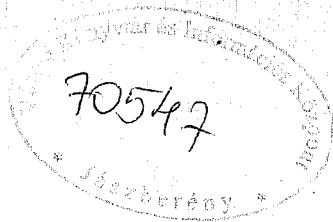
A fényképfelvételek szerzői.

Csekő Árpád tanár fényképfelvételei: az 1., a 6., a 8., a 9., a 17., a 18., a 40., a 41. és az 53. oldalak képei.

Móczár László reálgimnáziumi tanuló fényképfelvételei: a 39., a 46., a 61. és 71. oldalak képei.

Juhos Károly tanítójelölt fényképfelvételei: a 62. és 63. oldalak képei.

Csom Pál tanítójelölt rajzolta intézetünk alaprajzát a 38. old.

TARTALOMMUTATÓ.

	Oldal
Intézetünk építésének története	3
Tudás diplomá előtti ének	10

Az iskolai év története.

I. Általános jellemzés	13
Az iskolai év fontosabb eseményei időrendben	18
Az iskolai év folyamán érkezett fontosabb rendeletek.....	22

II. Az intézet állapota.

1. A tanári testület és munkaköre	24
2. Növendékekre vonatkozó adatok	29
3. Épület, udvar, kert	37
4. Berendezés és felszerelés	43
5. Növendékek elhelyezése, ellátása, segélyezése.....	48

III. Az intézet működése.

1. Nevelés.....	50
2. Fegyelmi állapot	66
3. A tanítás	67
4. Egészségi állapot	77

IV. Tanítóképesítés

V. Gyakorlóiskola

VI. Tankönyvjegyzék

2008 JUL 04

Városi Könyvtár, Jászberény
50300138604X

2008 DEC 30

